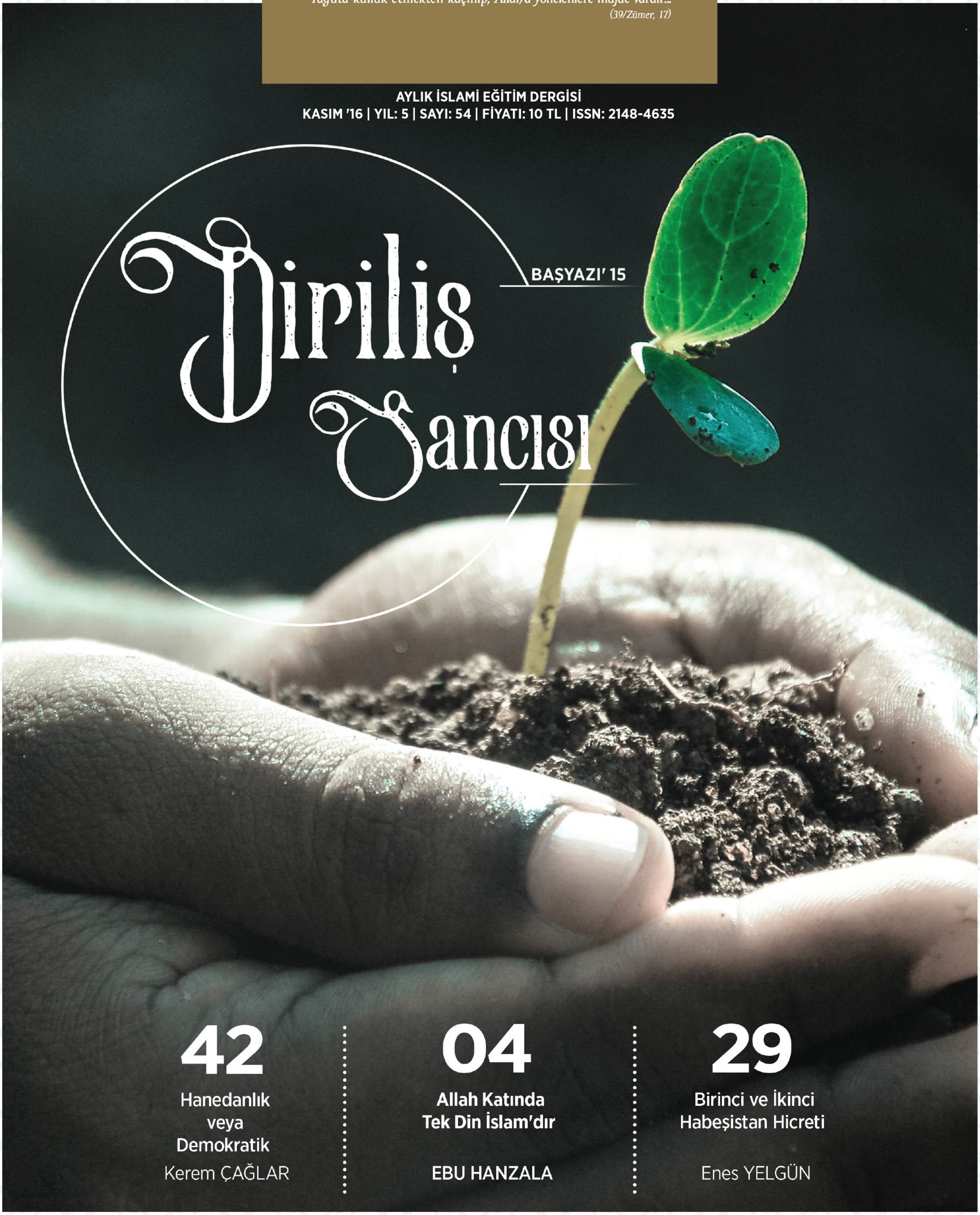
Safer 1438

tevhid

"Tağuta kulluk etmekten kaçınıp, Allah'a yönelenlere müjde vardır..."
(39/Zümer, 17)

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ
KASIM '16 | YIL: 5 | SAYI: 54 | FİYATI: 10 TL | ISSN: 2148-4635

Diriliş Sancısı

BAŞYAZI' 15

42
Hanedanlık veya Demokratik
Kerem ÇAĞLAR

04
Allah Katında Tek Din İslam'dır
EBU HANZALA

29
Birinci ve İkinci Habeşistan Hicreti
Enes YELGÜN

Pazar Derslerimiz Devam Ediyor

İstanbul
Kirazlı Mh.
Mahmutbey Cd. No: 120/A
Bağcılar/İstanbul

Ankara
Kazım Karabekir Mh.
2061. Sk. No: 18
Etimesgut/ANKARA

Konya
Sarıyakup Mh.
Burhandede Cd. No: 28/A
Karatay/KONYA

EDİTÖR

بسم الله الرحمن الرحيم

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

İslam ümmetinin asırlardır içinde bulunduğu içler acısı durum, izahtan varestedir. Allah'ın pak şeriatı ve İslami bir yönetimden mahrum bırakılmış, sömürge güçlerin maraba valileri tarafından şeytani şeriatlarla yönetilmeye mahkum edilmişlerdir. Sömürge güçlerin gönüllü marabaları olan hain yöneticiler, eğitim, ulusçuluk, sanat ve eğlence adı altında ümmetin akide ve ahlaklarını talan etmiş, böylece bu topluluk aynı coğrafyada birbirine düşman halklara dönüşmüş ve ümmet bilincini yitirmiştir.

Bugün -Allah'a hamd olsun ki- İslam ümmeti uyanıyor. Ümmete biçilmiş zillet kaftanını üzerinden atan, mahkum edildikleri şirk ve bidat karanlığını vahiyle aydınlatan, ümmeti asırlardır Tih'e mahkum eden ataların çekingen ve pasif mirasını reddeden nesiller yetişiyor.

Bu ruhu korumak, başarıya ulaşmasa dahi sonraki nesillere birşeyler aktarabilmek için, mücadele de yer alan tevhid ehlinin dikkat etmesi gereken çok önemli noktalar bulunmaktadır.

Dergimizin 54. sayısında da bu önemli noktalara açıklık getirmeye çalıştık. Allah *subhanehu ve teâlâ* bizleri yeryüzüne vâris kılıp, dünya ve ahiretin izzetine eriştirsin. (Âmin).

'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun' duamız ile...

Editör

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü
Abdullah DEMİR

Yayın Türü
Yaygın Süreli

Reklam ve Abonelik
info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net

Adres
Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A
34212 Bağcılar/İstanbul

Abonelik İçin
0 (545) 762 15 15

Yazışma Adresi
Abdullah DEMİR
Güneşli Merkez Postane P.K. 51
Bağcılar/İstanbul

Basım
Mavi Ay Ofset, Litros yolu 2. Mat. Sit.
Giriş kat 1BF2 Topkapı/İstanbul
0 (212) 613 47 65

Dergi içerisinde yer alan
yazılardan ilgili yazar mesuldür.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Satış Noktaları

İstanbul
Tevhid Kitabevi,
Kirazlı Mh.
Mahmutbey Cd. No: 120/A
34212
Bağcılar/İstanbul
0 (545) 762 15 15

Ankara
Tevhid Kitabevi,
Kazım Karabekir Mh.
2061. Sk. No: 18
06794
Etimesgut/ANKARA
0 (534) 701 10 20

Diyarbakır
Tevhid Kitabevi,
Kaynartepe Mh.
Gürsel Cd. No: 90/A
21090
Bağlar/Diyarbakır
0 (541) 857 34 20

Konya
Tevhid Kitabevi,
Sarıyakup Mh.
Burhandede Cd. No: 28/A
42020
Karatay/KONYA
0 (553) 513 48 48

İrtibat Büroları

Merkez	Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL
Büro 1	Güvercin Tepe Mh. Fatih Cd. No: 209 34494 Başakşehir/İSTANBUL
Büro 2	İsmetpaşa Mh. 90. Sk. No: 4 34270 Sultangazi/İSTANBUL
Büro 3	5 Nisan Mh. 749. Sk. No: 5 21090 Bağlar/DİYARBAKIR
Büro 4	Sarıyakup Mh. Karaman Cd. No: 81/A 42020 Karatay/KONYA
Büro 5	Bahçıvan Mh. Sıhke Cd. Karatekin Sk. Yavuz Canlı Apt. Kat: 2 65040Tuşba/VAN
Büro 6	Bağlarbaşı Mh. Nilüfer Cd. Fırın Sk. No: 4 16160 Osmangazi/BURSA
Büro 7	Kazım Karabekir Mh. 2061. Sk. No: 18 06794 Etimesgut/ANKARA

Safer 1438 | Kasım '16
Yıl: 5 | Sayı: 54 | Fiyatı: 10 TL
ISSN: 2148-4635

tevhid

AYLIK İSLAMİ EĞİTİM DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Allah Katında Tek Din İslam'dır
EBU HANZALA 04

Diriliş Sancısı
Başyazı 15

Ticaret Ehli Müslümanlara Nasihatler
Faruk FURKAN 19

Kab bin Malik'in Kıssası Üzerine Birkaç Düşünce
Özcan YILDIRIM 26

Birinci ve İkinci Habeşistan Hicreti
Enes YELGÜN 29

Ömer İbnu'l Hattab
Murat MÜSLİHAN 33

Terk Edilmiş Sünnetler; Kunut Yapmak
Emre ACAR 36

Usulu'l Fıkıh Kitapları
Çeviri Makale 39

Hanedanlık veya Demokratik
Kerem ÇAĞLAR 42

Filler ve Ebabiller
Mahi 51

Konversiyon Bozukluğu
Dr. Seyfullah İSLAM 54

Davetçinin Ruh Terbiyesi
Veysel TÜRK 56

www.tevhiddergisi.net

Allah Katında Tek Din İslam'dır

EBU HANZALA

Asrımızın en büyük fitnesi ve diğer şirklerin sebep ve meşrulaştırıcısı, karada ve denizde fesadın ortayı çıkması, huzur ve emniyetin yerini kaos ve terörün alması, dünyanın bir yanı açlıktan ölürken diğer yanının tokluktan ölüyor olması, mal, can ve namus emniyetinin kalmamasının nedeni; insanların hakimiyyeti Allah'a değil de aciz, zavallı, bencil ve arzularının esiri olan beşere vermesindendir

Bizleri tüm Rasûllerin ortak dini olan ve Allah'ın huzurunda ondan başka bir dinin kabul edilmeyeceği İslam'a hidayet eden Allah'a sonsuz hamd olsun. Salât ve selam, İslam dininin mihenk taşı ve son halkası olan Muhammed Mustafa'ya, onun pak ailesine ve ashabının üzerine olsun.

Bir önceki yazımızda Allah *(cc)* indinde tek geçerli dinin İslam olduğu ve İslam'ın tarifi üzerinde durmuştuk. Kur'an'ın İslam tanımını, Al-i İmran suresi 64. ayeti hatırlatarak şöyle yapmıştık:

"De ki: 'Ey kitap ehli, Allah'tan başkasına kulluk etmemek, O'na hiçbir şey ortak koşmamak ve birbirimizi Allah'tan başka rabler olarak benimsememek' üzere bizimle sizin aranızda ortak bir söze gelin!' Eğer yüz çevirirlerse: 'Bizim, Müslim olduğumuza şahit olun, deyin.' "

Yukarıda zikrettiğimiz ayet-i kerimede İslam dört ana başlık altında tarif edilmiştir.

1. Sadece Allah'a ibadet.
2. Hiçbir şeyi O'na ortak koşmama.
3. Allah'ın dışında varlıkları rab edinmeme.
4. Müşriklerden beri olarak İslam kimliğini ilan etme.

Bu başlıklardan birincisini Allah'ın *(cc)* izin verdiği kadarıyla açıklamıştık.

Bu yazımızda İslam olmak isteyen birinin teorik ve pratik olarak kendinde bulundurması gereken ikinci başlık üzerinde duracağız.

Hiçbir şeyi O'na Ortak Koşmama

İlgili ayet ehli kitabı, bir ve tek olan Allah'a *(cc)* davet ettikten sonra; ikinci olarak hiçbir şeyi O'na ortak koşmamaya, şirksiz bir imanla Allah'a kulluk yapmaya davet etmiştir. Bu, İslam'ın temel rükunlerinden birinin şirki terk etme olduğunun, başlangıçta, kulluk esnasında veya sonda, kulluğa hiçbir surette şirk bulaştırmamanın gerekliliğine işaret etmek içindir.

Tevhidi emreden ayet ve hadislere bakıldığında benzer bir üslubun sıkça tekrar edildiği görülür.

*"**Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın.** Anne-babaya, yakın akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolda kalmışa ve sağ ellerinizin malik olduklarına güzellikle davranın. Çünkü, Allah, her büyüklük taslayıp böbürleneni sevmez."* [1]

"Allah Rasûlü, Muaz bin Cebel'e:

— Allah'ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu bilir misin? diye sordu.

Muaz:

— Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, dedi.

Peygamber şöyle devam etti:

— Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, O'na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır. *Peki, bu görevlerini yerine getiren kulların Allah'ın üzerindeki haklarının ne olduğunu bilir misin?*

Muaz:

— Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, dedi.

Peygamber:

— Onların Allah üzerindeki hakları, Allah'ın onlara azap etmemesidir, diye buyurdu." [2]

Sadece Allah'a ibadetin emredilmesi, şirkin terkini de gerektirir. Çünkü Allah'a şirk koşan kimse El-Ahad ve El-Vahid olan Allah'a ibadet etmemiştir. Apaçık olan bu hükme rağmen şirkin terkinin emredilmesinin bir hikmeti olmalıdır. Allah *(cc)* en doğrusunu bilir, bunun nedeni insanların çoğunun Allah'a olan kulluklarını inkâr cihetiyle değil de Allah'a ortak koşma cihetiyle bozmalarıdır. Kur'an'da anlatılan beşeriyyet tarihi incelendiğinde kavimlerin Allah'ın varlığını inkâr etmedikleri, öyle ya da böyle bir yaratıcı ve üstün güce inandıkları görülecektir. İnandıkları yaratıcıya kulluk yaparken araya taştan, bezden, insandan veya herhangi bir nesneden aracılar koydukları ve sadece Allah'a yapılması gereken ibadet/kulluklarını Allah'la beraber bu varlıklara yaptıkları tespit edilecektir. Bu hikmete binaen olsa gerek Allah *(cc)* ibadeti emretmesiyle beraber şirkin terk edilmesini de emretmiş, insanlığın genel problemi olan bir durumu işaret etmiştir.

Sadece Allah'a ibadetin emredilmesi, şirkin terkini de gerektirir. Çünkü Allah'a şirk koşan kimse El-Ahad ve El-Vahid olan Allah'a ibadet etmemiştir. Apaçık olan bu hükme rağmen şirkin terkinin emredilmesinin bir hikmeti olmalıdır.

Şirk Nedir?

Arap lugatında *'şe-re-ke'* kökü birden fazla anlam için kullanılır. Bir şeyin tek olmadığı bir başkasıyla beraber olduğuna; bir tek şeyin iki veya daha fazla şeyde aynı anda bulunmasına; iki farklı şeyi denk tutmaya; nasip ve pay anlamına; ortaklık/şirket anlamına; eşit bir şekilde paylaştırma anlamlarına gelebilir.[3]

1. *4/Nisa, 36*
2. *Buhari, 5967; Müslim, 48.*
3. *Mu'cem Mekayisu'l Luğa, 3/265; Tehzibu'l Luğa, 10/12; Lisanu'l Arab 7/99.*

Kur'an ve Sünnet'te Şirk

Bakara suresi 21. ayette Rabbimiz, kulları, bir olan Allah'a ibadete davet eder.

*"Ey insanlar, sizi ve sizden öncekileri yaratan **Rabbinize ibadet edin** ki sakınasınız."*

22. ayette ise:

*"O, sizin için yeryüzünü bir döşek, gökyüzünü bir bina kıldı. Ve gökten yağmur indirerek bununla sizin için (çeşitli) ürünlerden rızık çıkardı. **Öyleyse (bütün bunları) bile bile Allah'a eşler koşmayın.**"*

Ayette orjinal ifade فَلاَ تَجْعَلُواْ لِلّهِ أَندَاداً şeklindedir. Yani, Allah'a eşler/denkler/benzerler kılmayın demektir. *'Endad'* kelimesi *'nid'* kelimesinin çoğuludur. Bir şeyin başka bir şeye, özünde ortak ve benzer olması anlamındadır.[4]

Allah Rasûlü de *(sav)* şirk'i bu şekilde tanımlamıştır:

" — Ey Allah'ın Rasûlü! (Allah katında) en büyük günah hangisidir? diye sordum.

— Seni yaratmış olmasına rağmen Allah'a eş/denk/benzer koşmandır! buyurdular.

— Sonra hangisidir? dedim.

— Rızık endişesiyle çocuğunu öldürmendir! buyurdular.

Ben yine:

— Sonra hangisidir? dedim.

— Komşunun eşiyle ile zina etmendir! buyurdular." [5]

Kur'an ve Sünnet'e göre şirk, Allah *(cc)* hakkında olması gereken bir inancın veya sadece Allah'a yapılması gereken bir fiilin, başka varlıklara yapılmak suretiyle Allah'a denk tutulması, O'na *(cc)* benzer ve eş kılınmasıdır.

Rabbimiz bu durumu Allah'a şirk koşan müşrikler üzerinden şöyle ifade etmiştir:

*"Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'adır. Yine de kâfirler **Rabblerine (başkalarını) denk tutuyorlar.**"* [6]

İster Allah'ın yönetmesi ve idare etmesi olan rububiyyetinde, ister O'nun ibadeti hak eden tek varlık olması olan uluhiyyetinde ya da bizlere kendisini tanıttığı güzel isimleri ve yüce sıfatlarında herhangi bir varlığı Allah'a denk tutan, inanç ve ibadetinde Allah'ı birlemeyen kişi, İslam dininden değildir. İslam'ın ikinci rüknü olan *'hiçbir şeyi Allah'a ortak koşmama'* şartını çiğnemiştir.

Tanımsal olarak şirk'in doğru anlaşılması önemlidir. Bundan daha önemli olansa Kur'an'da tafsilatlı olarak anlatılan şirk örnek ve çeşitlerinin anlaşılmasıdır. Farklı kavimler üzerinden verilen değişik örnekler şirkin tüm detay ve tafsilatıyla anlaşılmasını sağlamış, konu hakkında hiçbir kapalılığa yer bırakmamıştır.

Kur'an'da Şirk

Şirkin tanımı ve hakikati düşünüldüğünde, yeryüzünde var olan insan ve nesne sayısınca şirk çeşidi olabileceği anlaşılacaktır. Kişi Rabbinin özelliklerinden birini O'nun dışında bir varlığa verdiğinde ya da ibadetlerinden birini O'nun dışında bir varlığa yaptığında Allah'a şirk koşmuş olur. İnsan ve nesne sayısınca şirkin varlığı mümkün olsa da, var olması muhtemel şirkleri belli başlıklar altında toplamak mümkündür. Allah *(cc)* Kur'an'da şirki tanımlamaktan ziyade onun çeşit ve kısımlarını zikretmiştir. İnsanlar farklı nesneler ve dillerde Allah'a şirk koşsalar da, onları şirke iten sebepler ve öz, genelde Kur'an'da zikredilenle birebir aynıdır.

Salihleri Allah'a Denk/Eş Kılmak

"Ve dediler ki: 'Sakın, ilahlarınızı bırakmayın. Vedd, Suvâ', Yeğûs, Yeûk ve Nesr putlarından asla vazgeçmeyin.' " [7]

"...Bunlar, Allah'ı bırakıp tapındıkları putların adıdır. İmam Buhari der ki: 'Bize İbrahim... İbni Abbas'tan nakletti ki; Nuh kavminin tapındığı putlar daha sonra arapların putları olmuştur. Vedd, Devmetu'l Cendel'de Kelb kabilesinin putuydu. Suvâ, Huzeyl kabilesinin, Yeğûs önce Murâd, sonra Sebe' yakınındaki Cürf'te bulunan Guteyfoğullarının, Ye'ûk ise Hemdân kabilesinin. Nesr ise Zî Kelâ' hanedanından Himyerlilerin putu idi. Bunlar Nuh kavminden salih kişilerin adlarıydı. Onlar helak olunca, şeytan onların kavimlerine oturdukları

4. El-Müfredat, 1/796.
5. Buhari, 4477; Müslim, 141.
6. 6/Enam, 1
7. 71/Nuh, 23

Şeytan, toplumların salihlere karşı meşru olan sevgilerini kullanarak, Allah'ın sınırlarını çiğnemiştir. Kabirlerin etrafında toplanmayla başlayan, resimlerini çizmekle devam eden, heykel/putlarını dikmekle sonlanan şirk kapısını sinsice ve adım adım açmıştır.

meclislerinde putlar dikmelerini fısıldamış ve onlar da bu putlara bu isimleri vermişlerdi. Böyle yaptılar. Onlar helak oluncaya kadar buna ibadet etmiyorlardı. Onlar helak olup ilim ortadan kalkınca, bunlara ibadet etmeye başladılar.' [8]

...Sonra Vedd'i zikretti. Ve dedi ki: 'Vedd, Müslüman bir adamdı. Kavmi arasında çok seviliyordu. Ölünce Babil diyarında kabrinin etrafında toplandılar ve feryad-u figan ettiler. İblis onların feryadını görünce, bir insan suretine girdi ve dedi ki: 'Sizin bu adama bağırarak ağladığınızı görüyorum. Ben, size onun bir resmini yapayım da onu meclislerinizde bulundurup görünce kendisini hatırlayın.' Onlar; 'peki' dediler ve şeytan onun tasvirini yaptı. Onlar da bu tasviri meclislerine yerleştirdiler ve onu sürekli hatırlıyorlardı. Şeytan onu hatırlayıp andıklarını görünce, dedi ki: 'İster misiniz sizin her birinizin evinde onun timsalini yapıp onu eve koymanızı ve görünce hatırlamanızı sağlayayım?' Onlar; 'peki' dediler. Böylece her hâne halkı için bir heykel yaptı. Onlar da bunu kabullendiler ve gördükçe kendisini hatırlıyorlardı. Sonra çocukları yetişti, onlar da bunların yaptıklarını gördüler. Nihayet nesil değişti, onu hatırlamayı bıraktılar ve Allah'tan başka tapınılan putlar hâline getirdiler. Allah'tan başka ilk tapınılan put, Vedd adı verilmiş olan puttur...' " [9]

Salih olup hayatta iken kavimlerine Allah'ı *(cc)* hatırlatan, öldükten sonra menkıbeleri ve öğütleri toplum tarafından hatırlanan bazı değerli şahsiyetler vardır. Şeytan, toplumların salihlere karşı meşru olan sevgilerini kullanarak, Allah'ın sınırlarını çiğnemiştir. Kabirlerin etrafında toplanmayla başlayan, resimlerini çizmekle devam eden, heykel/putlarını dikmekle sonlanan şirk kapısını sinsice ve adım adım açmıştır.

İlk nesillerin hatırlama amacıyla yaptığı, ancak Peygamberlerin yoluna uymayan resim ve heykel bidati zamanla şirke dönüşmüştü. Şayet Allah'ı hatırlamak için birilerinin resimi çizilecek olsa, bunu ilk Peygamberler emrederdi. Onların vazifesi insanlara Allah'ı *(cc)* ve ahireti hatırlatmak değil miydi? Vazifeleri bu olmasına rağmen resim çizdirmeyen, heykel yaptırmayan nebilerin, onları takip etmek ve onlara uymakla görevli kavimleri de bunu yapmamalıydı. Ancak şeytan sağdan yaklaşarak onların iyi niyetini kullandı ve ayaklarını kaydırdı.

Sadece Allah'a yapılması gereken ibadetlerini salih insanların kabir, heykel ve putlarına yapmaya başladılar. Bunlardan kiminin Allah'ın kızları olan melekler olduğuna inanıyor, kiminin geçmişte yaşayan, hacılara hizmet eden salih kullar olduğunu düşünüyor; kiminin de Allah tarafından görevlendirilmiş ve Allah'la kullar arasında aracılar olduğuna inanıyorlardı.

Bunlara dua ediyor, dara düşünce yardım talebinde bulunuyor, kurban kesiyor, adak adıyor, bunlar adına yemin ediyor, bunların düşmanlarına zarar verdiğine/çarptığına, dostlarına himmet/fayda sağladığına inanıyorlardı.

Dua

"Allah'tan başkasına dua edenden daha sapık kim vardır? Onlar kendilerine kıyamet gününe kadar cevap veremezler ve kendilerine yapılan duadan habersizdirler. Nitekim, insanlar haşredildikleri zaman (dua

8. *Buhari, 4920*
9. *Hadislerle Kur'an Tefsiri, Çağrı Yay, 71/Nuh, 23. ayetin tefsiri.*

ettikleri), onlara düşman olur ve kendilerine yaptıkları ibadetleri reddederler." [10]

"Allah'ı bırakıp da dua ettikleriniz sizin gibi kullardır. Eğer doğru söyleyenlerseniz onlara yalvarın da size cevap versinler!" [11]

"Gemiye bindikleri zaman dini Allah'a has kılarak O'na dua ederler. Onları kurtarıp karaya çıkardığı zaman ise bir de bakarsın ki, Allah'a ortak koşuyorlar." [12]

Bu varlıklara dua ederken gayeleri Allah'a kafa tutmak, O'nu inkâr etmek ya da O'nun emirlerine karşı gelmek değildi. Bilakis Allah'ı razı etmek, O'na yakın olmak, O'nun yanında hatırı sayılır salih kulların şefaatine nail olmak için bunu yaparlardı.

"Haberin olsun; halis (katıksız) olan din yalnızca Allah'ındır. O'ndan başka veliler edinenler (şöyle derler:) 'Biz, bunlara bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz.' Elbette Allah, kendi aralarında hakkında ihtilaf ettikleri şeylerden hüküm verecektir. Gerçekten Allah, yalancı, kâfir olan kimseyi hidayete erdirmez." [13]

"Allah'ı bırakıp kendilerine zarar vermeyecek ve yararları dokunmayacak şeylere kulluk ederler ve: Bunlar Allah katında bizim şefaatçilerimizdir derler. De ki: 'Siz, Allah'a, göklerde ve yerde bilmediği bir şey mi haber veriyorsunuz? O, sizin şirk koştuklarınızdan uzak ve yücedir.' " [14]

Allah'a daha yakın olmak ve O'nun yanında şefaat elde etmek için salihlere, meleklere, putlara, kabirlere, şeyhlere ve türbelere yaptıkları ibadetler, hem dünyada hem de ahirette hüsranla sonuçlanır.

Dünyada elde etmeyi umdukları fayda, bereket, himmet ve yardımı elde edemezler.

"...İşte sizin Rabbiniz Allah'tır. Mülk/Hakimiyet O'nundur. O'ndan başka dua ettikleriniz, bir çekirdeğin zarına bile sahip değillerdir. Onlara dua etseniz bile sizin duanızı duymazlar, duysalar da size cevap veremezler. Kıyamet günü sizin şirkinizi inkâr ederler. Herşeyden haberi olan gibi sana kimse haber veremez." [15]

"De ki: 'Allah'tan başka inandıklarınıza yalvarın. Ne göklerde ne de yerde zerre miktarı bir şeyleri vardır. Oralarda ortaklıkları yoktur. Allah'ın, onlardan bir yardımcısı da yoktur.' " [16]

"Allah'tan başkasına dua edenden daha sapık kim vardır?! Onlar kendilerine kıyamet gününe kadar cevap veremezler ve kendilerine yapılan duadan habersizdirler." [17]

Hüsranın büyüğü kıyamette yaşanacak, şefaat ve yardımını umdukları, Allah katında hatırlarının olduğunu düşündükleri salihler ve melekler onlardan teberri edecek ve dünyada dua edip çağırdıklarının kendileri değil şeytanlar olduğunu müşriklerin yüzüne haykıracaklardır.

"O gün Rabbin, onları ve Allah'tan başka ibadet ettiklerini bir araya toplar ve şöyle der: 'Şu kullarımı siz mi saptırdınız yoksa kendileri mi yoldan saptılar?' Onlar da derler ki: 'Seni tenzih ederiz, senden başka veliler edinmek bize yaraşmaz. Fakat sen, onlara da babalarına da nimetler verdin. O derece ki zikri/kitabı önemsemediler de yok olmayı hak eden bir toplum oldular.' İşte söylediklerinizde sizi yalancı çıkardılar. Artık kendinizden azabı defetmeye de yardım etmeye de gücünüz yetmez. Sizden zâlimlik edenlere büyük azabı tattırırız." [18]

"O gün, Allah onların hepsini bir araya toplar. Sonra meleklere der ki: 'Bunlar size mi ibadet ediyorlardı?' 'Seni tenzih ederiz, Bizim velimiz sensin. Onlar değil. Hayır, onlar cinlere kulluk ediyorlardı. Çoğu onlara inanıyordu', derler. O gün, birbirinize fayda da zarar da veremezsiniz. Zâlimlere şöyle deriz: 'Yalanlamış olduğunuz ateş azabını tadın!' " [19]

Görünmeyen Varlıklara Sığınma, Tehlikelere Karşı Onların Korumasını Talep Etme

Müşrikler yolculuğa çıktılarında uzun ve korkutucu çöllerde seyahat ederlerdi. Her bölgenin bazı ruhani varlıklar ve cinlerin kontrolünde olduğuna inanırlardı.

10. 46/Ahkaf, 5-6
11. 7/Araf, 194
12. 29/Ankebut, 65
13. 39/Zümer, 3
14. 10/Yunus, 18
15. 35/Fatır, 13-14
16. 34/Sebe, 22
17. 46/Ahkaf, 5
18. 25/Furkan, 17-19
19. 34/Sebe, 40-42

Ruhların/cinlerin efendisine sığınır, böylece içinde bulundukları bölgenin şerrinden emin olduklarını düşünürlerdi.

"Böyleyken, tuttular Allah'a cinleri ortak koştular. Halbuki onları da Allah yaratmıştır. Bir de bilgileri olmadan Allah'ın oğulları ve kızları olduğunu uydururlar. Allah onların (ortak ve çocuk edinme) vasıflamalarından münezzehtir ve yücedir." [20]

Cinleri Allah'a ortak kılmaları sığınma noktasındaydı. Çünkü kendisine sığınılacak, koruması talep edilecek tek varlık âlemlerin Rabbi olan Allah'tır.

"Bir de şu gerçek var: 'İnsanlardan bazı adamlar, cinlerden bazı adamlara sığınırlardı. Öyle ki, onların azgınlıklarını arttırırlardı.' " [21]

Günümüzde olduğu gibi, cinlerin insanları saptırmasından ziyade; insanlar cinleri saptırıyordu. Kendi hâlinde ve aciz olarak yaşayan cinler, insanların kendilerinden aşırı korktuğunu ve bu korkuya binaen yine kendilerine sığındığını görünce azgınlaşıyor, kendilerini önemli varlıklar zannediyor ve görünmezlik özellikleriyle insanları iyice korkutuyorlardı. İnsandan daha zayıf yaratılan ve insanoğlundan korkan cinler, insanlardaki korkuyu görünce, korkmaları gereken varlıkları korkutuyorlardı. İnsanların günümüzde cin çağırma, ruhlarla irtibat kurmak gibi şeytani eğlenceleri, cinlerden ve ruhlardan korkup Allah'a şirk koşmayla neticeleniyor.

Bereket Umdukları Ağaçlar

Cahiliyye müşriklerin mübarek kabul ettikleri, belli dönmelerde ziyaret edip, eşyalarını astıkları, hastalıklara şifa umdukları kutsal ağaçları vardı.

"Necran Arapları aralarında olan uzun bir hurma ağacına ibadet ederlerdi. Her yıl bir defa bayramları vardı. Bu ağacın etrafında topalanır, buldukları tüm güzel elbise ve süs eşyalarını ağaca asar ve bir gün ağacın etrafında beklerlerdi." [22]

"Kureyş müşrikleri ve onların dışındaki arapların yeşil ve büyük bir ağacı vardı. Ona Zat-u Envat denirdi. Onun yanına her sene gelir, kılıçlarını ona asar, ona kurban keser ve yanında beklerlerdi.." [23]

20. 6/Enam, 100
21. 72/Cin, 6
22. Siyret-u İbni Hişam 1/33.
23. A.g.e 2/442.

İslam bu batıl anlayışları ortadan kaldırmış, mülkün tamamının Allah'a ait olduğunu, Allah'ın mülkünde olan hayır ve bereketin sadece Allah'ın elinde bulunduğunu, izzet ve yardım umdukları ağaçların değil, Allah'ın dilediğini aziz kılıp dilediğini zelil kılacağını belirterek onların şirkine karşı çıkmıştır.

"De ki: 'Ey mülkün sahibi Allah'ım, dilediğine mülkü verirsin ve dilediğinden mülkü çekip-alırsın, dilediğini aziz kılar, dilediğini alçaltırsın; ***hayır yanlızca senin elindedir.*** *Gerçekten sen, her şeye güç yetirensin."* [24]

Kurban Kesmek ve Adak Adama

Müşriklerden dindar olanlar, Kâbe'yi yüceltmek için orada bulunan putlara kurban keser, böylece Allah'a yaklaştıklarına inanırlardı. Sahabeler, İslam olduktan sonra Nebi'ye bu durumu sormuşlardı. *'Müşrikler Allah'ın evini tazim etmek için kan döker (kurban keserlerdi). Biz buna daha layıkız.'* Bunun üzerine Allah *(cc)* şu ayetleri indirmişti:

> Cahiliyye müşriklerin mübarek kabul ettikleri, belli dönmelerde ziyaret edip, eşyalarını astıkları, hastalıklara şifa umdukları kutsal ağaçları vardı.

"Onların etleri ve kanları kesin olarak Allah'a ulaşmaz, ancak O'na sizden takva ulaşır. İşte böyle, onlara sizin için boyun eğdirmiştir; O'nun size hidayet vermesine karşılık Allah'ı tekbir etmeniz için. Güzellikte bulunanlara müjde ver." [25]

"Genelde yeni bir ev ya da ma'bed yaptıklarında,

24. 3/Âl-i İmran, 26
25. 22/Hac, 37; Bknz: Taber tefsiri 5/Maide, 3. ayet.

Söylediği sözü pekiştirmek ve kaşısındakini ikna etmek isteyen insan, tazim edip edip değer verdiği şey üzerine yemin eder. Müşrikler Allah'ın kızları ve Allah katında hatırı sayılan salihler olduğuna inandıkları putlarına kendilerini Allah'a yakınlaştıracağı ve Allah katında şefaat edecekleri için değer verir ve yüceltirlerdi. Yemin etmek istediklerinde onlar adına yemin ederlerdi.

erkek çocuk dünyaya geldiğinde, hastalığa şifa umduklarında ilahlarına kurban keser ya da adakta bulunurlardı. Bunu yapmalarındaki amaç ilahların işlerini kolaylaştırması, hayır ve bereketle onlara iyilikte bulunmasını ummalarıydı." [26]

Allah *(cc)*, kurbanın sadece Allah'a kesileceğini, putlara kestikleri kurbanların ve adakların batıl olduğunu belirtip, bu etleri yemenin haram olduğuna dair ayetler indirdi.

"Her ümmete kurban ibadeti koyduk ki, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği hayvanlar üzerine onun adını ansınlar. Sizin ilahınız tek bir ilahtır. Öyleyse ona teslim olun. Allah'tan korkanları müjdele!" [27]

*"Leş, kan, domuz eti, **Allah'tan başkası adına kurban edilenler**, boğulmuş, bir yerine vurularak öldürülmüş, düşüp ölmüş, süsülmüş, yırtıcı hayvanlar tarafından yenilmiş olanlar -ölmeden yetişip kestikleriniz hariç- **ve dikili taşlar adına kesilen hayvanlar** ve fal oklarıyla kısmet aramanız size haram kılınmıştır."* [28]

26. *Tarihu'l Arab Kable'l İslam 11/197.*
27. *22/Hac, 34*
28. *5/Maide, 3*

Günümüzde türbe ve kabirlerden şifa ummak, bir hayrın gerçekleşmesi için türbelere adak adamak, yeni bir ev ya da araba alındığında korunması için ziyaretlere gidip kurban kesmek yaygın akidevi hastalıklardandır.

Putlar Adına Yemin Etmek

Söylediği sözü pekiştirmek ve kaşısındakini ikna etmek isteyen insan, tazim edip değer verdiği şey üzerine yemin eder. Müşrikler Allah'ın kızları ve Allah katında hatırı sayılan salihler olduğuna inandıkları putlarına kendilerini Allah'a yakınlaştıracağı ve Allah katında şefaat edecekleri için değer verir ve yüceltirlerdi. Yemin etmek istediklerinde onlar adına yemin ederlerdi. Öyleki, İslam'la tanıştıktan sonra bile ağız alışkanlığı olarak putlar üzerine yemin ettikleri oluyordu. Allah *(cc)* kalpten, inanılarak söylenmeyen ağız alışkanlıklarında insanı yargılamadığını bildirmesine rağmen, Allah Rasûlü *(sav)* ashabını uyarmış, bu çirkin sözün keffaretini belirtmiştir.

"Kim yemin eder ve yemininde 'Lat'a, Uzza'ya yemin olsun derse, akabinde La ilahe illallah' desin." [29]

Allah'ı Sever gibi Onları Severler

"İnsanlar içinde, Allah'tan başkasını 'eş ve ortak' tutanlar vardır ki, onlar (bunları), Allah'ı sever gibi severler. İman edenlerin ise Allah'a olan sevgileri daha güçlüdür. O zulmedenler, azaba uğrayacakları zaman, muhakkak bütün kuvvetin tümüyle Allah'ın olduğunu ve Allah'ın vereceği azabın gerçekten şiddetli olduğunu bir bilselerdi." [30]

Müşrikler Allah'ı hatırlatması için salihlerin resimlerini yapmış daha sonra niçin bu resimleri yaptıklarını unutmuş ve onlara ibadet etmişlerdi. Aynı şekilde salih insanların kabir ve putlarını Allah'a yakınlaşmak için tazim etmiş, zamanla da Allah'ı sever gibi, hatta Allah'tan daha fazla sevmeye başlamışlardı. Öyleki çoğu yerde putlarını Allah'a tercih etmeye başlamışlardı.

"O'nun üretip-türettiği ekin ve hayvanlardan Allah için bir pay ayırdılar, sonra kendi zanlarınca: 'Bu Allah'ındır, bu da ortaklarımızındır' dediler. Kendi ortakları için olan (pay), Allah tarafına geçmez, ama Allah'a ait olan kendi ortaklarının tarafına (payına) geçer. Ne kötü hüküm veriyorlar?" [31]

29. *Buhari, 4860; Müslim, 1647.*
30. *2/Bakara, 165*
31. *6/Enam, 136*

'...'Rivayet edildiğine göre Arap müşrikleri ekip diktikleri ekinlerden ve yetiştirdikleri deve, sığır, koyun, keçi hayvanlarından bazı şeyleri kendi fikirlerince Allah için, bazı şeyleri de diğer ilahları adına tayin eder, ayırırlar ve bir şahsın gelirlerinden böyle iki çeşit masraf çıkardı. Allah için dediklerini misafire ve fakirlere, diğer ilahları için ayırdıklarını da putların masraflarına ve huzurlarında yapılacak âyine, kesilecek kurbanlara, hizmetçi ücreti ve başka şeylere harcarlardı. Sonra bakarlar Allah için diye ayırdıkları iyi çıkar, yetişip büyürse dönerler onu ilahlarına tahsis ederler, fakat ilahları için ayırdıkları iyi çıkarsa, onu onlar adına bırakırlar. 'Allah zengindir, bunlar fakirdir' derler. Ve bu şekilde ilahlarını Allah'a tercih ederler ve Allah için ayırdıklarını onlara harcarlar, fakat onlar için ayırdıklarını Allah için harcamazlardı...' [32]

Putlar için savaşır, onlar için ölür, onları sevenleri dost, putlarına dil uzatanları düşman kabul ederlerdi. Oysa Ebrehe, büyük bir orduyla Kâbe üzerine yürüdüğünde mallarını ve canlarını korumak için dağlara kaçıp sıvışmışlardı. Putları korumak için gösterdikleri refleks ve hamiyyeti, Allah'ın şiarları için göstermemişlerdi.

Günümüzde kabirler ve türbelerde yatan salih zatlar hakkında benzer inançlar taşıyan, buna binaende onlara dua edip medet uman, hastalıklarına şifa arayan, oralara astığı ve sürdüğü eşyaların bereket ve hayır getirdiğine inanan, kısmeti kapanmış kızların kısmetinin açıldığına, onlar hakkında konuşanın çarpılacağına itikad eden, bir belanın defi için türbelere adak adayan, isteği yerine geldiğinde türbelere kurban takdim eden, zatların başına yemin eden ve yeminini bozduğu takdir de başına musibetler geleceğine inanan çok fazla insan vardır.

"Onların bir çoğu Allah'a şirk koşmadan iman etmez." [33] ayeti bu hakikati anlatır. İçerisine şirk bulaştırılmış bir iman sahibine fayda vermez.

"Andolsun, sana ve senden öncekilere vahyolundu (ki): 'Eğer şirk koşacak olursan, şüphesiz amellerin boşa çıkacak ve elbette sen, hüsrana uğrayanlardan olacaksın.' " [34]

İmanın dünyada hidayet, ahirette de emniyet/güven olması için içerisine zulüm yani şirk bulaştırılmamış olması gerekir.

"İman edenler ve imanlarını zulümle karıştırmayanlar, işte güvenlik onlar içindir ve onlar hidayete ermişlerdir." [35]

Liderleri ve Âlimleri Allah'a Eş/Denk Kılmak

Ölmüş olan salihler konusunda aşırılığı ve şirki reddettiği gibi yaşayan siyasi liderler ve din adamları hakkındaki aşırılığı da ret etmiş ve karşı çıkmıştır İslam. Kur'an'ın ısrarla üzerinde durduğu ve altını çizdiği şirklerden biri de liderler ve âlimler konusunda haddi aşmak, Allah'ın *(cc)* bazı sıfat ve yetkilerini onlara vermektir.

Allah tarafından seçilmiş ve O'nun isteklerini topluma ulaştırmakla vazifelendirmiş Rasûller dahi bu konuda serbest bırakılmamış, Allah'ın şeriatına uymaları kendilerine emredilmiştir. Toplumları yöneten siyasi liderler, onlara manevi rehberlik yapan âlimler ve abidler birer beşerdirler. Allah'a *(cc)* kul olmak ve insanları Allah'ın *(cc)* meşru kıldığı şekilde yönetmek ve yönlendirmek zorundadırlar. Allah'ın *(cc)* belirlediği ve topluma anayasa kıldığı vahyin/kitap/zikir dışına çıkma hakkına sahip değillerdir.

"Sonra seni de bu emirden bir şeriat üzerine kıldık; öyleyse sen ona uy ve bilmeyenlerin heva (istek ve tutku)larına uyma." [36]

"Ey Davud! Biz seni yer yüzünde halife kıldık. O halde insanlar arasında adaletle hüküm ver ve keyfe tâbi olma ki, bu seni Allah'ın yolundan saptırır. Muhakkak ki Allah yolundan sapanlar, hesap gününü unuttuklarından, kendilerine çok şiddetli bir azap vardır." [37]

Bu uyarıya kulak vermeyen ve Allah'ın şeriatına arzu ve isteklerini karıştırmaya yeltenecek olanları en ağır bir biçimde tehdit etmiş, azabın en çetiniyle ikaz etmiştir.

"Onlar neredeyse, sana vahyettiğimizden başkasını bize karşı düzüp uydurman için seni fitneye düşüreceklerdi; o zaman seni dost edineceklerdi. Eğer biz seni sağlamlaştırmasaydık, andolsun, onlara az bir şey (de olsa) eğilim gösterecektin. Bu durumda, biz

32. *Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı tefsiri.*
33. *12/Yusuf, 106*
34. *39/Zümer, 65*
35. *6/Enam, 82*
36. *45/Casiye, 18*
37. *38/Sad, 26*

sana, hayatında kat kat, ölümün de kat kat (acısını) tattırırdık; sonra bize karşı bir yardımcı bulamazdın." [38]

Allah'ın şeriatına uymayı terk edip liderlerin ve din adımlarının belirlediği yasalara, örf ve geleneğe, helal ve haramlara göre yaşayanlar, Allah'a kafa kaldırmış, öncülerine Allah'a ait bir yetki ve sıfatı vererek onları Allah'a denk tutmuştur.

"De ki: 'Ne kadar kaldıklarını Allah daha iyi bilir. Göklerin ve yerin gaybı O'nundur. O, ne güzel görmekte ve ne güzel işitmektedir. O'nun dışında onların bir velisi yoktur. ***Kendi hükmünde hiç kimseyi ortak kılmaz.'*** *"* [39]

*"**Yoksa onların (hakimiyette) ortakları mı var ki, Allah'ın din hususunda izin vermediği şeyleri kendileri için kanun yapıyorlar?** Eğer 'kesin' sözü olmasaydı hemen aralarında iş bitirilirdi. Gerçekten zâlimler için acı bir azap vardır."* [40]

Allah *(cc)*, hüküm yetkisinin kendine ait olduğunu ve hiçbir surette kimseyi bu yetkiye ortak kılmadığını açıkça ifade etmiştir. Bu yetkiyi O'nun dışında varlıklara verenleri de, Allah'ın dışında ortak edinenler olarak isimlendirmiştir. Daha da önemlisi Allah *(cc)* bu yetki ve sıfatını yaratma sıfatına denk tutmuş ve yaratmada ortak kabul etmeyeceği gibi hükümde de ortak kabul etmeyeceğini belirtmiştir.

"Şüphesiz Rabbiniz, gökleri ve yeri altı aşamada yaratmış, sonra arşa istiva etmiştir. Gece ile kendisini kovalayan gündüzü örter; güneşi, ayı ve yıldızları da emrine boyun eğmiş olarak (yaratmıştır). ***Dikkat edin, yaratma, emir ve idare yalnızca O'na aittir. Âlemlerin Rabbi olan Allah ne yücedir!****"* [41]

Dün kabile reislerine, ülke liderlerine, âlimlere ve abidlere verilen bu yetki, bugün parlamentolara, kokuşmuş demokrasi siteminin partilerine ve Allah'a isyan edip kafa kaldıran yöneticilere verilerek Allah'a şirk koşulmuş. Bu konu hakkında söylenecek çok söz vardır. Asrımızın en büyük fitnesi ve diğer şirklerin sebep ve meşrulaştırıcısı, karada ve denizde fesadın ortayı çıkması, huzur ve emniyetin yerini kaos ve terörün alması, dünyanın bir yanı açlıktan ölürken diğer yanının tokluktan ölüyor olması, mal, can ve namus emniyetinin kalmamasının nedeni; insanların hakimiyeti Allah'a değil de aciz, zavallı, bencil ve arzularının esiri olan beşere vermesindendir. Ancak söyleyeceklerimizi İslam'ın üçüncü rüknü olan *'Allah'ın dışında varlıkları rab edinmeme'* ilkesine erteliyor bir sonraki yazıya bırakıyoruz.

Müşrikin Akibeti

Allah *(cc)*, kullarını tevhid üzere yaratmış ve Allah'ı birlemelerini onlara emretmiştir.

"Hanif (şirk koşmaksızın) olarak yüzünü dine çevir. Allah insanları yarattığında (haniflik fıtratı) üzerinde yaratmıştır. Allah'ın yaratmasında bir değişiklik olamaz. İşte dosdoğru din! Fakat, insanların çoğu bilmezler." [42]

İnsanların tevhid üzere yaratılmalarının birçok hikmeti vardır. Bunların başında Allah'ın *(cc)* tevhidi sevip şirkten nefret etmesi, kullarına olan merhameti, en önemlisi ise Allah'ın huzuruna şirkle gelecek olan kullarının özrünü kesmektir.

"Hani Rabbin, Âdemoğullarının sırtlarından zürriyetlerini almış ve onları kendi nefislerine karşı şahitler kılmıştı: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?' (demişti de) onlar: 'Evet (Rabbimizsin), şahit olduk' demişlerdi. (Bu,) Kıyamet günü: 'Biz bundan habersizdik' dememeniz içindir. Ya da: 'Bizden önce ancak atalarımız şirk koşmuştu, biz ise onlardan sonra gelme bir kuşağız; işleri batıl olanların yaptıklarından dolayı bizi helak mi edeceksin?' dememeniz için." [43]

Fıtrat üzere yaratılmasına rağmen fıtratını bozup Allah'a şirk koşan kimse, ister duygu ve ibadette, ister itaat ve teşride şirk koşmuş olsun suçların en büyüğünü işlemiştir. Ve Allah katında hiçbir mazereti yoktur.

Şirk Koşan Allah'a Büyük İftira Atmıştır

"Gerçekten, Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz. Bunun dışında kalanı ise, dilediğini bağışlar. ***Kim Allah'a şirk koşarsa, doğrusu büyük bir günahla iftira etmiş olur.*** *"* [44]

38. 17/İsra, 73-75
39. 18/Kehf, 26
40. 42/Şura, 21
41. 7/Araf, 54
42. 30/Rum, 30
43. 7/Araf, 172-173
44. 4/Nisa, 48

İnsanların tevhid üzere yaratılmalarının bir çok hikmeti vardır. Bunların başında Allah'ın (cc) tevhidi sevip şirkten nefret etmesi, kullarına olan merhameti, en önemlisi ise Allah'ın huzuruna şirkle gelecek olan kullarının özrünü kesmektir.

Allah Şirki Bağışlamaz

"Allah, kendisine şirk koşulmasını bağışlamaz bundan başkasını dilediği kimse için bağışlar..." [45]

Engin rahmet ve mağfiretine rağmen dünyada tevbe etmeyip, şirk cürmüyle Alah'ın huzuruna varanlar bağışlanmayacaklardır. Oysa Allah'ın rahmet ve mağfireti ne kadar da geniştir!

"...Ey kullarım! Siz gece-gündüz günah işliyorsunuz! Bütün günahları affeden de benim. Bunun için benden af dileyin ki, sizi affedeyim!" [46]

"Ey Âdemoğlu! Sen bana dua edip ve ümitvar olduğun sürece, günahlarına rağmen seni affeder ve günahlarına aldırmam. Ey Âdemoğlu! Şayet günahların semadaki bulutlara ulaşsa, sonra bana istiğfar etsen; seni bağışlar, günahlarını önemsemem. Ey Âdemoğlu! Bana yerler dolusu hatalarla gelsen, ***sonra bana hiçbir şeyi şirk koşmadan gelsen****, sana yer dolusu istiğfarla gelirim."* [47]

Allah Şirk Koşana Cenneti Haram Kılmıştır

"Andolsun, 'Şüphesiz Allah, Meryem oğlu Mesih'tir' diyenler küfre düşmüştür. Oysa Mesih'in dediği (şudur:) 'Ey İsrailoğulları, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a ibadet edin. Çünkü O, ***kendisine şirk/ortak koşana şüphesiz cenneti haram kılmıştır, onun barınma yeri ateştir.*** *Zulmedenlere yardımcı yoktur.' "* [48]

Şirk Koşanın Psikolojisi Bozuktur

"...Öyleyse iğrenç bir pislik olan putlardan kaçının, yalan söz söylemekten de kaçının. Allah'ı birleyen (Hanif)ler olarak, O'na şirk/ortak koşmaksızın (Allah'a kulluk edin). Kim Allah'a ortak koşarsa, sanki o gökten düşmüş de onu bir kuş kapıvermiş veya rüzgar onu ıssız bir yere sürükleyip atmış gibidir." [49]

'Aslında bu, Allah'a ortak koşanların durumunu dile getiren gerçek bir tablodur. Onlar da imanın yüce ufuklarından yokluğa, uçsuz bucaksız bir boşluğa doğru yuvarlanırlar. Çünkü insanın kendine güven duymasını sağlayan sağlam temeli kaybederler. Bu temel tevhiddir. Sığınabilecekleri güvenlik yurdunu yitirirler. Dolayısıyla sınırsız arzular, bitmez tükenmez ihtiraslar kapıp götürür onları. Rüzgarın sürüklemesi gibi asılsız kuruntular, karanlık bir boşluğa doğru sürükler onları. Çünkü sağlam bir kulpa bağlanmamışlar, sarsılmaz bir temele, kendilerini içinde yaşadıkları varlıklar âlemine bağlayacak bir temele dayanmamışlar.' [50]

Allah *(cc)* başka bir ayette şirk ve tevhidi dolayısıyla mümin ve müşriki şu misale benzetmiştir.

"Görmedin mi ki, Allah nasıl bir örnek vermiştir: Güzel bir söz, güzel bir ağaç gibidir ki, onun kökü sabit, dalı ise göktedir. Rabbinin izniyle her zaman yemişini verir. Allah insanlar için örnekler verir; umulur ki onlar öğüt alır, düşünürler. Kötü (murdar) söz ise, kötü bir ağaç gibidir. Onun kökü yerin üstünden koparılmış, kararı (yerinde durma, tutunma imkanı) kalmamıştır." [51]

'...Kökü sağlam, dalları göklere tırmanan güzel bir ağaca benzeyen güzel söz (tevhid) ile dik duramayan ve kökü de yerden kesilmiş iğrenç bir ağaca benzeyen iğrenç sözün (şirk) oluşturduğu sahne, genelde surenin atmosferinden, Peygamberler ile onları yalanlayanların hikâyesinden, özelde de her iki grubun akıbetinden alınmış bir sahnedir... Hiç kuşkusuz güzel söz -yani gerçek söz- tıpkı güzel bir ağaç

45. 4/Nisa, 116
46. Müslim, 2577
47. Tirmizi, 3540
48. 5/Maide, 72
49. 30/Hac, 30-31
50. Fi Zilali'l Kur'an ilgili ayet tefsiri.
51. 14/İbrahim, 24-26

Müşrik, en büyük suçu işlemiş, fıtratında var olan bilginin peşinden gitmeyip heva ve arzusuna uyarak kendisini cehalet içinde bırakmıştır. İslam'ın ikinci rüknünü yerine getirmediğinden dolayı, kendini İslam'a nispet etmiş olsa bile, ona mümin ve Müslüman denmez, denmemelidir.

gibidir. Sağlam, görkemli ve bol meyvelidir. Sağlamdır, kasırgalar ne kadar amansız olurlarsa olsunlar onu yerinden sökemez. Batıl rüzgârları onu sarsamaz. Tağutların balyozları onu etkilemez. Kimi dönemlerde bazılarınca yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kaldığı zannedilse bile sağlamdır, uludur. Kötülükten, zulümden ve azgınlıktan hep yüksektir. Kimi zamanlar onun batıl tarafından yerinden sökülüp boşluğa atıldığı sanılsa bile meyvesini vermeye devam eder. Bu ağaç ve meyveleri hiç eksik olmaz. Çünkü bu ağacın tohumları gün geçtikçe artan ruhlarda yeşermektedir. Aynı şekilde iğrenç söz -yani batıl söz- tıpkı iğrenç bir ağaç gibidir. Kabarır, yükselir, dal-budak salar. Bu yüzden bazı insanlar onun güzel ağaçtan daha iri, daha güçlü olduğunu sanabilirler. Hatta toprağın dışındadır. Onun bu görkemi geçici bir süre içindir, sonra tekrar yere yıkılacaktır. Sağlamlığı, kalıcılığı söz konusu değildir...' [52]

Müşrik, birden fazla merciyi razı etmek zorundadır. O birden fazla şeyi sevip, korkar. Birden fazla şeye dayanır ve ümit besler. Hâliyle kalbi paramparçadır. Yöneldiği her yerde, kalbi ve kafası karışık ve ne yapacağını bilmez haldedir.

"Allah, birbiriyle geçinemeyen birçok ortağa bağlı olan bir adamla, yalnız bir kişiye teslim olmuş bir adamı örnek olarak vermiştir. Bu ikisinin durumu eşit midir? Hamd, Allah'a mahsustur, fakat onların çoğu bilmezler." [53]

'Yüce Allah, mümin bir kul ile müşrik bir kulun durumlarını bir örnekle açıklıyor: Müşrik olan kulun durumu, birbiriyle uyuşmayan, geçimsiz ortakların emrinde çalışan bir adamın durumu gibidir: Ortakların her biri onu bir tarafa çekmekte, her biri ayrı görevler vermekte, adam ise bu aykırı arzular, emirler arasında şaşırıp kalmakta, gücü ve enerjisi dağılmakta, bir program üzerinde karar kılamamakta, doğru-dürüst bir yola girememektedir. Efendilerinin birbirleriyle çelişen, çatışan, boğuşan arzularını tatmin edememekte, onların hepsini razı edememekte, güçleri ve enerjileri darmadağın olup gitmektedir. Mümin olan kulun durumu ise şöyledir: O, bir tek efendinin emrine bağlıdır. Efendisinin kendisinden ne istediğini, ne ile yükümlü bulunduğunu bilmektedir. Onun için o, huzur içinde, emin bir halde apaçık olan yolunda sağlıklı biçimde ilerlemeye devam eder. Bu iki adamın durumu bir değildir. Bir efendiye bağlı olan adamın belli bir istikameti, bilgisi ve inancı vardır. Gücü bir noktaya toplanır, yönü birdir. Yolu apaydınlıktır. Geçimsiz efendilere bağlı adam ise, hep sıkıntı ve tereddüt içindedir. Bir işte karar kılamaz. Bırak hepsini razı etmeyi, efendilerinin birini dahi razı edemez.' [54]

۞ ۞ ۞

Bunca ayet ve açıklama göstermiştir ki, şirk ve müşrikin durumu İslam'ın en açık meselelerindendir. Müşrik, en büyük suçu işlemiş, fıtratında var olan bilginin peşinden gitmeyip heva ve arzusuna uyarak kendisini cehalet içinde bırakmıştır. İslam'ın ikinci rüknünü yerine getirmediğinden dolayı, kendini İslam'a nispet etmiş olsa bile, ona mümin ve Müslüman denmez, denmemelidir. Allah'a şirk koşan insanı Müslüman olarak görmek onun şirkine ve dalaletine hükmeden yüzlerce nassı yalanlamak, yok saymak ve din sahibinin İslam tanımına uymadığı halde bir insanı İslam'a dahil etmektir. Bu din, Allah'ın *(cc)* dinidir. Kimin bu dine dahil olup olmayacağına karar verecek olan da O'dur. İnsanların arzu ve hevesleri değil.

52. A.g.e ilgili ayet tefsiri.

53. 39/Zümer, 29

54. A.g.e ilgili ayet tefsiri.

Diriliş Sancısı

Başyazı

Yolumuzun uzun, işimizin zor, sıkıntılarımızın çetin, sorunlarımızın karmaşık olduğunu bilerek hareket etmeliyiz. Varisi olduğumuz ümmetin zorlu şartlarıyla ümitsizliğe düşmemeli, Allah'ın va'di ve Nebevi metodun sonuç verici başarısıyla teselli olup ümitvar olmalıyız.

Allah'ın adıyla.

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Salât ve selam, Nebimiz Muhammed Mustafa'ya, onun temiz ailesine, ashabına ve kıyamete kadar tâbilerinin üzerine olsun.

Bizleri yeni bir sayıyla buluşturan, *'Din nasihattir'* vazifesini yerine getirmemize olanak sağlayan ve bizleri dininde kardeş kılan Rabbimize hamd olsun. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi siz kardeşlerimizin üzerine olsun.

Toplumlar ve milletler, birey misali bir karaktere sahiptirler. Bireylerin yaşadıkları çevre ve sosyal şartlardan etkilenip karakter ve ahlak oluşturdukları gibi; toplumlar da dış etkenlerden etkilenir ve bu etkenlere göre şekillenirler. Yaşanan olaylar ve geçirilen süreçler neticesinde toplumsal bir ahlak oluşur ve toplumun büyük çoğunluğu bu ahlaka göre hareket eder.

Allah'ın *(cc)* değişmez yasaları toplumları kuşattığında, her toplum bu yasalara karşı bir muamele fıkhı geliştirir. Kimi toplumlar vahye ve fıtrata dayalı bir amel fıkhı geliştirirken, kimisi hevaya ve arzulara göre bir yol haritası çizer. Yaşanan süreçler ve geliştirilen fıkıh, toplumların Rahmani ya da şeytani karakterlerinin oluşmasına neden olur. Asırlar geçse de genetik hâle gelen bu ahlak kolay kolay değişmez. Nesillerin olaylar ve durumlar karşısındaki tavır, ahlak ve karakterine direkt etki eder.

Müminler için hidayet ve nur olan Kur'an, geçmiş kavimlerin kıssala-

rını anlatarak müminlere yol gösterir. Geçmişe dair Kur'an'da yer alan kıssaların en uzun ve tafsilatlı olanıysa İsrailoğullarının kıssasıdır. İsrailoğullarının başta Musa *(as)* olmak üzere Peygamberler ve salih yöneticilere verdikleri cevaplar dikkatle incelendiğinde, Firavun döneminde oluşan olumsuz karakterin onları her yönden kuşattığı, çoğunluğun bu karakrete göre hareket ettiği görülecektir.

Sömürge toplumların tamamında aynı ahlak ve karakter hakimdir. Zillet kimlik hâline gelmiş, kalplerine zilletin ve batılın sevgisi içirilmiş, tüm söz ve eylemlerinin belirleyicisi zillet olmuştur.

❁ ❁ ❁

İslam ümmetinin asırlardır içinde bulunduğu içler acısı durum, izahtan varestedir. Allah'ın pak şeriatı ve İslami bir yönetimden mahrum bırakılmış, sömürge güçlerin maraba valileri tarafından şeytani şeriatlarla yönetilmeye mahkum edilmişlerdir. Eğitim adı altında akide ve ahlakları talan edilmiş, İslam'ın inanç ve ahlak yapısından habersiz hâle getirilmişlerdir. Uluşçuluk adı altında parçalanmış, güç kaynağı olan etnik kimlikleri düşmanlık vesilesi kabul edilmiş, yapay kimlikler ve sınırlarla aynı coğrafyada birbirine düşman halklara dönüşmüş, ümmet bilincini yitirmişlerdir. Allah'ın *(cc)* kerem ve fazlı olarak onlara bahşettiği yer altı ve yer üstü zenginlikleri, küresel tuğyan tarafından talan edilmiş, kendi ürettikleri ürünleri sömürge güçlerden satın almak zorunda olan aç ve muhtaç dilencilere çevirilmişlerdir. Sömürge güçlerin gönüllü marabaları olan hain yöneticiler, sanat ve eğlence adı altında tüm bu kötülüklerin sebebi olan düşmanı onlara sevdirmiş ve yetişen nesilleri düşmana minettar ve özenti içinde yetiştirmiştir. Bozulmamış fıtratlarda oluşması zorunlu düşmanlık ve kin bir yana, toplum, celladına aşık hasta ruhlara dönüştürülmüştür.

> Bugün -Allah'a hamd olsun ki- İslam ümmeti uyanıyor. Ümmete biçilmiş zillet kaftanını üzerinden atan, mahkum edildikleri şirk ve bidat karanlığını vahiyle aydınlatan, ümmeti asırlardır Tih'e mahkum eden ataların çekingen ve pasif mirasını reddeden nesiller yetişiyor.

Bugün -Allah'a hamd olsun ki- İslam ümmeti uyanıyor. Ümmete biçilmiş zillet kaftanını üzerinden atan, mahkum edildikleri şirk ve bidat karanlığını vahiyle aydınlatan, ümmeti asırlardır Tih'e mahkum eden ataların çekingen ve pasif mirasını reddeden nesiller yetişiyor.

Allah'ın bizlere ihsan ettiği diriliş ruhu ve mücadele azmi, insi ve cinni şeytanların yanlış yönlendirmeleri, vahyin ruhuna uymayan mücadele yöntemleri ve nefislerimizde yer etmiş marazlar nedeniyle heder edilmemelidir. Allah'ın bir lutfu olarak oluşan mücadele azmini, elleriyle kazandıkları sebebiyle heba eden hiçbir fert ve cemaat bunun hesabını Allah'a veremez. Kıyamet gününde koca bir ümmetin davalısı olarak Allah'ın *(cc)* huzuruna gelir. Bu ruhu korumak, başarıya ulaşmasa dahi sonraki nesillere bir şeyler aktarabilmek için, mücadelede yer alan tevhid ehlinin dikkat etmesi gereken çok önemli noktalar bulunmaktadır.

Bu ayki yazımızda bunlardan birine dikkat çekmek istiyoruz:

Hayatını kabile örf ve âdetlerine göre düzenleyen, Kitap ve Nebi tanımayan, semavi bir dine intisap etmeyen müşrikler ile, kendilerini mümin kabul eden, lafız ya da mana olarak tahrif ettikleri semavi bir kitabı okuyan ve ahiret inancına sahip olan müşrikleri birbirinden ayırmalıyız.

Allah Rasûlü *(sav)* ilk şıkta zikrettiğimiz bir topluma geldi, onlara davetini sundu ve hidayete gönül verenlerle ilgilenip onları yetiştirdi. Onun davetinin üzerinden on dört asır geçtikten sonra gelen bizler, ikinci şıkta zikrettiğimiz bir toplum yapısı içerisinde yetiştik. Hidayete erenlerimiz, ahirete inanan, Kur'an okuyan, kendini mümin olarak kabul eden hatta İslami bir mücadele içinde yer alanlardan oluşuyor.

Mücadelemizde rehber kabul ettiğimiz Kur'an'ı bu gözle okumalı, toplum yapısı ve yaşadığı süreçler bizlerle örtüşen toplumlar üzerine yoğunlaşmalıyız. Şüphe yok ki, üzerinden on dört asır geçtikten sonra Muhammed'in *(sav)* ümmeti, Mekkeli müşriklerden ziyade İsrailoğullarına benzemekte.

• Böylesi toplumların ortak özelliği, yaşadıkları olumsuz sürecin ahlak ve karakter hâlini alması, ıslah olmaya karar verdikten sonra dahi en basit olaylarda asırlar içinde oluşan ahlakın tekrardan nüksetmesidir.

İsrailoğullarını Firavun'un zülmünden kurtarmak için çabalayan Musa'ya *(as)* gönül veren ve ona tâbi olanlar, eziyet gördükleri anda onu suçlamaya başlamışlardır.

"Dediler ki: 'Sen bize gelmeden önce de, geldikten sonra da eziyete uğratıldık.' (Musa:) 'Umulur ki, Rabbiniz düşmanınızı helak edecek ve sizleri yeryüzünde halifeler (egemenler) kılacak, böylece nasıl davranacağınızı gözleyecek.' dedi." [1]

Allah'ın vadiyle Mısır'dan çıkan, onlarca mucizeye şahitlik eden İsrailoğulları, aradan bir gün geçmeden Firavun'la karşılaşmış ve asırlardır biriktirdikleri korku gün yüzüne çıkmıştır.

"İki topluluk birbirini gördükleri zaman Musa'nın adamları: 'Gerçekten yakalandık' dediler. (Musa:) 'Hayır' dedi. 'Şüphesiz Rabbim, benimle beraberdir; bana yol gösterecektir.' " [2]

Böylesi bir mucizeyi yaşayan, Firavun'un zulmünden kurtulan ve onun mülküne vâris olan İsrailoğulları, daha ayakkabıları kurumadan putperestliğe dönmek istemiştir.

"İsrailoğullarını denizden geçirdik. Putları önünde bel büküp eğilmekte olan bir topluluğa rastladılar. Musa'ya dediler ki: 'Ey Musa, onların ilahları (var; onların ki) gibi, sen de bize bir ilah yap.' O: 'Siz gerçekten cahillik etmekte olan bir kavimsiniz.' dedi." [3]

Bu uyarıya kulak verip tevbe ettikten hemen sonra, daha büyük bir cürümle davalarına ihanet etmişlerdir. Musa'nın *(as)* onları kırk gün terk etmesine dayanamayıp Samiri'ye uymuş ve altından bir buzağı yaparak ona tapmaya başlamışlardır.

1. 7/Araf, 129
2. 26/Şuara, 61-62
3. 7/Araf, 138

"(Tura gitmesinin) Ardından Musa'nın kavmi süs eşyalarından böğürmesi olan bir buzağı heykelini (tapılacak ilah) edindiler. Onun kendileriyle konuşmadığını ve onları bir yola da yöneltip-iletmediğini (hidayete erdirmediğini) görmediler mi? Onu (ilah) edindiler de, zulmedenler oldular." [4]

Uyarıdan sonra Allah'a yönelmiş ve pişman olmuş, ancak kısa bir sure sonra Rabblerinin ermine karşı gelmişlerdir.

"Ey kavmim, Allah'ın sizin için yazdığı (girmenizi emrettiği) kutsal yere girin ve gerisin geri arkanıza dönmeyin; yoksa kayba uğrayanlar olarak çevrilirsiniz. Dediler ki: 'Ey Musa, orada zorba bir kavim vardır, onlar çıkmadıkları sürece biz oraya kesinlikle girmeyiz. Şayet oradan çıkarlarsa, biz de muhakkak gireriz.' " [5]

Evet, Firavun zulmü altında yaşarken şirk ve korkaklık tabiatları hâline gelen, sorumluluk almadığı için başkalarını suçlayarak tatmin olan insanlar, Musa'ya *(as)* tâbi olduktan sonra da her fırsatta aynı karaktere bürünmüşlerdir. Zulüm görünce Peygamberlerini suçlamış, onlarca mucize görmelerine rağmen Firavun'u andıran kavimler karşısında Firavun'u hatırlayıp ürkmüş, kalplerine içirilen inek sevgisi nedeniyle her fırsatta şirke düşmüşlerdir.

Böylesi kavimler davaya gönül verip, öncülerin yanında mücadeleye katılsa da, dikkatli davranmalı, acele etmemeliyiz. Asırlar içerisinde oluşan ahlakın bir çırpıda sükun etmeyeceğini bilmeli, farklı imtihanlar ve süreçlerin yaşanmasından rahatsız olmamalı, vahyin terbiyesiyle bu süreçleri yönetmeliyiz. Ruhların derinliğine nüfuz etmiş şirk sevgisi, güce tapınma, korkaklık, sorumluluk almaktan kaçınma ve başkalarını suçlama gibi hastalıkları vahiy tiryakıyla adım adım tedavi etmeliyiz.

Böylesi toplumlar davaya gönül verdiğinde onları sahabe-i kirama kıyaslamak, telafisi mümkün olmayan neticeler doğurur. Allah Rasûlü *(sav)* basit bir inançla hayatını yaşayan, izzeti ve onuru için ölüp öldüren, kabilesi için yüzyıllarca süren savaşlara girmekten çekinmeyen bir topluma geldi. Onların korkaklık gibi bir sorunu yoktu. Allah'a şirk koşsalar da bunu semavi bir emir olarak yapmıyor, atalarının

4. 7/Araf, 148
5. 5/Maide, 21

> Kur'an kıssalarının rehberliğinde sağlam adımlarla yola devam etmeliyiz. Aceleciliğin ve anlık hamasetlerin yanıltıcı çoşkusuna aldanmamalı, insanları sözleriyle değil, imtihanlar karşısında gösterdikleri sıdk ve sebatla değerlendirilmesi gerektiğini özümsemeliyiz.

yoluna uyuyorlardı. Putlardan bir şey isteyip elde edemediklerinde putlara kızıyor, onları yenisiyle değiştiriyor, fal oklarını putların yüzüne çalıyorlardı. Muhammed'in *(sav)* onları on üç yıl gibi kısa sürede eğitip, onlarla düşman karşısına dikilmesi ve kısa zamanda dünyanın süper güçlerine meydan okuyacak bir devlet kurması, onların bu özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Musa *(as)* ise, Allah'a koştuğu şirki dahi kitaba dayandıran, âlimlerinin vakıaya uygun fetvalar vermek için helali haram, haramı helal yaptığı, korku ve zillet içinde yaşayan, sisteme gönüllü kölelik yapan, var olan sorunları çözmek yerine birbirini suçlayan bir topluma geldi. Onların eğitimi ve arındırılması, mücadeleye katılımlarının sağlanması daha uzun ve zorlu bir süreçle mümkün oldu.

Nihayet Allah *(cc)* onları kırk yıl başıboş ve yitik bir şekilde çöllerde dolaştırdı. Yeni bir neslin oluşmasını sağladı. Peygamber eğitimi nedeniyle şirk sevgisinin yerini tevhid sevgisinin, rahat ve konfor sevgisini çölün zorlu şartlarıyla mücadele azminin, zillet ve korkaklığın yerini cesaret ve izzetin aldığı tertemiz bir nesil yetişti.

Buna binaen;

Yol arkadaşlarımızın ve nefislerimizin nasıl bir toplumda yetiştiğini ve asırların oluşturduğu karakteri iyi tespit ve tahlil etmeliyiz. Bize benzemeyen toplumlara kendimizi kıyaslayıp yolu iyice uzatmamalı, içinden çıkılmaz bir hâl almasına engel olmalıyız.

Yolumuzun uzun, işimizin zor, sıkıntılarımızın çetin, sorunlarımızın karmaşık olduğunu bilerek hareket etmeliyiz. Vârisi olduğumuz ümmetin zorlu şartlarıyla ümitsizliğe düşmemeli, Allah'ın vaadi ve Nebevi metodun sonuç verici başarısıyla teselli olup ümitvar olmalıyız.

Eğitim programlarımız, mücadele için yol azığı olan hazırlıklarımız, davet ve tebliğimiz bu nokta göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır.

Davaya gönül vermiş, Allah'ın bu asır için seçtiği ve yeryüzünde şahitleri kıldığı insanlarla, çoğunluğu oluşturan, İslam ümmetine açılmış savaşın direkt mağdurları olan toplumu birbirinden ayırmalıyız. Davaya gönül veren ve samimi olduğuna inandığımız kardeşlerimizin, arındığından, toplumun yaygın hastalıklarından temizlendiğinden, olaylar ve imtihanlar karşısında gösterdiği reflekslerin şirk, zillet, korkaklık, suçlayıcılık gibi olumsuzluklardan sıyrıldığına ve yerini tevhid, izzet, cesaret ve sorumluluk duygusuna terk ettiğinden emin olmalıyız. Bütün bunlardan sonra bu insanlar üzerine plan ve program yapmalı, yola koyulmak için *'vira bismillah'* demeliyiz.

Davaya gönül veren yiğitlere Allah'ın ayetlerini okumalı, nefsi hastalıklarından arındırıcı/tezkiye ameli programlara yönlendirmeli, kulluğu ve mücadeleyi öğreten Kitab'ı ve Hikmeti ders yapmalıyız.

Topluma gelince, tevhidi tüm detaylarıyla anlatmalı, içinde bulundukları şirk ve zilleti onlara göstermeli, farklı münasebetlerle yaşadıkları zulüm ve sömürge konusunda onları bilinçlendirmeliyiz. Sabır ve hikmetle, Kur'an kıssalarının rehberliğinde sağlam adımlarla yola devam etmeliyiz. Aceleciliğin ve anlık hamasetlerin yanıltıcı çoşkusuna aldanmamalı, insanları sözleriyle değil, imtihanlar karşısında gösterdikleri sıdk ve sebatla değerlendirilmesi gerektiğini özümsemeliyiz.

Sabır, takva, Allah'ın vaadine yakinen iman ve azimle çalışmak bizim; muvaffak kılmak, bereketlendirmek, yeryüzüne vâris kılıp dünya ve ahiretin izzetine eriştirmek Rabbimizin işidir.

Ticaret Ehli Müslümanlara Nasihatler

Faruk FURKAN

Eğer ticaret kuralına göre oynanacaksa, Muvahhid Müslüman bir şahsiyet için bu kuralları Allah belirler. Çünkü O, tüm kâinatın kanunlarını tayin eden ve bütün mahlûkata riayet edecekleri hayat ölçülerini koyandır.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla...

Değerli tacir kardeşim, bir önceki yazımızda ticaretle alakalı yazı dizisine bir giriş yapmış ve birkaç başlıkla ticarete ilişkin bazı nasihatlerde bulunmuştuk. Bu yazımızda yine bu nasihatleri sürdürecek ve başlıklar atarak önemli gördüğümüz meseleleri dile getirmeye çalışacağız. Rabbimiz, burada anlatacağımız şeylerle şimdiden bizleri âmil eylesin.

◆ ◆ ◆

Yazılan Rızık Tıpkı Ecelin Gibi Adım Adım Seni Takip Edecektir

'Dünyada en garanti şey nedir?' diye bir soru sorsak, buna hiç düşünmeden *'rızıktır'* diye cevap verebiliriz. Rızık, yazıldığı ve belirlendiği kadarıyla her insan için takdir edilmiştir ve kullar onu tamamlamadan asla bu dünyadan göç etmeyeceklerdir. Ama ne gariptir ki, insanlar garanti edilen bu rızkın peşinde helal-haram demeden bir ömür tüketiyor; Allah'ın rızasına erecekleri, kabirde fitnelerden selamette olacakları, cehennemden kurtulup cennete gidecekleri gibi garanti edilmeyen meselelerde ise gereken çabayı harcamıyorlar! Yani garantisi olmayan şeyler için çalışmıyor, çabalamıyor; geleceği kesin garanti edilmiş şeyler için ise kendilerini tüketiyor, heder ediyorlar!

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*, bu noktada hataya düşmememiz için bizi uyararak şöyle buyurur:

"Hiçbir nefis (kendisi için takdir edilen) rızkını bütünüyle elde etmeden asla ölmez. Bu nedenle Allah'a karşı takvalı davranın ve rızkınızı güzel/

meşru yollarla arayın. Sakın ha rızkın gecikmesi, sizi, günah olan şeylerle onu aramaya sevk etmesin; zira Allah'ın katındakiler ancak O'na itaatle elde edilir." [1]

Bu hadis o kadar önemli, o kadar önemlidir ki, iş yerimizin en bâriz köşesine *'serlevha'* yapıp assak ve her gün ilk olarak bu hadisi okuyarak işimize başlasak yanlış bir iş yapmış olmayız. Bu nedenle dönüp tekrar tekrar onu okumanızı ve üzerinde kafa yormanızı tavsiye ederiz.

Tacir kardeşim, eğer rızık kesin takdir edilmişse ve takdir edilen bu rızık tamamlanmadan insan asla ölmeyecekse, o halde bu aşırı koşuşturmanın, kendimizi yırtarcasına çabalamanın ve asıl görevlerimizi ihmal edecek kadar hırsa bürünmenin anlamı ne?

Niçin kendimizi paralıyor ve hep rızık korkusuyla yaşıyoruz?

Bir Müslüman asla bu endişeleri taşımamalı, gereken sebeplere sarılıyorsa işin geri kalan kısmını her şeyi en iyi şekilde takdir eden Yüce Allah'a bırakmalıdır.

Burada rızkın gerek helal yolla, gerek haram yolla mutlaka insana erişeceğine dair kitaplarımızda zikredilen ibretlik bir kıssayı aktarmak istiyoruz.

Anlatıldığına göre bir gün Ali *radıyallahu anh* mescide gelmiştir. Mescidin kapısında da bir adam durmaktadır. Ali *radıyallahu anh* bu adamdan kendisi mescitten çıkana kadar bineğine sahip çıkmasını ister ve sonrasında da mescide girer. Ali'nin *radıyallahu anh* mescide girmesinin hemen akabinde adam hayvanın yularını aldığı gibi kaçar. Hayvanı ortada başıboş bırakıverir. Ali *radıyallahu anh* mescitte işlerini bitirdikten sonra kapıya doğru ilerler. Eline de iki dirhem para alır, adamı yaptığı yardımdan dolayı ödüllendirmek ister. Fakat birde ne görsün! Hayvancağız tek başına, hem de yuları çalınmış olarak kapıda bekliyor! Yapacak bir şey yoktur. Ali *radıyallahu anh* evine döner. Daha sonra yanında çalışan genci yeni bir yular alması için çarşıya gönderir. Genç iki dirheme bir yular alır. Ali *radıyallahu anh* yuları görünce şaşırır. Bu yular çalınan yular değil midir! Hırsız onu gence iki dirheme satmıştır. Bunu gören İmam Ali *radıyallahu anh* şu güzel sözünü söyler: *'Kul sabretmeyi terk ederek kendisini helal olan rızıktan mahrum eder ve asla kendisine takdir edilen rızkı arttıramaz.'* [2]

Bu kıssa her ne kadar sened bakımından güçlü olmasa da, içerdiği anlam bakımından bizlere bir mesaj vermekte ve kulları helal yollarla rızık elde etmeye teşvik etmektedir. Herhangi bir ahkâma konu olmadığı için zikredilmesinde inşallah bir mahzur yoktur.

İşte, sen Müslüman bir tacir olarak mutlaka rızkını helal yollarla elde etme gayretinde olmalısın. Harama düşmemeli, gayri meşru yollara tevessül etmemelisin. Unutma ki sen rızık temini için helal yollarda çabalasan da veya haram yollarda koştursan da rızık eninde sonunda mutlaka sana erişecektir; amma helal yolla erişecek, amma haram yolla... Fakat muhakkak erişecektir. İlkinde sen helal için çabaladığından dolayı kulluk sınavını geçmiş sayılacakken, ikincisinde harama tevessül ettiğin için imtihanı kaybetmiş olacaksın. Ne gerek var kesin takdir edilmiş bir şey için haram yollara tevessül etmeye!

"Ey iman edenler! Size rızık olarak verdiklerimizin temiz/helal olanlarından yiyin ve yalnızca O'na kulluk ediyorsanız, (yine yalnızca) Allah'a şükredin." [3]

Salih Mal, Salih Kişi için Ne de Güzeldir!

Mal sahibi olmanın, variyet içerisinde yaşamanın veya para ile meşguliyetin takva sahibi bir Müslüman için iyi olmadığı düşünülür. Kimi zaman bizim de aklımıza paranın ve zenginliğin insanı bütünüyle Allah'tan uzaklaştıracağı, kulluktan alıkoyacağı gelir. Ama hemen belirtelim ki, bu sadece bir zandır ve alelıtlak dillendirilmesi de doğru değildir. Çünkü bizden önceki salih kimselerin uygulamaları, bu zannın çok net bir şekilde hatalı olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu zannın zihinlerimizde yer etmesinin sebebi –muhtemelen– etrafımızdaki insanların hatalı uygulamaları ve yanlış tasarrufta bulunmalarıdır. Ama Allah Rasûlü'nün, ashab-ı kiramın ve ihsan ile onlara tâbi olan salih insanların mala bakışlarını bilince, meselenin öyle olmadığı kolayca anlaşılmaktadır. Onlar nezdinde mal, usulüne uygun tasarruf edildiğinde insanı Allah'a yaklaştıran ve dine hizmetinde aracı olan güzel bir nesnedir. Mal helal, onu kullanacak

1. *Hakim. Bkz: Silsiletu'l Ehadisi's Sahiha, 2866*

2. *el-Müstetraf fi Kulli Fennin Mustezraf, Şihabeddin el-Ebşihi 1/159*
3. *2/Bakara, 172*

kişi de salih olduğu zaman onu edinmekte, elde bulundurmakta ve biriktirmekte hiçbir mahzur yoktur. İnsan böylesi bir durumda, maldan mahrum olan insanlara nazaran daha sakin bir gönülle Rabbine kulluk eder. Kafası ve zihin dünyası sükûnetli olur. Davasına karşı fedakârlığı azımsanmayacak kadar artar. İşte bu gibi nedenlerden dolayı iyi malın iyi insanlar için hayırlı olduğu ifade edilmiştir. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Salih kul için salih/helal mal ne güzeldir!" [4]

Sened itibariyle zayıf bir rivayette de şöyle buyrulmuştur:

"Mal, Allah'tan korkup sakınmaya (takvaya) ne güzel bir yardımcıdır!" [5]

Müslüman bir tacir olarak senin, meseleye bu şekilde bakman gerekir. Yani helal yollarla mal edinip onu Rabbinin razı olacağı şekilde kullanman ve malı bu şekilde kulluğuna ve dinine hizmet aracı kılman gerekir. Sen böyle yaparsan senin variyetli ve zengin olmanda hiçbir mahzur yoktur. Aksine bu güzel ve hayırlı bir iştir.

Kitaplarımızda malın yerilmesi, kötülenmesi ve onun kulluğa mani bir nesne gibi arz edilmesine dair nakledilen ifadeleri, helal yollarla elde edilmeyen, hakkı verilmeyen veya salih amaçlar doğrultusunda kullanılmayan mallara hamletmek gerekir. Eğer bir mal bu iki amacın haricinde elde bulunduruluyorsa, o mal gerçekten de büyük bir sıkıntıdır, sahibi için mesuliyettir. Ama başlıkta zikrettiğimiz gayeye mebni olarak elde tutulursa –dediğimiz gibi– bu durumda ortada sakıncalı olacak bir şey söz konusu değildir.

Ama şunu da hatırlatmadan geçmeyelim ki, malın fazlalığı hesabın da fazlalığını gerektirir. Bu nedenle çok malı olanlar, hesap gününde malı az olanlara nispetle daha uzun süreyle Mevkif'te bekletilecek, mallarının hesaplarını verdikten sonra ancak cennete girebileceklerdir. Bu hususu Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle dile getirir:

"Muhacirlerin fakirleri, onların zenginlerinden beş yüz sene önce cennete girecektir." [6]

4. *Buhari, el-Edebu'l Mufred İmam Ahmed, İbni Hibban*
5. *Deylemi*
6. *Tirmizi, İbni Mace.*

Bu bağlamda birçok hadis mevcuttur.

Fakirler, hesap verecekleri malları ve servetleri olmadığı için cennete zenginlerden önce gireceklerdir. Zenginler ise mallarının ve servetlerinin hesabını verecekler; nereden kazanıp, nereye harcadıkları sorusuna muhatap olacaklar ve bu nedenle cennete girişte fakirlere nazaran gecikeceklerdir. Ama bu, mutlak manada fakirlerin zenginlerden daha faziletli ve üstün olduğu anlamına gelmemektedir. Ebu Bekir *radıyallahu anh* zengin olduğu halde, tüm ümmetin ittifakıyla diğer bütün fakir Müslümanlardan cennette daha üst bir makamda olacaktır. Bunda en ufak bir şüphe yoktur.

Malının hakkını verdiğin ve dininin ikamesi için onu kullandığın sürece mal sahibi olmanın sana bir zararı yoktur. Sen, sâlih bir kul için sâlih bir malın güzel olduğu bilinciyle hareket etmeli ve gerek etrafında imkânı kısıtlı olan Müslümanları gözeterek, gerekse akidenin yayılmasına malınla destek vererek cennette üstün dereceleri elde etmenin yolarına bakmalısın. İşte o zaman malın senin için mahza hayır olur.

Şeyhu'l İslam İbni Teymiyye *rahimehullah* bu konuda şöyle der: *'Fakirler, hesaplarının azlığı nedeniyle cennete girmede zenginlerin önünde olacaklardır. Zenginler ise hesap dolayısıyla daha sonra cennete gireceklerdir. Ancak zenginlerden birisi hesaba çekildikten sonra şayet iyilikleri fakirin iyiliklerinden daha çok olursa, –her ne kadar cennete girişi gecikse de– onun cennetteki derecesi fakirinkinden üstte olacaktır...'* [7]

7. *Mecmuu'l Fetava,, 11/121*

Şeyhu'l İslam'a göre fakirlerin cennete önce girmelerinin sebebi, sırf fakirlikleri değil, hesaplarının az oluşudur. Zenginlerin gecikmelerinin sebebi de zenginlikleri değil, mal ve servetlerinin hesabını verecek olmalarıdır.

Öğrencisi İbni Kayyım da *rahimehullah*, bu konuda benzeri bir yorum yapmıştır: *'Hadis, her ne kadar fakirlerin zenginlerden önce cennete gireceklerine delalet ediyorsa da, fakirlerin derece ve makamda zenginlerden daha üstün olduğuna delalet etmez. Şükreden zengin ile adaletli hükümdar hesap vermek için cennete girmekte geç kalsa da, cennete girince derecesi ve makamı daha yüksek olur.'* [8]

Dolayısıyla, zenginlerin daha zor hesap verecekleri gerekçesiyle helal mal edinmekten ve ticaret potanı helal ölçüler çerçevesinde artırmaktan korkmamalısın. Malının hakkını verdiğin ve dininin ikamesi için onu kullandığın sürece mal sahibi olmanın sana bir zararı yoktur. Sen, salih bir kul için salih bir malın güzel olduğu bilinciyle hareket etmeli ve gerek etrafında imkânı kısıtlı olan Müslümanları gözeterek, gerekse akidenin yayılmasına malınla destek vererek cennette üstün dereceleri elde etmenin yolarına bakmalısın. İşte o zaman malın senin için mahza hayır olur.

Amacın Mal Yığmak Olmasın!

Mal sahibi olmanın ve variyet içerisinde yaşamanın kötü bir şey olmadığını, usulüne uyduğu zaman bir Müslümanın zenginleşebileceğini söyledik. Ama bu söylemimiz bizleri mal yığmaya, dünyaperest olmaya ve para sevdalısı bir insan olarak yaşamaya sevk etmemelidir.

Bizim bu noktadaki ölçümüz; Rabbimize kulluğumuzu ve sorumluluklarımızı engellemeyecek kadar mal sahibi olmaktır. Bir insan bu seviyeyi aşarak mal biriktirmeye kalkışırsa, yani mal yığarken ve ticaretle meşgul olurken kulluğunu ve sorumluluklarını ihmal ederse, işte o zaman o mal onun için bir musibete ve bir vebale dönüşür. Böylesi bir mal anlayışına sahip olmayı asla tasvip etmiyor ve bunun insanı helake götüren bir husus olduğuna inanıyoruz.

Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de yığınlarla mal biriktirip o malların hakkını eda etmeyenleri cehennemle tehdit etmiş ve bu malların yarın Kıyamet gününde kendileri için bir azap vesilesi olacağını bildirmiştir. Rabbimiz şöyle buyurur:

"...Altın ve gümüşü biriktirip onları Allah yolunda harcamayanlar var ya, sen onları elem dolu bir azapla müjdele! O gün o altın ve gümüşler cehennem ateşinde kızdırılır da onların alınları, böğürleri ve sırtları bunlarla dağlanır. İşte bu, kendiniz için biriktirip sakladığınız şeylerdir. Haydi, tadın bakalım biriktirip sakladıklarınızı! (denilir)" [9]

Bu ayet, mallarının hakkını eda etmeyenlere gerçekten de büyük bir tehdit içermektedir. Ama hemen belirtelim ki, bu ümmet içerisinde Ebu Zer *radıyallahu anh* hariç, diğer âlimlerimizin hepsi bu ayeti hakkı ödenmeyen mala hamletmiş ve hakkı eda edilen malları bu kapsamdan çıkarmışlardır. Örneğin İbni Ömer *radıyallahu anhuma* şöyle demişt ir:

'Zekatı verilmiş mal, yedi kat yerin altında olsa bile yığılmış mal (yani sahibinin kendisiyle dağlanacağı kenz) değildir; zekatı verilmeyen mal ise yer üstünde olsa bile yığılmış maldır (yani sahibinin kendisiyle dağlanacağı kenzdir).' [10]

Ebu Zer *radıyallahu anh* ise, bir insanın ailesinin geçimini sağladığı malın ötesindeki her malı haram kabul etmiş ve bu ayetin böylelerini kapsayacağını söylemiştir.[11]

Lakin doğru olan görüş İbni Ömer ve benzeri sahabilerin görüşüdür.

Bizler her ne kadar İbni Ömer'in *radıyallahu anh* görüşünün doğru olduğuna inansak da, bu görüş doğrudur diye temel hedefimizi mal yığmak olarak belirleyemeyiz. Biz dünyada *'kulluğumuza'* ve *'sorumluluklarımıza'* mani olmayacak kadar mal edinmenin derdinde olmalıyız. Bunun ötesini Allah'ın bir imtihanı kabul etmeli ve ille de zengin olacağız diye kendimizi kasmamalıyız. Lakin eğer bir kardeşimiz ticaretteki kabiliyet ve yetenekleri nedeniyle kısa yollarla çok mal elde edebiliyor ve bu noktada kulluğundan ve sorumluluklarından da taviz vermiyorsa, ona da *'Allah mübarek etsin'* demekten geri durmuyoruz.

---

8. *Sabredenler ve Şükredenler, sf. 189*

9. *9/Tevbe, 34-35*

10. *Bkz. İbni Kesir Tefsiri, 5/161*

11. *Bkz. İbni Kesir Tefsiri, 5/166*

Ticaret ve para ile olan ilişki, insanı ele veren ve onun nasıl bir karaktere, hangi kişilik ve ahlaka sahip olduğunu deşifre eden bir 'karine'dir.
Kişi eğer ticaretinde düzgün, alışverişinde emin ve para ile muamelesinde güvenilir ise, bu genel anlamda onun, hayatın başka alanlarına serpiştirilmiş diğer amellerinde de düzgün ve mustakîm olduğunu gösterir.

Malumdur ki, kimi insanlar vardır çalışır, çabalar ama bir türlü maişetini temin edecek rızıktan başkasını elde edemez. Ay sonunu ancak getirebilir. Kimileri de vardır ki, beş dakikada öbürünün bir ayda kazanacağını kazanır. Az çabayla çok gelir elde eder. Ortada böylesi inkâr edilemez bir realite vardır. Bundan dolayı bahtı açık diyebileceğimiz bu tür insanların ticaret alanlarını kısıtlamak, önlerine set çekmek ve onları elde edecekleri helal ve bol rızıktan mahrum etmek uygun düşmez. Bu kardeşlerimize yine şu iki hususu hatırlatıyor ve bu çerçevede rızık temin etmelerini kendilerine öğütlüyoruz:

1. Rızık temin ederken kulluğunuzdan asla taviz vermeyin.

2. Sorumluluklarınızı hiçbir zaman ihmal etmeyin.

Bu iki hususa riayet ettiğiniz müddetçe istediğiniz kadar mal elde edinebilir, dilediğiniz şekilde ticaret yapabilirsiniz. İnşallah bu, Tevbe suresinde konu edilen *'mal yığma'*nın kapsamına dâhil değildir.

Tüm bu anlattıklarımıza rağmen Efendimiz'in *sallallahu aleyhi ve sellem* şu tavsiyesini de kulak ardı etmemeliyiz:

"Sizden her kim ehli iyali arasında güvenli bir şekilde, bedeni sağlıklı olarak ve bir de yanında o gününün rızkı bulunduğu halde sabaha erişirse, (bu durumda) dünya sanki bütünüyle ona verilmiş gibidir." [12]

Hadiste üç nimetin önemine vurgu yapılmıştır. Bu nimetler şunlardır:

1. Emniyet nimeti,

2. Sağlık nimeti,

3. Günlük rızkın temini nimeti.

Bir insan bu üç nimete sahipse sanki o, dünyanın en zengin adamıdır. Bunun ötesi ise Allah'ın, kullarından dilediğine bahşettiği lütfu ve ihsanıdır.

Bir Müslüman, her ne kadar ticarette bahtı açık olsa da bilmelidir ki en büyük nimet gününün rızkını elde etmiş olmaktır. Bunun ötesi Allah'ın ikramıdır. O, bu ikramını kullarından dilediğine verir.

Sen Müslüman bir tacir olarak, sakın ha işler iyi gitmediği zaman bazı cahillerin yaptığı gibi rızkın darlığı konusunda haddi aşacak sözlerde bulunma! Günlük rızkını temin etme imkânına sahipsen Rabbine sonsuz şükret. Bil ki bu, en büyük nimetlerdendir.

İşte bir Müslümanın yegane gayesi budur. Yani helal yollarla günlük rızkını temin etmek. Ama imkânı olanlar bu gayeyi aşıp Allah'ın verdiği yetenekler sayesinde rızık alanlarını helal yollarla genişletebilirler. Fakat bundan dolayı haram yollara tevessül ederlerse, o zaman ayette mevzu bahis edilen *'mal yığanlardan'* ve cehennemle tehdit edilenlerden olurlar. Sen sakın ha zengin olabilmek için haram yollara tevessül edenlerden ve yığınlarla mal biriktirme peşinde gidenlerden olma!

Ne mutlu günlük rızkı kendisine kolay kılınan ve ticareti kulluğuna mani olmayanlara!

Ticaret İnsanların 'Mihenk Taşı'dır

Bir kişinin ne kadar kaliteli olduğunu ve esnaflık boyutunun hangi düzeylerde seyrettiğini öğrenmek istiyorsan, onun söz ve amel uyumuna, ticaret anlayışına ve en önemlisi para ile olan muamelesine bakman yeterlidir. Para ile olan muamelesinde başarılı olanların, diğer muamelelerinde de başarılı

12. *Tirmizi*

olması umulur. Unutmamak gerekir ki para, insanların kalplerini mıknatıs gibi çeken bir maddedir. Çekim gücü oldukça yüksektir. Kalplerinde bu etkin çekim gücüne karşı direnç bulunmayanların, kolaylıkla onun cazibesine kapıldığı ve bir anda kimlik ve kişiliklerinden ödün vererek onun etrafında dönmeye ve onunla beraber hareket etmeye başladıkları görülür. İşte bu açıdan, bir insanın paraya karşı zaafının olup olmadığını tespit ederek onunla muameleye girişmek son derece önemlidir.

Sen bu noktada sakın ha muamelede bulunduğun insanların saçlarına, sakallarına, şalvarlarına veya muhataplarının yüzlerine uçuşturdukları yaldızlı sözlerine bakma! Çünkü sadece bunlara bakarak karar verirsen, muhakkak yanılır ve hataya düşersin. Allah bile insanların saçına, sakalına veya dış dünyaya yansıttıkları görünümlerine göre hüküm vermeyecektir. Aksine O, kalplerde yer eden inançlara ve bu inancın tezahürü olan amellere göre hüküm verecek, bunlarla insanları yargılayacaktır. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurur:

"Hiç şüphe yok ki Allah sizin bedenlerinize ve yüzlerinize değil, fakat kalplerinize ve (ortaya koyduğunuz) amellerinize bakar." [13]

Rabbimiz de kitabında, kendisine en yakın olan insanların, mal-mülk sahibi veya güç/kuvvet sahibi olanlar değil; aksine hayatını iman ilkesine göre yaşayan ve bunun neticesinde ortaya kendisinin razı olacağı salih ameller koyan kimseler olduğunu bildirmiştir:

"Mallarınız ve evlatlarınız sizi, bizim katımızda değerli kılacak şeyler değildir! Ancak iman edip salih amel işleyenler başkadır. Onlara, ortaya koydukları ameller sebebiyle kat kat fazlasıyla mükâfatlandırma ödülü vardır. Onlar (cennet) odalarında güven içindedirler." [14]

Eğer bir insan dili ile iman ettiğini söylüyor ve bu imanın kendisinden istediği bir yaşam tarzını *'amelleri'* ile dış dünyaya yansıtıyorsa, işte bu insan Allah'a yakın olan ve kendisine güvenilmesi gereken bir insandır. Yok, eğer dili ile inandığını söylediği değerlere amelleri ile muhalefet ediyor ve söylemleri ile eylemleri arasında bariz bir farklılık ortaya koyuyorsa, işte bu insan da Allah'tan uzak olan ve kendisine güven duyulmaması gereken bir insandır. Sen bu iki tiplemeyi iyi ayırt etmeli ve muamelede bulunduğun insanları bu perspektiften bakarak değerlendirmelisin.

Kimileri var ki; saçlı, sakallı, şalvarlı ve hatta sarıklı oldukları halde *'Ticareti kuralına göre oynamalıyız!'* terennümünü dillerine dolamakta ve *'O ayrı, bu ayrı!'* diyerek İslam'ın öğretilerini ticaretlerinden çıkarmaktadırlar. Böyleleri, yeri geldiğinde menfaatleri icabı kulların haklarını ayaklar altına almaktan ve parayı temel kabul edip diğer şeyleri teferruat addetmekten bir an olsun geri durmazlar. Hiç kuşkun olmasın ki, bunlar Allah'ın hakları söz konusu olduğunda da aynı tavrı sergiler ve *'hukukullahı'* bir çırpıda çiğneyiverirler! Zira kulların haklarını gözetmeyenlerin, Allah'ın haklarını gözetmesi çok zordur. Tıpkı kullara teşekkür etmeyi bilmeyenlerin, Allah'a teşekkür etmeyi bilmesinin çok zor olduğu gibi...

Bu zihniyette olanlara şunu hatırlatmak isteriz: Eğer ticaret kuralına göre oynanacaksa, muvahhid Müslüman bir şahsiyet için bu kuralları Allah belirler. Çünkü O, tüm kâinatın kanunlarını tayin eden ve bütün mahlûkata riayet edecekleri hayat ölçülerini koyandır. Ama *'O başka, bu başka!'* diyerek kendilerini İslam'ın ticaret öğretilerinden uzak tutmaya çalışanlar için bu kuralları belirleyecek elbette birçok merci, birçok makam vardır. Böyleleri ticaretlerini istediği kural çerçevesinde oynayabilirler; tabii neticesine katlanmaları şartıyla!

Başlığın girişinde dediğimiz gibi, ticaret ve para ile olan ilişki, insanı ele veren ve onun nasıl bir karaktere, hangi kişilik ve ahlaka sahip olduğunu deşifre eden bir *'karine'*dir. Kişi eğer ticaretinde düzgün, alışverişinde emin ve para ile muamelesinde güvenilir ise, bu genel anlamda onun, hayatın başka alanlarına serpiştirilmiş diğer amellerinde de düzgün ve mustakim olduğunu gösterir. Lakin ticareti bozuk, alışverişi problemli ve para ile olan muamelesi sıkıntılı ise, bu genel anlamda onun diğer amellerinde de eğri olduğunu gösterir. Bundan dolayıdır ki âlimlerimiz ticaretin insanlar için bir *'mihenk taşı'* olduğunu ifade etmişler ve bir insanı hakkıyla tanımak için onun para ile olan muamelesine bakmanın önemli oranda yeterli olacağını söylemişlerdir.

---

13. *Müslim*
14. *34/Sebe, 37*

Yani vur insanı ticarete, kaç ayar olduğu ortaya çıksın!

Tabi bu, genel anlamda böyledir. Elbette bunun istisnaları olabilir. Yani bir insanın para ile ilişkisi düzgün, ticareti müspet olduğu halde yine de diğer meselelerdeki davranışları istenmeyen bir halde olabilir.

Bu konuya değinildiğinde Ömer *radıyallahu anh* ile bir adam arasında geçen şu kıssayı nakletmemek olmaz! Bu kıssa, gerçekten de çok ibretliktir ve bir insanı tanımanın yollarını bizlere öğretmektedir.

Kıssada, bir insanı gerçek manada tanımanın üç temel hususundan bahsedilir. Gerçekten de bir insanı bihakkın tanımak istiyorsanız, bu üç şeyle onu deneyebilir, ardından da onun nasıl bir kişiliğe sahip olduğuna kanaat getirebilirsiniz.

Âlimlerimiz tarafından *'sahih'* olduğu belirtilen ve hemen hepimizin bildiği meşhur kıssa şu şekildedir:

"Bir adam, Ömer'in radıyallahu anh yanında bir konuda şahitlikte bulunur. Şahitlik meselesi önemli olduğu ve tahkik edilmesi gerektiği için Ömer radıyallahu anh adama:

— Ben seni tanımıyorum; lakin bunun bir zararı yok. Sen, şu durumda bana seni tanıyan birini getir, (onun senin hakkındaki şehadetiyle senin şahitliğini kabul edelim) der.

Orada bulunanlardan birisi hemen söze karışıp:

— Ben onu tanıyorum, der.

Bunun üzerine İslam'ın ikinci halifesi Ömer radıyallahu anh adama sorar:

— Onu nasıl bilirsin?

Adam:

— Emin ve âdil bir adam olarak...

Ömer radıyallahu anh tekrar sorar:

— Acaba bu adam gecesini gündüzünü, girişini çıkışını bildiğin yakın bir komşun mudur?

— Hayır.

— Peki, insanın takvasını ortaya koyan dinar ve dirhemle muamelede bulunduğun (ticaret yaptığın) biri midir?

— Hayır.

— Acaba, insanın ahlâkını ele veren yolculukta arkadaşlık ettiğin biri midir?

— Hayır.

Adam bu üç soruyu da olumsuz cevaplayınca, Ömer radıyallahu anh kendisine dönerek şu meşhur ve tarihi sözlerini söyler:

— Sen onu tanımıyorsun!

Ardından da şahitlik yapan ilk adama döner ve:

— Git, bana seni tanıyan birini getir, der..." [15]

Ömer *radıyallahu anh*, İslam'ı ve yaşanan hayatın realitesini çok iyi bildiği için, bir insanı tanımanın temel yollarını karşı tarafa sormuştur. Zaten Ömer *radıyallahu anh* gibi insan sarrafı olan bir şahsiyetten de başka bir şey sorması beklenmezdi! Çünkü bu üç madde, gerçekten de bir insanı ele veren, onun nasıl bir karaktere sahip olduğunu ortaya koyan temelleri anlatmaktadır. Bunları müspet cevaplarla geçen birisi şahitlik etmeye de, dostluk yapmaya da, kendisiyle güzel bir ilişki kurmaya da değer bir kimsedir. Onunla ister ticaret yap, ister ortaklık yap, istersen yârenlik yap, asla pişman olmazsın. Ama bunları cevaplamada sınıfta kalan birisinin ne şahitliğine güvenilir ne kendisiyle candan bir dostluk kurulur ne de iyi bir ilişkiye girilir! Giren pişman olur, zararla çıkar!

İşte bu nedenle Ömer'in *radıyallahu anh* sorduğu bu üç soru çok yerinde ve önemlidir. Sen de Müslüman bir tacir olarak ilişkiye girdiğin insanları hakkıyla tanımak istiyorsan bu üç şeyi iyi bilmeli, bunlar içerisinde de özellikle ticaretle olan ilişkilerini esas almalı, ona göre kendilerine muamele etmelisin. Böyle yaptığında hata etme oranın bir hayli düşecek, önemli ve ciddi işlerindeki risklerin ciddi manada azalacaktır. Bu da sosyal hayatında seni son derece rahatlatacaktır.

◆ ◆ ◆

Bu yazımızı da bu başlıklarla noktalıyoruz. Bir sonraki yazımızda buluşmak dileğiyle, fî emânillâh...

15. *Beyhaki. Bkz. İrvau'l Ğalil, 2637*

Kab bin Malik'in Kıssası Üzerine Birkaç Düşünce

Özcan YILDIRIM
ozcanyildirim@tevhiddergisi.net

Hata ham insanı olgunlaştırır. Bilgiden uzak olanı bilgiye, tecrübeden uzak olanı tecrübeye doyurur. Ezcümle hata, kişiye bir nevi doğruyu gösteren yoldaki işaretleridir. Fakat insan buna doğru bir zaviye/açıdan bakarsa...

Bizleri nice hayırlı amellere muvaffak kılan Allah'a hamd olsun. Salât ve selam kendisinden sonra Nebi olmayacak olan Rasûlullah'ın üzerine olsun...

Bir önceki yazımızda, Tebuk Gazvesi'nde münafıklarla direkt veya indirekt alakalı olan meselelerin bir kısmının üzerinde durmuş ve mevcut şartlarımıza ışık tutmaya çalışmıştık. Bu yazımızda ise, *'Tebuk Gazvesi'* denildiğinde mütebadiren/ilk akla gelen Kab bin Malik'in yaşadığı hâdisenin üzerinde durmaya çalışacağız.

1. Kişinin Vazgeçilmezleri Olmaması Gerekir

Kab bin Malik *radıyallahu anh* Tebuk çağrısının daha başında ağırdan alması, dünyevi bir takım hususlara düşkün oluşundan bahsediyor:

"Rasûlullah bu gazaya meyvelerin olgunlaştığı ve gölgelerin arandığı bir mevsimde gitmişti. Ben de bunlara çok düşkündüm. Rasûlullah ve beraberindeki Müslümanlar hazırlığa başladılar. Ben de onunla beraber hazırlanmak için çıkıyor, bir şey yapmadan geri dönüyor ve kendi kendime 'İstediğim zaman hazırlanabilirim.' diyordum. Benden başkaları sürekli gayret sarf ederken, bende bu gevşeklik hâli devam etti." diyor.

Allah *subhanehu ve teâlâ* insanoğluna türlü nimetler vermiştir. Hatta bu nimetler sayısızdır. Allah'ın bu nimetleri insana müsahhar kılması, bu nimetleri dine hizmetkar kılmasını gerektirir. Aksi halde bu durum, insan için bazı keskin dönemlerde olağandan farklı bir reaksiyon ortaya koymasına vesile olur. Allah bunca sayısız nimeti insanları imtihan etmek için vermiştir. Fakat bir çoğumuz bu düşünceden uzak olabilmekte, hatta bunun kendi çabamız ile elde ettiğimizi düşünebilmekteyiz.

"İnsana bir zarar dokunduğu zaman bize yalvarır. Sonra, kendisine tarafımızdan bir nimet verdiğimiz vakit, 'Bu bana ancak bilgimden dolayı verilmiştir' der. Hayır o, bir imtihandır, fakat onların çoğu bilmezler." [1]

Kul, acaba bunu Allah yolunda mı sarf edecek, yoksa kendi egolarını tatmin etmek adına mı kullanacak diye Allah bu nimetleri bize imtihan aracı kılmıştır.

Nimetler içerisinde olan insanoğlunun -hele ki küresel İslam davetinin bir parçası konumunda ise- bunları kendisi için vazgeçilmez hâle getirmemelidir. Allah bugün kişiye bu nimetleri verir. Fakat yarın bu nimetleri bir çok sebebe binaen ondan çekip alabilir. Bu yüzden insanın düşkün olduğu bir nimete karşı kendi nefsine yer yer gem vurması gerekir.

Bir şeye aşırı düşkünlük yeri geldiğinde bizi davanın gerisine rüzgarın fırlattığı bir nesne gibi atabilir. **Çünkü köklerini verimli toprağa değil de kaygan zemine salanlar, basit bir tabiat olayında savrulmaları kaçınılmazdır.** Kişi kendisini ayakta tutan köklerini basit geçici dünyevi zevklere değil, çınar gibi ayakta durabileceği bir zemine salmalıdır. Bu da bizim ahiret sermayemizdir.

İslam davasına gönül vermiş ve sahaya inmiş bireylerin vazgeçilmez gördükleri hayat standartlarına, belli bir sınırı olan ve o sınırdan aşağı düşmeyeceği lükslerine dikkat etmelidir. Bugün ayağımıza dolanmayan vazgeçilmezlerimizin yarın bizi çepeçevre kuşatmayacağını kimse garanti edemez. Buna kadın, çocuk, para ve mal gibi dünya ile ilintili olan herşey dahildir. Ayrıca bunlar belli bir süreden sonra insanın kalbini dünyaya bağlayan unsurlardır. Bunlara dikkat etmeyen ve küçümseyen nice kimselerin basit gördükleri bu sebepten ötürü bir anda alabora olduklarına şahit olabilmekteyiz. Allah'tan selamet isteriz.

2. Müslüman, Olaylara Karşı Teenni ile Hareket Edendir

Kab bin Malik, seferden geri kaldıktan sonra ordu sefere gittiği zaman sahabenin seçkinlerinden Muaz bin Cebel'in tavrı herşeyde peşin ve acil hüküm vermeye hırslı olan bireylere bir ders niteliğini taşımaktadır.

"Rasûlullah Tebuk'e varıncaya kadar benden hiç bahsetmemiş. Tebuk'te sahabeler arasında otururken beni hatırlayarak 'Kab bin Malik ne yaptı?' diye sormuş. Beni Selime'den Abdullah bin Üneys: 'Ya Rasûlallah! Onu çifte cübbesi ile kibir içinde sağa sola bakmak, aramıza katılmaktan alıkoydu.' demiş. Bunun üzerine Muaz bin Cebel adama: 'Ne fena söyledin!' diye cevap vermiş ve Rasûlullah'a hitaben de: 'Vallahi Ya Rasûlullah! Biz onun hakkında iyilikten başka bir şey bilmiyoruz.' demiş. Bunun üzerine Rasûlullah susmuş."

İnsanlara yaklaşırken asla insafı elden bırakmamalıyız. Dün davaya dört elle yapışan ve türlü fedakârlık gösteren bir kardeşimizin hafif bir tökezlemesi, onu ötelememiz veya kınamamız manasına gelmemelidir.

Nimetler içerisinde olan insanoğlunun -hele ki küresel İslam davetinin bir parçası konumunda ise- bunları kendisi için vazgeçilmez hale getirmemelidir. Allah bugün kişiye bu nimetleri verir. Fakat yarın bu nimetleri bir çok sebebe binaen ondan çekip alabilir. Bu yüzden insanın düşkün olduğu bir nimete karşı kendi nefsine yer yer gem vurması gerekir.

Zahiren bir hata yapsa da ona karşı hüsn-ü zannımızı korumalı, peşin hüküm veren insanlara mukabil olaylara sabır ve teenni ile yaklaşmamız gerekmektedir. Çünkü zahiren yanlış olarak addettiğimiz bir husus, madalyonun arka yüzünde bambaşka bir hâl de alabilir. Büyük bir resmin bir parçasından resmin bütünü hakkında kanaat belirtmek nasıl ise, kardeşlerimizin ortaya koyduğu bir veya birkaç fiilden genel bir kanaat çıkartmak da aynıdır.

1. 39/Zümer, 49

3. Hatayı Kabul Etmek Erdem Sahibi Müslümanların Özelliğidir

Bu kıssada bizlere en çok çağrışım yapan mesele Kab bin Malik'in Allah Rasûlü'ne gelip meseleyi eğip bükmeden hatasını kabul etmesidir. Zaten bu da Kab bin Malik'in kurtuluşunun anahtarı olmuştur.

Şimdi iki manzarayı tekrar resmedelim...

Bir tarafta bazı insanlar... Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* onların mazeretlerini tek tek dinledi ve hiçbirisine bir şey demedi, kızmadı ve huzurundan kovmadı ve iç yüzlerini Allah'a havale etti.

Bir tarafta Kab bin Malik, Murare bin Rebia ile Hilal bin Umeyye... Olayları sağa sola çekiştirmeden açık bir şekilde hata yaptıklarını söyleyip, bunun için de mazeret sunmuyorlardı. Hatta *"Vallahi hiçbir zaman geri kaldığım zamanki kadar güçlü ve geniş imkanlı değildim"* demişlerdi. Allah Rasûlü ise haklarında Allah'ın hükmü ininceye kadar beklemelerini söyledi. Yetmedi, bunlara boykot uyguladı. Sahabeler selamlarını dahi almıyorlar, çarşı-pazarda kimse onlarla konuşmuyor ve *'yeryüzü onlara bütün genişliğine rağmen dar geliyordu'*. Allah Rasûlü'ne olan itaatlerini eşlerinin önüne alan zevceleri de kendilerine gelen talimat ile onlardan uzaklaşmışlardı...

Bu iki manzara karşısında hiç kimse ikinci portrenin içerisine dahil olmak bir tarafa, düşünmek dahi istemez.

Fakat ilk grubu Allah ve Rasûlü münafıklar olarak tescillerken, ikinci grubu affettikleri müminler olarak nitelemiştir. Bunun sebeplerinden bir tanesi de hiç şüphesiz bu cenahta olan kimselerin ihlas, samimiyet ve sıdk ile hatalarını dile getirmeleri, münafıklar gibi sağa sola yalpalamamalarıdır.

Küresel İslam davetini yüklenen ve bir yapı içerisinde bulunan fertler, bu hassas noktaya dikkatli bakmalı ve burayı yanlış bir şekilde pratize etmemeleri gerekir. Her insan hata yapabilir ve bunda ye'se düşmek de abestir.

كُلُّ بَنِي آدَمَ خَطَّاءٌ. وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ

"Her insan hata yapabilir. Fakat hata yapanların en hayırlısı çokça tevbe edenlerdir." [2]

Hata meselesine egomuz cihetinden ziyade ihlas cihetinden baktığımızda hatanın insanoğluna kaybettirdiği hiçbir şey yoktur. Bilakis kazandırdıkları vardır. Hata, ham insanı olgunlaştırır. Bilgiden uzak olanı bilgiye, tecrübeden uzak olanı tecrübeye doyurur. Ezcümle hata, kişiye bir nevi doğruyu gösteren yoldaki işaretleridir. Fakat insan buna doğru bir zaviye/açıdan bakarsa... Her yaşadığından ders çıkarır ve hayatında bunu bir mesel hâline getirirse bundan pekâlâ deneyim sahibi olur. Fakat olaylara daima hata yapma fobisi ile yaklaşır ve hata yapmayı dünyanın sonu olarak görürse hayat boyu bu labirentin içerisine mahkum olur.

Bir kardeşimiz insanlara hizmet ederken veya davet yaparken hata yaptığında, hata yaptığını dile getirebilmelidir. Bu, karakterli ve erdemli bir Müslümanın ortaya koyduğu tavırdır.

Fakat her olayda bir bahanesi olan, çevresinde yaşanan hâdiselerde bedenindeki hücrelerinden daha fazla sebebi olan kimseler ise karaktersiz bir münafık ahlakını ortaya koyduğunu bilmelidir.

Buradan çıkaracağımız bir başka mesele olarak şunu da söyleyebiliriz: Allah Rasûlü ve sahabelerin Kab bin Malik ve arkadaşlarına gösterdiği tavıra baktığımızda hem Kab ve arkadaşları, hem de İslam cemaatinin mensuplarının karşılıklı olarak ortaya koyduğu sabrı görmekteyiz. Kimse buna itiraz etmiyor ve gündem dahi edinilmiyor. Herkes kendi üzerine düşeni yapıyor. Hükmünü bekleyen bekliyor, konuşmaması gerekenler konuşmuyor vs... Ortada karşılıklı bir sabır ve bekleyiş söz konusudur. Allah da bu sadakat, sabır ve metanete karşılık tevbe hükmünü indiriyor.

Bizler de bazen kendi çevremizde bu tip vakalarla karşılaştığımızda sabır ve metanetimizi korumalıyız. Bu hem bizim için hem de karşımızdaki kişiler için birer imtihandır. İmtihanları atlatabilmenin reçetesi de sabırdır.

Allah'ım! Sana hamdederek, seni tüm noksanlıklardan tenzih ederim. Senden başka hakkıyla ibadete layık hiçbir ilah olmadığına şahitlik ederim. Senden bağışlanma diler ve sana tevbe ederim.

'Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun' duamız ile...

---

2. *İbni Mace, Tirmizi*

Davetini Peygamberlerin sünnetine uygun olarak yapan her Müslüman muhakkak kavminden kötü bir karşılık görecektir. Sıkıntıların seviyesi her geçen gün artacak ve sonunda kendi topraklarında yabancı hale gelecektir. Müşriklerin ona yaşam hakkı tanımadığını görünce de tek çare olarak Allah'ın arzında dininde fitneye düşmeyecek mekanlara yönelecektir.

Birinci ve İkinci Habeşistan Hicreti

Enes YELGÜN
enesyelgun@tevhiddergisi.net

Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a; salât ve selam, O'nun Rasûlü'ne olsun.

Müslümanlara yapılan işkenceler, Allah Rasûlü'ne taviz verdirmeye yönelik teklifler, vahyin etrafında şüphe oluşturma girişimleri her geçen gün daha da artarak devam ediyordu. Daru'l Erkam merkezli bir eğitim ile vahyin ışığında terbiye olan sahabe bu sıkıntılar karşısında sabır silahını kuşanarak hareket ediyordu.

Ancak süreç pek parlak gözükmüyordu. Zorlukların artmasının yanında Mekke sınırları içinde davet tıkanma noktasına gelmişti. Ulaşılabilecek herkesin kapısı çalınmış, iman edenler belli olduktan sonra başka kabilelerden gelen Müslümanlar hariç yeni bir ferde davet yapma imkanı kalmamıştı. Ayrıca zorluklara dayanamayan bazı Müslümanlar dinlerini terk etmeye başlamıştı. Sanki İslam davası Mekke'nin dağları arasında sıkışıp kalmış gibiydi.

Davetin önderi olan Allah Rasûlü elbette ki bu durumun farkında idi ve çıkış yolları arıyordu. Davetin daha sağlıklı ilerleyebileceği ve sağlam temeller üzerine bina edileceği mekanları araştırmaya başladı ve ilk deneme olarak bir grup Müslüman Habeşistan'a doğru yola çıktı.

Allah Rasûlü onlara şöyle dedi:

"Şayet Allah size ferahlayacağınız bir kapı açana kadar Habeşistan'a giderseniz orada bir melik bulacaksınız. Onun yanında hiç kimseye haksızlık edilmez. O yer doğruluk yeridir."

Müslümanlardan ilk hicret edenler arasında şu sahabeler vardı:

Osman bin Affan ve hanımı Rukiyye, Ebu Huzeyfe bin Utbe ve hanımı

Sehle bint-i Süheyl, Zübeyr bin el-Avvam, Musab bin Umeyr, Abdurrahman bin Avf, Ebû Seleme bin Abdulesed ve hanımı Ümmü Seleme bint-i Ebi Ümeyye, Osman bin Maz'un, Amir bin Rabia ve hanımı Leyla bin-ti Ebi Hasme, Ebu Sebre bin Ebi Ruhm, Süheyl bin Beyda *radıyallahu anhum.*

Allah Rasûlü'nün Habeş kralı ile alakalı sözünden etrafındaki devletlerden haberdar olduğunu rahatlıkla anlayabiliriz. Aslında siyerin birçok yerinde Peygamber'in *sallallahu aleyhi ve sellem* diğer kavimler ve devletler hakkında ciddi malumat sahibi olduğuna şahitlik etmekteyiz. Ancak o *sallallahu aleyhi ve sellem* bu bilgileri kuru bir kültürel birikim için değil davete fayda olması amacı ile kullanmıştı. Müslüman bir birey de şer'i ilimler dışındaki tüm bilgileri islam davasına hizmet etmesi şartı ile elde etmelidir. Yoksa zamanını fuzuli bilgiler, asla işine yaramayacak gereksiz malumatlar ile heba etmemelidir.

Habeşistan'a gerçekleştirilen ilk hicret Allah Rasûlü'nün de öngördüğü gibi Müslümanları çok rahatlattı. Necaşi Müslümanlara güzel muamele etti ve ülkesinin kapısını onlara açtı. Ancak bir süre sonra Mekke'den gelen yanlış bir haber birinci Habeşistan hicretinin kısa zamanda sona ermesine sebep oldu. İlk muhacirler Mekkeli müşriklerin Müslüman olduklarına ve işkencelerin bittiğine dair duyumlar alınca memleketlerine heyecanla geri döndüler. Ancak karşılaştıkları manzara tam tersi idi. Zorluklar kat ve kat artmıştı. Bunun üzerine ikinci Habeşistan hicretinin hazırlıkları başladı.

Cafer bin Ebu Talip ve Osman'nın *radıyallahu anhuma* başını çektiği yaklaşık seksen kişilik bir kafile sıkıntılardan bir nebze olsun kurtulabilmek, İslam davası için yeni bir yurt bulmak, davete nefes aldırmak için yola koyuldu.

Özellikle siyer kitaplarında bu hicretlerin sadece işkencelerden korunmak için olduğuna dair bilgi bir yönüyle eksiktir. Evet. Amaçlardan bir tanesi de bu idi. Ancak hicret eden sahabelerden birçoğunun Mekke'de en az işkence gören sahabelerden olduğunu görmekteyiz. O yüzden yukarıda zikrettiğimiz davet için yeni bir yurt arama girişimini de önemli bir neden olarak zikretmek gerekir. Öyle ki Habeşistan'a hicret eden kimseler Hayber'in fethine kadar kadar geri dönmemişlerdir. Allah Rasûlü Medine'de sağlam bir yapı kuruluncaya kadar Habeşistan alternatifini sürekli yedeğinde tutmuştur.

Habeşistan muhacirleri Medine İslâm Devletine ayak bastıklarında Muhammed *sallallahu aleyhi ve sellem* ve sahabeler Hayberde idiler. Muhacirler, Rasûlullah'ın, Hayber'de savaşta olduğunu haber alır almaz hemen oraya hareket ettiler. Oraya ulaştıklarında Hayber'in fethi tamamlanmıştı. Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* onları görünce sevincini şöyle ifade etti:

"Bugün Hayber'in fethedildiğine mi yoksa Cafer bin Ebu Talib'in geldiğine mi sevineyim." [1]

Habeşistan'a hicret hadisesinin bize öğrettiği başka bir husus ise davetçinin sadece ânı kurtarmak gibi bir sığlık içerisinde olmaması gerektiğidir. Müslüman basiretlidir. Ve Adem'den *aleyhisselam* beri devam eden sürecin bir parçası olduğunun bilincinde, islam davasını bir adım daha ileriye götürmenin yollarını çok ayrıntılı bir şekilde tefekkür edendir. Zaten bu durum aynı zamanda imanın parçası olan tevekkülün şartlarından sebeplere yapışmak kısmının da bir gereğidir. Allah Rasûlü şöyle düşünebilirdi:

"Allah bana 'Hicret et.' diye bir emir vermedi. Doğal olarak ben Mekke'de davet yaparım. Sonucun ne olduğu beni ilgilendirmez."

Ama Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* böyle yapmadı ve sebepler üzerine yoğunlaşarak tevekkülünü kemal seviyesini ulaştırdı.

Habeşistan'a hicret olayının bize bakan başka bir yönü de hicretin Müslümanın hayatının ayrılmaz bir parçası olduğu gerçeğidir. Davetini Peygamberlerin sünnetine uygun olarak yapan her Müslüman muhakkak kavminden kötü bir karşılık görecektir. Sıkıntıların seviyesi her geçen gün artacak ve sonunda kendi topraklarında yabancı hale gelecektir. Müşriklerin ona yaşam hakkı tanımadığını görünce de tek çare olarak Allah'ın arzında dininde fitneye düşmeyecek mekanlara yönelecektir. Bu toprak parçası Müslümanların hâkimiyetinde bir yer olabileceği gibi Habeşistan örneğinde görüldüğü üzere adaletli olan bir hükümdarın başında olduğu ama küfür devleti olan bir yer de olabilir. Ölçü Müslümanın dininde fitneye düşmemesi ve Allah'ın emir ve yasaklarını

---

1. *İbni Hişam*

yerine getirebilme özgürlüğüne sahip olmasıdır. Burada vurgulamak istediğimiz husus nereye gidileceği meselesi değil hicretin gerçekleştirilmesinin kaçınılmaz olduğu gerçeğidir. Eğer Müslüman gündeminden hicret kavramını çıkartır ise yaşadığı toplumda karşılaştığı sıkıntıları alternatifsizlik nedeni ile tavizler ile savurmaya çalışacaktır. Bu da sapmanın mukaddimesidir.

Habeşistan'a ilk hicrette gafil yakalanan Mekkeli müşrikler ikinci hicret girişiminde daha uyanık idiler. Muhacirlerin kafilesinin Habeşistan'a ulaşmasına engel olamadılar ancak onların hemen peşinden iki temsilci göndererek Necaşi'nin Müslümanların karşısında olması için ikna etme girişiminde bulundular. Kureyşin gönderdikleri kişiler ise Abdullah bin Ebi Rebia ve Amr bin el-Ass idi.

Kureyşin temsilcileri Necaşinin yakınındakilere hediyeler vererek isteklerini sıraladılar. Onlardan yardım sözünü alınca da Necaşinin karşısına çıktılar. Siyer kitaplarında bu hadise şu şekilde zikredilmektedir:

'Bunun üzerine bu iki elçi çıkıp Necaşi'nin yanına geldiler. Onlar Necaşi ile konuşmadan önce her bir patriğe hediyesini sundular ve onlara şöyle dediler:

'Bizden akılsız kimseler Melik'in yurduna sığınmışlardır. Kavimlerinin dinlerinden ayrılmışlar ve sizin dininize de girmemişlerdir. Yeni çıkardıkları bir dini getirmişlerdir. O dini ne biz biliyoruz ne de siz. Onların kavimlerinin itibarlı kimseleri bizi size, onları geri vermeniz için gönderdi. Biz Melik ile konuşacağımız zaman ona, onları bize geri vermesini söyleyiniz. Melik onlarla konuşmasın. Şüphesiz onları en iyi kavimleri bilir ve onların eksikliklerini de en iyi bilen yine kavimleridir.'

Patrikler 'Peki olur.' diyerek kabul ettiler. Daha sonra iki Kureyşli hediyelerini Necaşi'ye sundular. O da hediyeleri kabul etti. Ona şöyle dediler: 'Ey Melik! Bizden aklı kıt bazı kimseler sizin beldenize sığınmışlardır. Bunlar kavimlerinin dininden ayrılmışlar ve senin dinine de girmemişlerdir. Yeni bir din icad etmişlerdir ki o dini ne biz tanıyoruz ne de sen tanırsın. Bu kişilerin babaları, amcaları, kabileleri ve kavimlerinin itibarlı kimseleri bizi sana, onları bize geri teslim etmen için gönderdiler. Onlar, onları daha iyi tanırlar ve onların noksan taraflarını daha iyi bilirler.'

Abdullah bin Ebi Rebia ve Amr bin el-Ass, Necaşi'nin Müslümanları çağırıp da onların sözlerini dinlemesini hiç arzu etmiyorlardı. Necaşi'nin etrafındaki din adamları dediler ki: 'Ey Melik! Bunlar doğru söylüyorlar. Kavimleri onları daha iyi tanırlar ve onların noksan taraflarını daha iyi bilirler. Onları bunlara teslim et ki onları yurtlarına ve topluluklarına geri götürsünler.' Necaşi sinirlendi ve şöyle dedi: 'Hayır! Vallahi bu halde onları bunlara teslim etmem. Bana komşu olan, benim yurdumda konaklayan ve beni diğer kişilere tercih eden kişilere bu şekilde davranmak olacak bir şey değildir. Onları çağırırım. Ve bu iki kişinin söylediklerini onlardan sorarım. Şayet bunların dedikleri onlarda varsa onları, bunlara teslim ederim ve onları topluluklarına geri gönderirim. Şayet böyle değilseler onları korur ve bana komşu oldukları sürece onlara iyi davranırım.'

Bizi ortadan kaldırmak için zulümlerini arttırmaya, bulunduğumuz yerleri dar etmeye ve hele de bizimle dinimizin arasını ayırmaya başladıklarında senin yurduna geldik.
Seni diğer kişilere tercih ettik. Senin komşuluğunu arzu ettik. Ey Melik! Senin yanında zulme uğramayacağımızı ümit ettik.

Sonra Necaşi Rasûlullah'ın ashabına onları çağırması için birisini gönderdi. Sahabeler geldikleri zaman Necaşi âlimlerini çağırdı. Onlar da kitaplarını açıp onun etrafında oturdular. Melik Müslümanlara sorarak şöyle dedi: 'Kendisinden dolayı topluluğunuzdan ayrılmış olduğunuz ve ne benim ne de başka milletlerin dinine girmediğiniz bu din nedir?'

Cafer bin Ebi Talib Melikle konuştu. Ona dedi ki: 'Ey Melik! Biz cahiliye ehli bir topluluk idik. Putlara ibadet eder, ölü hayvan etini yer, fuhuş yapar, akrabaların hak ve hukukunu gözetmez, komşularımızı unutur ve kuvvetlinin zayıfı ezdiği bir topluluk idik. İşte bizler bu halde iken Allah bize bizden olan bir elçi gönderdi. Biz onun soyunu, doğruluğunu, emanete riayet ettiğini ve temiz huylu olduğunu biliyoruz. Bizi, Allah'ı birleyerek sadece O'na ibadet etmeye, Allah'tan başka kulluk ettiğimiz taşlara itaat etmeyerek onları terk etmeye ve onları inkâr etmeye davet etti. O bize doğru sözlü olmamızı, emanetleri yerine vermemizi, akrabalarla olan ilişkileri kesmememizi, komşulara iyi muamelede bulunmamızı, haramlardan ve (haksız yere) kan dökmekten kaçınmamızı emretti. Bizi bütün kötü şeylerden, yalan sözden, yetim malı yemekten ve namuslu temiz kadınlara iftira atmaktan nehyetti. Ayrıca bize yalnızca Allah'a ibadet etmemizi, O'na hiçbir şeyi ortak koşmamamızı, namazı, zekâtı ve orucu emretti.'

Cafer ona İslam'ın emirlerini saydı. Cafer sözüne devamla şöyle dedi: 'Biz de onu kalben kabul edip ona inandık, Allah'tan getirdiği şeylere ve ona tâbi olduk. Sadece Allah'a ibadet ettik, boyun eğdik. O'na hiçbir şeyi ortak koşmadık ve bize haram kıldığı şeyleri haram, helal kıldığı şeyleri de helal kabul ettik. Bunun üzerine, kavmimiz bize düşman kesildi. Bize işkence etti ve bizi Allah'a yaptığımız ibadetten, kulluktan geri döndürüp putlara boyun eğmemiz için dinimizden saptırmak istedi. Önceden helal saydığımız pis şeyleri tekrar helal kabul etmemizi istedi. Onlar bizi ortadan kaldırmak için zulümlerini arttırmaya, bulunduğumuz yerleri dar etmeye ve hele de bizimle dinimizin arasını ayırmaya başladıklarında senin yurduna geldik. Seni diğer kişilere tercih ettik. Senin komşuluğunu arzu ettik. Ey Melik! Senin yanında zulme uğramayacağımızı ümit ettik.'

Necaşi, Cafer'e dedi ki: 'Yanında Rasûl'ünüzün Allah'tan getirdiği şeylerden bir şey var mıdır?'

Cafer ona dedi ki: 'Evet, vardır.'

Necaşi şöyle dedi: 'Öyle ise onu bana oku.'

Cafer ona Meryem suresinin baş taraflarından okumaya başladı. Vallahi Necaşi okunan bu ayetleri işitince ağladı ve gözyaşları sakalını ıslattı. Necaşi'nin âlimleri de ağladılar ve onların gözyaşları da kitaplarını ıslattı. Daha sonra Necaşi müşriklere şöyle dedi: 'Şüphesiz bu okunan ile İsa'ya gelen şey, tek bir kaynaktan çıkan nurdur. Gidiniz, Allah'a yemin olsun ki onları size teslim etmiyorum. Zaten böyle bir şeyi yapmam da mümkün değildir.'

Kureyş elçileri Necaşi'nin yanından ayrıldıklarında Amr bin el-Ass şöyle dedi: 'Allah'a yemin ederim ki yarın Melik'in huzuruna, onların kökünü kurutacak bir plan ile geleceğim.'

Bunun üzerine Abdullah bin Ebi Rebia ona dedi ki: 'Sakın böyle bir şey yapma. Her ne kadar onlar bizim muhaliflerimiz iseler de bizim yakın akrabalarımızdır.'

Sonra Amr ona dedi ki: 'Vallahi Melik'e; onların İsa bin Meryem'in bir kul olduğunu iddia ettiklerini söyleyeceğim.'

Ertesi gün olunca Amr Melik'e gidip dedi ki: 'Ey Melik! Onlar İsa bin Meryem hakkında büyük sözler söylüyorlar. İstersen onlara birisini gönder de İsa hakkında ne söylediklerini bir sordur.'

Bunun üzerine Melik onlara bir adam gönderip ne söylediklerini sordurdu. Müslümanlar toplandılar. Birbirleriyle istişare ettiler. Birbirlerine dediler ki: 'Sizlere İsa bin Meryem hakkında sorulduğu zaman ne diyeceksiniz?'

Dediler ki: 'Vallahi bu konuda Allah ne buyurmuşsa ve Nebimiz bize ne ulaştırmışsa, başımıza ne gelirse gelsin aynısını söyleriz.'

Müslümanların yanına girdiğinde Necaşi: 'İsa bin Meryem hakkında ne diyorsunuz?" diye onlara sordu.

Cafer bin Ebi Talip şöyle cevap verdi: 'Nebimizin bize ulaştırdıklarını diyoruz. İsa Allah'ın kuludur ve elçisidir. O'nun ruhudur. O, Allah'ın tertemiz Meryem'e ilka etmiş olduğu bir kelimesidir.'

Necaşi elini yere vurarak oradan bir çöp aldı. Sonra şöyle dedi: 'Vallahi senin söylemiş olduğun şeyler ile İsa bin Meryem hakkında bildiğimiz şeyler arasında şu çöp kadar fark yoktur.'

Bunun üzerine o iki Kureyş elçisi onun yanından horlanmış ve kovulmuş olarak çıktılar. Biz ise hayırlı bir komşuluk ve yurt içinde kaldık.' [2]

Davamızın sonu; âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamddır.

---

2. *İbni Hişam*

Ömer İbnu'l Hattab

Murat MÜSLİHAN
muratmuslihan@tevhiddergisi.net

Bazı hükümlerin Ömer'in isteği üzerine indirilmesi, Ömer'in radıyallahu anh Rabbini ve şeriatı çok iyi tanıması ve sevmesiyle alakalıdır. Allah için en yüce misal olmakla birlikte bu, tıpkı şunun gibidir: Bir öğrenci öğretmenini ne kadar iyi tanırsa onun neyden hoşlandığını ve neye kızdığını da az çok tahmin edebilir.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun…

Kur'an'ın Ömer'e Muvafakat Etmesi

Ömer *radıyallahu anh* şeriatla o kadar özdeşleşmişti, Allah'ı o kadar çok seviyordu ki, onun bazı istekleri ve düşünceleri üzerine Allah *subhanehu ve teâlâ* onu destekler nitelikte bazı ayetler indirdi.

Ömer *radıyallahu anh* anlatıyor:

'Üç yerde Allah'a muvafık oldum. Rasûlullah'a: 'Ya Rasûlullah! İbrahim'in makamını kendine namazgah edinsen?' dedim. Bunun üzerine: 'Siz de İbrahim'in makamından bir namazgah edinin.' ayeti nazil oldu.

Ben Rasûlullah'a: 'Ya Rasûlullah! Senin yanına iyiler de kötüler de girmekte, müminlerin anneleri örtü takıp sakınsınlar.' dedim. Bunun üzerine yüce Allah: 'Onlardan ihtiyacınız olan bir şeyi istediğiniz vakit perde arkasından isteyin.' ayeti nazil oldu.

Rasûlullah'ın kendi eşlerini uyardığı haberini aldığımda yanlarına gidip: 'Şayet yaptıklarınızdan vazgeçmezseniz Allah, Rasûl'e sizden daha hayırlısını verir.' dedim. Hatta hanımlarından biri gelip: 'Ey Ömer! Sen Rasûlullah hakkında hanımlarına öğüt mü veriyorsun?' demişti. Bunun üzerine Allah şu ayeti indirdi: 'Eğer o sizi boşarsa Rabbi ona, sizden daha iyi, kendini Allah'a veren, inanan, sebatla itaat eden, tevbe eden, ibadet eden, oruç tutan dul ve bakire eşler verebilir.' '

Bedir Esirleri Konusunda Kur'an'ın Ona Muvafakat Etmesi

Ömer *radıyallahu anh* anlatıyor:

'Bedir savaşında Allah müşrikleri hezimete uğratmış, onlardan yetmiş iki kişi öldürülmüş ve yetmiş kişi de esir alınmıştı. Rasûlullah esirler konusunda Ebubekir, ben, Osman ve Ali ile istişare etti. Bana senin görüşün nedir ey Hattâb'ın oğlu diye sorunca ben de:

'Bana falanca kimseyi (Bu kimse Ömer'in yakınlarından biriydi) terk etmeni ve onun boynunu vurmayı isterim, dedim. Ali'ye de Akil'i bırakmanı onun da Akil'in boynunu vurmasını, Hamza'ya da başka birini vermeni ve onun da o kimsenin boynunu vurmasını istediğimi ve bundan Allah'ın kalbimizde müşriklere karşı, onların putlarına, liderlerine ve öncülerine karşı bir yumuşaklığın olmadığını bilmesini istediğim, şeklindeki arzumu belirttim. Rasûlullah benim görüşümü benimsemedi ve onları serbest bıraktı.'

Ertesi gün Rasûlullah'ın yanına gittiğimde onun ayakta durduğunu, Ebubekir'in de oturmuş vaziyette olduğunu, her ikisinin de ağladığını gördüm. 'Ya Rasûlullah! Seni ve arkadaşını ağlatan nedir?' diye sordum. Onlara: 'Şayet ağlanacak bir durum varsa ben de ağlarım, şayet ağlanacak bir durum yoksa sırf siz ağlıyorsunuz diye ağlarım.' dedim. Rasûlullah o sırada şunu söyledi:

'Senin arkadaşlarının esirleri serbest bırakmam konusunda bana gösterdiklerinden dolayı onlara sunulan azap bana şu ağaçtan daha yakındır.' (Peygamber yakında bir ağacı işaret etmiştir.)

Allah şu ayetleri indirmişti:

'Yeryüzünde ağır basıncaya (küfrün belini kırıncaya) kadar, hiçbir Peygambere esir almak yaraşmaz. Siz geçici dünya malını istiyorsunuz, hâlbuki Allah (sizin için) ahireti istiyor. Allah güçlüdür, hikmet sahibidir. Allah tarafından önceden verilmiş bir hüküm olmasaydı, aldığınız fidyeden ötürü size mutlaka büyük bir azap dokunurdu.' ' [1]

> Abdullah ibni Ubey (Münafıkların lideri) ölünce Rasûlullah'ı sallallahu aleyhi ve sellem cenaze namazını kıldırması için çağırdılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kalkıp gitti ve namaz kılacağı sırada yanına gidip: "Ya Rasûlullah! Bir zamanlar şöyle şöyle diyen, ileri geri konuşan Allah düşmanı bu adamın üzerine mi namaz kılacaksın?" dedim.

Münafıkların Üzerine Namaz Kılınmaması Konusunda Kuran'ın Ona Muvafakat Etmesi

Ömer *radıyallahu anh* anlatıyor:

'Abdullah ibni Ubey (Münafıkların lideri) ölünce Rasûlullah'ı cenaze namazını kıldırması için çağırdılar. Rasûlullah kalkıp gitti ve namaz kılacağı sırada yanına gidip: 'Ya Rasûlullah! Bir zamanlar şöyle şöyle diyen, ileri geri konuşan Allah düşmanı bu adamın üzerine mi namaz kılacaksın?' dedim. Rasûlullah tebessüm etti. Ben bunda ısrarcı olunca Peygamber, 'Beni bırak ey Ömer, ben bu konuda serbest bırakıldım ve bu şekilde tercihimi yaptım.' dedi ve şu ayeti okudu:

'Onlar için ister bağışlanma dile, ister dileme (fark etmez.) Onlar için yetmiş kez bağışlanma dilesen de, Allah onları asla affetmeyecektir. Bu, onların Allah ve Rasûlü'nü inkâr etmiş olmaları sebebiyledir. Allah, fasık topluluğu doğru yola iletmez.' [2] *Sonra da: 'Şayet ben yapacağım yetmiş kez istiğfarla onun affedileceğini bilirsem bunun sayısını da arttırırdım.' dedi.*

Peygamber onun namazını kıldı ve defnedilinceye kadar cenazeyle beraber oldu. Ben Rasûlullah'a karşı gösterdiğim cesarete şaşırmıştım. Tabi ki Allah ve Rasûlü bunu daha iyi bilir. Fakat çok geçmeden şu ayetler indi:

---

1. 8/Enfal, 67-68
2. 9/Tevbe, 80

"Onlardan ölmüş olan hiçbirine asla namaz kılma; onun kabri başında da durma" [3]

Rasûlullah o günden ta vefatına kadar ne bir münafıkın cenaze namazını kıldı ne de mezarları başında bulundu." ' [4]

Eve Girerken İzin İsteme Konusunda Kur'an'ın Ona Muvafakat Etmesi

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bir gün öğle vaktinde hizmetinde bulunan bir genci Ömer'i çağırması için gönderdi. Genç, Ömer'in yanına vardığında onu uyurken bedeninin bir kısmının açık halde olduğunu gördü. Ömer *radıyallahu anh* bunun üzerine Allah'tan uyku vaktinde insanların evlere girmesini yasak kılmasını temenni etmişti.

Bir rivayette de: *'Ya Rasûlullah! İsterdim ki Allah bize izin almayı emretse bu vakitte izinsiz girilmesini yasaklasa'* denilmiştir. Bunun üzerine şu ayetler indi:

"Ey iman edenler! Ellerinizin altında bulunanlar (köleleriniz) ve sizden henüz buluğ çağına ermemiş olanlar, günde üç defa; sabah namazından önce, öğleyin elbiselerinizi çıkardığınız vakit ve yatsı namazından sonra (yanınıza girecekleri zaman) sizden izin istesinler. Bu üç vakit sizin soyunup dökündüğünüz vakitlerdir. Bu vakitlerin dışında (izinsiz girme konusunda) ne size, ne onlara bir günah vardır. Birbirinizin yanına girip çıkabilirsiniz. Allah, ayetlerini size işte böylece açıklar. Allah, hakkıyla bilendir, hüküm ve hikmet sahibidir." [5]

İçkinin Haram Kılınması Konusunda Allah'ın Onun Duasına İcabet Etmesi

İmam Ahmed bin Hanbel, Ebu Davud ve Tirmizi Ömer bin Hattab'dan *radıyallahu anh* rivayet eder:

" 'Ya Rabbi, bize içki hususunda doyurucu bir haber beyan et. Şüphesiz o, malı ve aklı götürür' duam üzerine: 'Sana içkiyi ve kumarı sorarlar...' ayeti nazil oldu. Ayet nazil olduğunda beni çağırarak okudular.

Ben yine: 'Allah'ım, bize içki hususunda doyurucu bir haber beyan et.' diye dua ettim. Bunun üzerine 'Ey İman edenler, siz sarhoş iken namaza yaklaşmayınız...' [6] *ayeti nazil oldu. Beni tekrar çağırarak nazil olan ayeti okudular.*

Ben yine: 'Allah'ım, bize içki hususunda doyurucu bir haber beyan et.' diye dua ettim. Bunun üzerine: 'Ey İman edenler, içki, kumar, dikili taşlar, fal okları, ancak şeytanın amelinden birer murdardır. Onun İçin bunlardan kaçının ki muradına eresiniz. Şeytan içkide ve kumarda ancak aranıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz vazgeçtiniz değil mi?' [7] *ayetleri nazil oldu. Beni tekrar çağırıp nazil olan ayetleri okumaya başladılar. 'Siz vazgeçtiniz değil mi?' cümlesine gelince ben: 'Ya Rabbi biz vazgeçtik, vazgeçtik' dedim."*

Sonuç

Bazı hükümlerin Ömer'in isteği üzerine indirilmesi, Ömer'in *radıyallahu anh* Rabbini ve şeriatı çok iyi tanıması ve sevmesiyle alakalıdır. Allah için en yüce misal olmakla birlikte bu, tıpkı şunun gibidir: Bir öğrenci öğretmenini ne kadar iyi tanırsa onun neyden hoşlandığını ve neye kızdığını da az çok tahmin edebilir. Ömer de *radıyallahu anh* İslam'ı ve onun maksatlarını iyi anladığı için bazı isteklerde bulundu ve Allah da bu konularda ona uygun hükümlerini indirdi. Bu da onun değerini gösterir.[8]

Davamızın sonu âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd etmektir.

3. *9/Tevbe, 84*
4. *Müslim*
5. *24/Nur, 58*
6. *4/Nisa, 43*
7. *5/Maide, 90-91*
8. *Rivayetler Ali Muhammed Sallabi'nin kitabından alınmıştır.*

Terk Edilmiş Sünnetler; Kunut Yapmak

Emre ACAR
emreacar@tevhiddergisi.net

Bizler, ümmetin içinde bulunduğu bu sancılı dönemde namaz da kaç sefer ellerimizi kaldırıp kunut yaptık? Müslümanların başına gelen musibetleri hafifletmek için Rabbimizin semaya indiği vakitte kaç sefer Rabbimize yalvardık? Rasûlullah bir ay boyunca beş vakit namazda İslam düşmanlarına beddua ederken, bizler hiç değilse bir namaz vaktinde bu sünnete yer verdik mi?

Nuruyla bizi aydınlatan, hidayete ulaştıran Allah'a hamd, ümmeti için dua eden Rasûlullah'a salât, onun güzide ashabına da selam olsun.

Kunut; kelime olarak itaat, huşu, dua ve kıyam manalarına gelmektedir. İslam fıkhında kunut; namazın son rekâtında kıyamda iken dua etmektir.

Kunut yapmak Peygamberimizin sünnetlerindendir. O, bu ameli İslam ümmetinin zihnine, kanlı suikast diye kaydettiği, Bi'ru Maûne faciası sonrasında yapmıştır. Olay şöyle meydana gelmiştir:

Bazı kabileler Peygamberimize gelip iman ettiklerini söylediler. Ve Peygamberimizden kavimlerine dinini öğretecek kurralar istediler. Peygamberimiz ilk etapta onlara güvenmedi. Gelen bu kabileler kurraları muhafaza edeceklerine dair söz verince Peygamberimiz, ensardan yetmiş kurrayı onlarla beraber gönderdi.

Bu kabileler Bi'ru Maûne bölgesine vardıklarında Peygamberimizin kurralarını öldürmeye başladılar. Ve onlara işkence ettiler. Haber Rasûl'e ulaşınca Peygamberimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* bir ay boyunca bütün namazlarda rükûdan sonra, onların isimlerini zikrederek kunut yapmış ve beddua etmiştir.[1] Bazı rivayetlerde Peygamber bir ay sonra sabah namazı hariç diğer namazlarda kunutu bırakmıştır. Sabah namazında ise ölünceye kadar kunut yapmaya devam etmiştir.[2]

1. *Buhari*
2. *İmam Ahmed*

Bu kıssadan da anlaşıldığı üzere Allah Rasûlü bu olay üzerine çok üzülmüş ve bu konuda sürekli kunut yaparak o kavme beddua etmiştir.

Bugün her ne kadar birebir böyle olaylar yaşamadıysak da ümmetin hâli bu durumdan uzak değildir. Nice muvahhid Müslümanlar esir alınmış, her gün dile kolay ama sabrı zor olan işkenceler ile ölüp dirilmektedirler. Meydanlarda Allah'ın dini için savaşan ve Müslümanlardan dua bekleyen mücahidlerin durumu da hakeza öyledir. Hele ki namusları kirletilen bacılar, öldürülen masum yüzlü körpecik yetim çocuklar, ellerinden her şeyleri alınmış durumdadırlar. Daha önemlisi ise inancımıza açılan savaş ve İslam'ın yeryüzünde silinmesi için tağutların verdiği mücadeleler ve bu mücadelenin karşısında yardıma muhtaç olan Müslümanların iniltileri... Bu ve buna benzeyen durumlar Bi'ru Maûne katliamından daha büyüktür diye düşünüyorum.

Şimdi sözü kendimize döndürüp muhasebe edelim:

Rasûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bu durum karşısında bir ay boyunca her namazda ellerini semadan indirmedi, dilini bir ay boyunca susturmadı. Sürekli bu zulmü yapan kavme beddua etti ve esir olanlara da dua etti. Evet, bu olay üzerine Rasûlullah'ın dilinden şu kunut duası döküldü:

"Allah'ım Velid bin Velid'i, Seleme bin Hişam'ı, Ayyaş bin Ebu Rabia'yı ve müminlerin zayıf düşürülmüş olanlarını kurtar. Allah'ım Mudar kabilesinin üzerindeki şiddetini, baskını artır. Bu yılları onların üzerine Yusuf'un kıtlık yılları gibi kıl. Allah'ım Lihyan'a, Ri'l'e ve Allah'a ve Rasûlü'ne isyan etmiş olan Usayye kabilelerine lanet eyle." [3]

Peki, bizler, ümmetin içinde bulunduğu bu sancılı dönemde namaz da kaç sefer ellerimizi kaldırıp kunut yaptık? Müslümanların başına gelen musibetleri hafifletmek için Rabbimizin semaya indiği vakitte kaç sefer Rabbimize yalvardık? Rasûlullah bir ay boyunca beş vakit namazda İslam düşmanlarına beddua ederken, bizler hiç değilse bir namaz vaktinde bu sünnete yer verdik mi?

Bunların cevapları kendimizde saklıdır elbet. Ama şunu tekrar hatırlamalıyız ki bu Rasûlullah'ın sünneti ve ümmetine olan merhametidir. Bu amel zor bir amel de değildir. Hatta *'zordur dediğimiz'* ya da *'çok şeye ihtiyaç var'* dediğimiz şeyleri kolaylaştıran bir ameldir. Mesela, bir kardeşimizin cezaevine girdiğini düşünelim. Çoğu zaman belki de bu kardeşimizin çıkması, cezadan kurtulması için para vermek istiyoruz. Ama imkân olmadığı için veremiyoruz. Ya da kardeşimizin bir sıkıntısı var. Onun için bir şeyler yapmak istiyorsunuz. Ama ne yapacağınızı bilmiyorsunuz. Buna benzer çok karşılaştığımız durumlar olabilir. Hiçbir şey kalmadı, imkânımız yok dediğimiz yerlerde bir fırsattır kunut yapmak. Kunut yaparak bu sıkıntılar ile dertlenebilir, Rabbimizden ümmet için, kardeşimiz için yardım isteyebiliriz. Bu sebeple kunut duasına önem göstermeli ve namazlarımızda yer vermeliyiz.

> Nice muvahhit Müslüman esir alınmış, her gün dile kolay ama sabrı zor olan işkenceler ile ölüp dirilmektedirler. Meydanlarda Allah'ın dini için savaşan ve Müslümanlardan dua bekleyen mücahitlerin durumu da hakeza öyledir. Hele ki namusları kirletilen bacılar, öldürülen masum yüzlü körpecik yetim çocuklar.

Değerli kardeşim! Kunut duası ile alakalı nasihatimizi yaptıktan sonra bir önceki yazımız ile bağlantı kuralım;

Müslümanın, üzerinde devam etmesi gereken ve sürekli avuçlarında taşıması gereken amel, duadır. Çünkü dua, Müslümanın en büyük ve en önemli silahıdır.

Duanın silah oluşunu Rasûlullah söylemiş ve ümmete de pratikte bunu göstermiştir. Bedir gününü tefekkür etmemiz, duanın silah oluşunu göstermede yeterlidir. Müslümanların sayıları 313 iken müşriklerin

3. *Müslim*

sayısı 1000 kişidir. Sayı bakımından farklı oldukları gibi savaş teçhizatları yönünden de sahabe ile müşrikler arasında büyük fark vardı. Savaşın zahirine bakıldığında Müslümanların zafere ulaşmaları, müşrikleri yenmeleri mümkün görünmüyordu. Müslümanlar öyle bir silah kullanmalıydılar ki kendilerini güçlendirip aradaki farkları kapattığı gibi, düşmanı da paramparça etmeliydi.

Peki, Rasûlullah hangi silahı kullanarak Müslümanlar ile müşrikler arasındaki güç farkını kapattı? Veya öncesinde yenilgi gibi görünen durumu neticede zafer ile sonuçlandırdı?

Hepimizin bildiği üzere Rasûlullah, kılıcını, mızrağını çoğaltmadı. Diğer devletlere gidip mancınık vb. silahlar satın almadı. Savaşın sebeplerine yapıştığı gibi en çok kullandığı silah, dua oldu. O kadar ki, ellerini açabileceği en büyük şekilde açmış, ridası omuzlarından düşmüştü. Artık Ebubekir *radıyallahu anh* Peygamberimizin yanına gelerek *"Ya Rasûlullah! Allah sana yardımını gönderecektir. Kendini bu kadar yorma."* demişti.

Evet kardeşim! Peygamberimizin düşmanlarına karşı en çok kullandığı silah, duaydı. Duanın yerinin secde olması, kıyam olması ve başka herhangi bir yer olması önemli değildir. Önemli olan hayatın her alanında dua ile yaşamaktır. Yoksa Rasûlullah'ın dualarını farklı yerde yapması bizlere şekil veya bir ibadet portresi çizmek değildir. Duaya teşvik ve bu ameli kolaylaştırmaktır. Bu sebeple mücadelemizde bizlere en çok ihtiyaç olacak donanımı sağlama almalıyız. Ki mücadelemizde başarıya ulaştığımız gibi düşmanları da heder etmiş olalım. İşte o donanım, ibadetin özü olan, duadır.

Dua sadece silah değildir. Aynı zamanda kulun Allah katındaki değerini ve kıymetini artıran amellerdendir.

"(Ey Muhammed) De ki; 'Duanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin! Siz yalanladınız. Öyle ise azap yakanızı bırakmayacaktır.' " [4]

Evet kardeşim! *"Duam olmasa Rabbim bana ne diye değer versin."* ayetini düşünerek *'dua yapıyor muyum?'* diye kendimize sürekli bu soruyu sormalıyız. Çünkü Rabbimizin bizlere değer vermesi duaya bağlıdır. Yukarıda zikrettiğimiz ayet bunu açık bir şekilde ifade etmektedir. O zaman burada şunu söyleyebiliriz, dua, Rabbini razı etmeye, O'nu hoşnut etmeye çalışanların amelidir.

Bununla beraber, hepimiz şunu net bir şekilde bilmekteyiz ki, Rabbimiz müşriklerden yalnızca şirkleri nedeniyle değil, ihtiyaç ve zorluk anında Rabblerine dua etmeleri, kolaylık anında ise duayı terk etmeleri nedeniyle de buğz etmektedir.

"...dalgalar onlara hücum eder de çepeçevre kuşatıldıklarını anlayınca dini Allah'a has kılarak 'Andolsun (Ey Rabbim) eğer bizi bundan kurtarırsan muhakkak şükredenlerden olacağız' diye Allah'a yalvarırlar. Fakat onları kurtarınca bir de bakarsın ki yeryüzünde haksız yere taşkınlık yapıyorlar. Ey insanlar sizin taşkınlığınız sırf kendi aleyhinizedir..." [5]

"Denizde başınıza bir musibet geldiğinde O'ndan başka bütün yalvardıklarınız kaybolup gider. O sizi kurtarıp karaya çıkardığında ise (yine eski hâlinize) dönersiniz. İnsanoğlu çok nankördür..."

Bu ayetler üzerinden tefekkür ederek terk ettiğimiz duayı tekrar canlandırmalı ve Peygamberimizin kendisinde dua yaptığı yerleri tespit ederek Rabbimize muhtaç bir hâlle yönelmeliyiz.

Rabbim bizleri zorlukta da kolaylıkta da dua eden kullarından kılsın. Rabbim bizleri dua ameli ile kendi katında şereflendirsin. (Allahumme amin)

Bir sonraki yazımızda görüşmek ümidi ile.

4. 25/Furkan, 77

5. 10/Yunus, 22-23

Usulu'l Fıkıh Kitapları

Abdulkerim el-Hudayr

Usulu'l Fıkıh hakkında da diğer ilim dalları gibi başlangıç, orta ve ileri düzeyde yazılmış eserler vardır. Fakat bir çok kitabın ağır bir üslupla yazıldığının altını çizmek gerekir. Kitaplardaki zorluğun öğrenciyi geliştireceğinde şüphe yoktur. Fakat bu zorluğun bir yönü de, bu ilimden olmayan kavramların ve bilgilerin bu ilme dahil edilmiş ve gerekli bir hale dönüşmüş olmasıdır.

Kitap ve Sünnet'i anlaması ve nasıl muamele edeceğini bilmesi açısından bu ilmin, öğrenciye öncelikli olarak gereken bir ilim olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Usulu'l Fıkıh hakkında da diğer ilim dalları gibi başlangıç, orta ve ileri düzeyde yazılmış eserler vardır. Fakat birçok kitabın ağır bir üslupla yazıldığının altını çizmek gerekir. Kitaplardaki zorluğun öğrenciyi geliştireceğinde şüphe yoktur. Fakat bu zorluğun bir yönü de, bu ilimden olmayan kavramların ve bilgilerin bu ilme dahil edilmiş ve gerekli bir hâle dönüşmüş olmasıdır.

Ehli Sünnet ve'l Cemaat akidesini öğrenmeye gayret eden birçok kimsenin isteği, Usulu'l Fıkh'ın içerisine kelam ilminin dahil edilmesi gibi kusurlardan arındırılıp açık ve belirgin hâle getirilmesidir. Fakat bana kalırsa bu kitaplar aslı üzerine kalmalı ve Ehli Sünnet mezhebine muhalif olan yerlerin üzerine de açıklamalar yapılmalıdır. Çünkü Ehli Sünnet'e muhalif olan bu yerler çıkarıldığı takdirde kitabın düzeni bozulmuş olacaktır. Böylece kitabın dil yapısı da eski âlimlerin metin kitaplarındaki metoduna göre yeniden şekillendirilmeye muhtaç hâle gelecektir. Bu da ayrı bir sorun doğuracaktır. Ehli Sünnet menhecine göre yazılmış Usulu'l Fıkıh eserleri olarak şunlardan bahsedebiliriz:

1. Meâlim Fî Usuli'l Fıkh: Müellifi Muhammed bin Huseyn bin Hasan el-Ceyzani'dir. Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in menhecine göre yazılmış bir kitaptır.

2. Şeyh Muhammed Ali Âdem El-Esyubi'nin Manzumesi: Bu da Ehli Sünnet çizgisinde olan eserdir.

Bu kitapların izlemiş olduğu yol, güzel ve faydalıdır. Bunların dışında kalan kitaplar hocalarımızın eğitimini aldığı ve şu anki öğrencilerin de eğitimini alması gereken asıl olan kitaplardır. Bu kitaplar akide konusundaki hatalardan kusursuz değildir. Bu da ders veren hocaların ve kitapları basan kişilerin görevidir. Muhakkik kimselerin de bu gibi meselelerin üzerine açıklamalarda bulunması gerekir.

1. El-Varakat

Öğrencinin ilk başlaması gereken kitaplardan bir tanesi Ebu'l Meâli el-Cuveyni'nin dört ve beş sayfa tutarında olan El-Varakat metnidir. İlim talebesi Usulu'l Fıkıh eğitimini bu kitabı ezberleyip şerhini okuyarak yapmalıdır. Bu kitabın şerhlerinden bazıları;

- Celaleddin el-Mahalli,
- Muhammed bin Muhammed er-Ruayni'nin şerhleridir.

Bu şerhlerin haricinde sesli olarak bu kitabı şerh eden kayıtlar da dinlenilebilir. Böylece anlayamadığı yerleri şerh eden hoca ona çözümleyip, kolaylaştırabilir. Bu anlattığımız Usulu'l Fıkıh eğitiminin ilk basamağıdır.[1]

Muhtasaru't Tahrir kitabı, yine kendi müellifi tarafından yapılan El-Kevkebu'l Munir isimli şerhi de öğrenci için gerekli olan bir kitaptır. Orta seviyede olan bir öğrenci müellifin bu şerhini ve muhtasarını beraber okuyabilir. Böylece bu muhtasarı da müellifin anlatmak istediği çerçevede anlamış olur.

2. Muhtasaru't Tahrir Fi Usuli'l Fıkh

Bu ilim dalındaki muhtasar eserlerden bir tanesi de Muhammed bin Neccar El-Fetuhi'nin Muhtasaru't Tahrir Fi Usuli'l Fıkh isimli eseridir. Kitap, Usulu'l Fıkıh'ta anlaşılması en zor eserlerdendir. Şeyh Abdullah bin Ğadyan'dan otuz yıl önce bu kitabı ders olarak aldığımı hatırlıyorum. Zorluğuna rağmen kitaba olan hakimiyetinde başarılıydı. Birçok öğrencinin istifade ettiği dersi de gayet güzeldi.

Muhtasaru't Tahrir kitabı, yine kendi müellifi tarafından yapılan **el-Kevkebu'l Munir** isimli şerhi de öğrenci için gerekli olan bir kitaptır. Orta seviyede olan bir öğrenci müellifin bu şerhini ve muhtasarını beraber okuyabilir. Böylece bu muhtasarı da müellifin anlatmak istediği çerçevede anlamış olur.

3. Ravdatu'n Nazır ve Cennetu'l Menazır

İbni Kudâme'ye ait bu kitap, el-Bulbul Fi Usuli'l Fıkh isimli eserin aslıdır.

4. El-Bulbul Fi Usuli'l Fıkh

Faydalı muhtasarlardan bir tanesi Ravdatu'n Nazır'ın[2] muhtasarı olan ve Necmeddin et-Tûfi'ye[3] ait olan el-Bulbul Fi Usuli'l Fıkh kitabıdır. Bu kitap da Usulu'l Fıkıh alanında anlaşılması zor ve temel bir kitaptır. Kitabı öncelikle bir hocanın açıklaması, ardından da öğrencinin bu açıklamalardan/şerhlerden ne anladığını ifade etmesi gerekir. Bu iki şey bir araya toplanırsa öğrenci oldukça büyük bir fayda elde etmiş olur.

---

1. *Ebu Hanzala Hoca'mızın bu kitabın manzume şekline getirilmiş hâli olan Teshilu't Turukât fi Nazmi'l Varakat isimli eserine yapmış olduğu ve devam eden dersleri için Tevhid Dersleri web sitesi veya Tevhid Dersleri'nin Youtube kanalı ziyaret edilebilir. İlgili Linkler:*

   https://www.youtube.com/playlist?list=PLrg38B2wu_AWAFGO-08Aw822iYOlSuXQep

   http://www.tevhiddersleri.net/videolar/Usulul-Fikih/17 -Çeviren-
2. *Muvaffakuddin İbni Kudâme'nin (ö. 620/1223) fıkıh usulüne dair eseri. -DİA-Çeviren*
3. *Ebu'r Rebi' Necmüddin Süleyman bin Abdilkavi bin Abdilkerim bin Said et-Tûfi el-Hanbeli (ö. 716/1316) Hanbeli fakihi ve müfessir. -DİA-Çeviren-*

Kavaidu'l Fıkhiyye kitapları olarak tavsiye edeceğimiz eserler şunlardır:
• İbni Receb'in Kavaidu'l Fıkhiyye,
• Suyuti'nin El-Eşbah ve'n Nazâir,
• İbni Nuceym'in El-Eşbah ve'n Nazâir,
• İbni Lahham'ın El-Kavaid ve'l Fevâidu'l Usuliyye,
• Zencani'nin Tahricu'l Furu' Ale'l Usul,
• El-Esnevî'nin Tahricu'l Furu' Ale'l Usul isimli kitapları.

5. El-Müsvedde Fi Usuli'l Fıkh

Bu eser Teymiyye ailesine aittir. Eserin meydana gelmesi ise şöyle olmuştur: Önce Şeyhu'l İslam'ın dedesi Mecduddin İbni Teymiyye, ardından oğlu Şihabuddin Abdulhâlim, onun ardından da oğlu Takiyyuddin Ebu'l Abbas (Şeyhu'l İslam İbni Teymiyye) yazmış ve hepsini bir araya getirerek el-Müsvedde Fi Usuli'l Fıkh ismi ile kitap hâline getirmiştir. Bu da, bu ilim dalındaki önemli bir kitaptır.

6. El-Mustasfâ

Bu da İmam Gazali'nin eseridir. Kitap kelamcıların metodu üzerine yazılsa da içerisinde faydalar barındırmaktadır.

7. Et-Tahrir Fi Usuli'l Fıkh

Kitabın tam ismi *'Et-Tahrir Fi Usuli'l Fıkhi El-Câmiu Beyne Istılaheyi'l Hanefiyyeti ve'ş Şafiiyye'* şeklindedir. Eser, Kemaleddin ibni Hummam'a aittir. İsminden de anlaşılacağı üzere bu kitap Hanefi ve Şafii ıstılahlarını/terimlerini toplamıştır. Kitabın çok fazla şerhleri vardır.

8. Tenkihu'l Fusul Fi İlmi'l Usul

İmam Karrâfi'ye ait eserdir.

9. El-Muvafakât

Bu eser de İmam Şatıbi'ye aittir. Bu da talebe için gerekli, fakat bir hoca nezdinde ders alınmasını gerektiren zor bir kitaptır.

Kavaidu'l Fıkhiyye Kitapları

Kavaidu'l Fıkhiyye kitapları olarak tavsiye edeceğimiz eserler şunlardır:

- İbni Receb'in Kavaidu'l Fıkhiyye,
- Suyuti'nin el-Eşbah ve'n Nazâir,
- İbni Nuceym'in el-Eşbah ve'n Nazâir,
- İbni Lahham'ın el-Kavaid ve'l Fevâidu'l Usuliyye,
- Zencani'nin Tahricu'l Furu' ale'l Usul,
- El-Esnevi'nin Tahricu'l Furu' ale'l Usul isimli kitapları.

Bu alandaki kitaplar çok fazladır. Fakat biz bu kadarını söylemekle yetindik. Ayrıca bu saydıklarımız bu alanda derinleşmeye çalışan ve ileri seviye olan öğrenci için değildir. Onlar bu alandaki daha geniş kitapları okuyabilir.

Özcan YILDIRIM,

Tevhid Dergisi için Çevirmiştir.

Hanedanlık veya Demokratik

Kerem ÇAĞLAR
keremcaglar@tevhiddergisi.net

Kuruluş aşamasında Cumhuriyet'in temel kurumları (Ordu, meclis, yargı...) öyle kurgulanmış ki, ülkemizde darbe geleneği artık demokratik saltanat siteminin on yılda bir nükseden kronik bir hastalığı hâline gelmiştir. Askeri darbe, Yargı darbesi, Post Modern darbe, Sivil darbe, İnternetten ilân edilen E-Muhtıra, derken son olarak bir de örgüt darbesine tanık olduk. Cumhuriyet devrindeki kimisi kanlı, kimisi kansız yapılan tüm darbeler de, esasen demokratik saltanat sisteminin kötülük üreten mekanizmasının ürünleridir.

Saltanat Rejimlerinde Darbeci ve Darbe Üretim Geleneği

Selçuklu Sultanı Alâeddin tarafından batı Anadolu'nun Bizans sınırında Uç Beyi olarak görevlendirilen Ertuğrul Gazi 1281 yılında vefat ettiğinde, Bey olarak onun yerine ailenin en küçük oğlu olduğu halde zeki, yetenekli ve liderlik vasıflarıyla temâyüz etmiş olduğu için Osman Bey seçildi. Osman Bey'in Bey olarak seçilmesinden sonra yaşanan bir takım hâdiseler, Osmanlı'nın kuruluş devrinden itibaren Anadolu coğrafyasında iktidar mücadelelerindeki darbeciliğin ve darbe girişimlerinin başlangıç noktası olarak ele alınabilir.

Ertuğrul Gazi'nin vefatından sonra Osman Bey'in obada Bey olarak seçimi sırasında yaşı ve tecrübesine güvenerek aday olan birisi daha vardı: Osman Bey'in amcası Dündar Bey. Osman Bey bu göreve seçildikten sonra Dündar Bey ortaya çıkan sonucu kabul etmişti. Daha doğrusu kabul etmiş gibi görünüyordu. Çünkü Dündar Bey, yeğeni Osman Bey aleyhine günümüzdeki hukukî tabirle *'Yasa dışı örgütsel'* faaliyetlerde bulunmaya başlamış ve Uç Beyi olmakla beraber obanın başına geçme hayaliyle gözlerini iktidar hırsı bürümüştü.

Osmanlı henüz bir devlet olmamış ve Bursa-Bilecik-Kütahya havalisinde Bizans sınırlarında bir Beylik iken, obada ilk darbe teşebbüsünün hazırlıkları Dündar Bey tarafından sevk ve idare olunuyordu. Dündar Bey'in darbe girişimi ihaneti, doğal olarak affedilmeyecek ve karşılıksız kalmayacaktı.

'Seçilmiş' meşru Osman Bey iktidarına karşı darbe girişiminde bulunduğu için obanın yaşlı, tecrübeli ve hırslı Aksakallı'sı Dündar Bey, bu teşebbüsünün bedelini canıyla ödemiştir. Bu ve Osmanlı'nın son dönemlerine dek birçok kez yaşanmış olan darbe ve darbe girişimlerinin müsebbiblerinin hemen hemen birçoğunun bu teşebbüslerinin bedelini hayatlarıyla ödedikleri hakikati göz önüne alındığında, günümüzdeki *'Pensilvanya'lı Dündar'*ın avânesinin darbe girişiminde bulunmuş olmalarına rağmen şimdilik sadece hapsedilmeleriyle yetinilmiş olması darbeciler için büyük bir ihsân olarak görülebilir. Hapishanelerde yılların arasına daldıkça Dündar Bey'in akıbeti ile hapishanede de olsa daha uzun yaşamak arasında muhayyer bırakılmaları hâlinde ilk şıkkı işaretleyeceklerin sayısının çok fazla olacağı muhakkaktır.

Osman Bey'in torunun oğlu olan Yıldırım Beyazıd, Ankara savaşında 1402 yılının yine bir Temmuz ayında Aksak Timur'un ordusuna yenilip esir düştü. Ankara savaşından mağlup ve esir olarak çıkan Yıldırım Beyazıd, 1403'te Timur'un esiri olarak daha önce fethettiği birçok bölgenin yanı sıra o dönem Osmanlı'nın başkenti olan Bursa'nın yakılıp yıkılması ve talan edilmesine şahit olmanın ıstırabını yaşıyordu. Timur, batı Anadolu'daki işgâl ve kıyımlarını bitirip Semerkand'a dönmek üzere hareket edip Akşehir'e vardığında yanında esir olarak tuttuğu Yıldırım Beyazıd vefat etti. Yıldırım Beyazıd'ın Timur'a yenilip esir düşmesinden sonra Osmanlı'da bir fetret ve parçalanma dönemi başladı ki, bu da on bir yıl sürmüştür. Yıldırım Beyazıd'ın şehzadelerinin her biri, kimi zaman Bizans tekfurlarıyla, kimi zaman rakip Beyliklerle ittifak kurup taht kavgasına giriştiler. Yıldırım Beyazıd'ın sağlığında zar zor sağlanabilmiş olan Osmanlı millet birliği onun mağlubiyeti, esareti ve vefatı üzerine çocukları arasında süre giden iktidar kavgaları yüzünden tamamen dağılma tehlikesiyle yüz yüze kaldı. On bir yıllık taht kavgası, kardeş katli ve binlerce Müslümanın *'Sıradaki Sultan'* için öldürülmesinden sonra, nihayet diğer kardeşlerine karşı üstünlük sağlayan Çelebi Mehmed (I. Mehmed), Osmanlı'nın beşinci sultanı olmaya muvaffak oluyordu.

Nizâm-ı Âlem için Kanun Hükmünde Vasiyetname

Sadece Osmanlı değil, İslâm tarihinde de mümtaz bir yeri olan Fatih Sultan Mehmed (II. Mehmed) kendisi gibi dahî bir devlet adamına yakıştırılamayan farklı ve tehlikeli bir uygulamaya öncülük etmiştir. Fatih Sultan Mehmed'in annesi, esasen bir cariye idi. Kendisinden yaşça küçük olan kardeşi Şehzade Ahmed'in annesi ise İsfendiyar Beyi'nin kızıydı. II. Mehmed, kendisini cariye bir anneden, küçük kardeşi Ahmed'in ise bir bey kızından doğmuş olmasının ileride kendi saltanatına yönelik ciddi bir tehdit oluşturabileceğini düşünüyordu. Şehzade Ahmed o sırada

Şehzade Ahmed o sırada ne bir darbe girişiminde bulunmuş, ne de tahtı ele geçirmenin hesaplarını yapabilecek yaştaydı. Sultan II. Mehmed sırf bir ihtimal ve kuşku neticesinde kardeşi Şehzade Ahmed'i harem dairesinin hamamında (tetikçi) Evrenosoğlu Ali'ye boğdurtmuştur.

ne bir darbe girişiminde bulunmuş ne de tahtı ele geçirmenin hesaplarını yapabilecek yaştaydı. Sultan II. Mehmed sırf bir ihtimal ve kuşku neticesinde kardeşi Şehzade Ahmed'i harem dairesinin hamamında (tetikçi) Evrenosoğlu Ali'ye boğdurtmuştur. Padişahın verdiği emri yerine getirerek, çocuk da olsa bir şehzadeyi boğarak infaz eden Evrenosoğlu Ali de bu elim hâdisenin akabinde idâm edildi. Kirli işlerde tetikçi olarak kullanılan tüm marabaların kaçınılmaz akıbetiyle karşılaştı o da.

Nizâm-ı Âlem için kardeş katli geleneği Fatih Sul-

tan Mehmed'in bizzat hazırlayıp cevazını da saray ûlemasına tasdik ettirdiği kanunnameyle adetâ bir teâmül hâline geldi. *'Ve her kimseye evlâdımdan saltanat müyessir ola, karındaşlarını Nizâm-ı Âlem için katl eylemek münasiptir. Ekser ûlema dahi tecviz etmiştir. Anınla âmil olalar.'*

Fatih Sultan Mehmed, ardında göz kamaştıran büyük bir devlet bırakıp 1481 yılında vefat edince, oğulları Şehzade Beyazıd (II. Beyazıd) ile Şehzade Cem (Cem Sultan) tahtı ele geçirmek için binlerce Müslümanın canına mal olan savaşlara tutuştular.

Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* ve İslam düşmanlarını korkutmak ve yeni fetihler yapmak için hazırlanmış olan ordu, bu kez iki şehzadeden birinin sultan olmasını sağlayabilmek amacıyla bölünüp karşı karşıya geliyordu. Binlerce Müslümanın kanının döküleceği bir savaşa başlamak için iki kardeş şehzadeyi motive eden iki esas neden vardı: İlki, Osmanlı saltanatını ele geçirip tahta oturmak; ikincisi ise, hayatta kalmanın yegâne yolunun mutlak galibiyet olduğunu bilmeleriydi. Zira her iki şehzade de biliyordu ki, İstanbul'a ilk olarak ulaşan hangisi olursa Sultan da o olacaktı. Babasının kanun hükmündeki vasiyetine göre Sultan'ın diğer kardeşini öldürme emrini yerine getirmesi kuvvetle muhtemel idi. Böylesine güçlü ama iç karartıcı bir motivasyonla harekete geçen şehzadelerden İstanbul'a ilk olarak Şehzade Beyazıd ulaştı ve Sultan II. Beyazıd olarak Osmanlı tahtına oturdu. Şehzade Cem de Bursa'ya varıp orada kendi adına hutbe okutarak para bastırdı ve padişahlığını ilan etti. Şehzade Cem, Osmanlı mülkünü kendi aralarında paylaşmak için ağabeyi II. Beyazıd'a teklifte bulundu. II. Beyazıd bu teklifi kabul etmeyince savaş hazırlıklarına başlandı. Aralarında yapılan ilk savaşta boş ve anlamsız saltanat kavgasının kurbanları yine binlerce Müslüman asker oldu. Cem Sultan yenildikten sonra ilk olarak Mısır'daki Memluk Sultanına sığındı. Osmanlı tahtını ele geçirme ihtirası onun, dış güçlerle ittifaklar kurup darbe girişimleri planlamaya sürükleyecek kadar basiretini köreltmişti. *'Pensilvanya'lı Dündar'* nasıl ki yıllardır Hristiyan-Siyonist ABD yönetiminin bahtına sığınmışsa, Cem Sultan da II. Beyazıd'ın ordusuyla yaptığı ikinci savaştan da saltanatı devşirecek bir netice alamayıp kesin olarak mağlup olunca, babasının henüz iki yıl önce fethetmek için kuşattığı fakat konumu itibariyle çok korunaklı olduğu için başarılı olunamayan Rodos adasındaki Hristiyan şövalyelere sığındı. Cem Sultan'ın Avrupa maceraları da böylece başlamış oldu ki, her nereye gittiyse ağabeyi II. Beyazıd, onun can güvenliğinin sağlanması için yüklü paralar ve hediyeler gönderiyordu etrafındakilere. Rodos, Sicilya ve Fransa'nın güneyindeki Nice şehrinde gurbet diyarında adetâ bir esaret hayatı yaşadı Cem Sultan. Buna rağmen ağabeyi II. Beyazıd'a karşı darbe girişimi planlamak ve bunun için ittifak arayışlarına girmekten de çekinmiyordu. Fransa'ya ilk gittiğinde Fransa Kralı XI. Louis ile irtibat kurup II. Beyazıd aleyhine bir ittifak kurmaya çalıştı fakat ikna edemedi Fransız Kralını. Sultan II. Beyazıd, şövalyeler tarafından Papa'ya *'satılan'* Cem Sultan'ın güvenliği için yüklü paralar ve hediyeleri Papa'ya gönderiyordu artık.

Cem Sultan, maceralarıyla Sultan II. Beyazıd'ı ve Osmanlı Devletini böyle meşgul ederken o sıralarda Endülüs'te soykırıma uğratılan Müslümanların hâli, kelimenin tam anlamıyla yürek yakıcıydı. Birçok kötülüğün sebebi olan saltanat sistemi, Endülüs Müslümanları arasında da yerleşik bir rejimdi. Hem kendi aralarında cereyan eden taht kavgaları, darbeler, köy köy, kent kent bölünmeler, hem de haçlı İspanyol ve Fransız ordularının birleşerek üzerlerine gelmeleri neticesinde topyekûn bir yok oluş tehlikesiyle yüz yüzeydiler. Endülüs Müslümanları hem Osmanlı'dan, hem de Mısır Memlukilerinden yardım istediler. Ancak her iki devlet Endülüs'e yardım etmedi veya o dönem güçlü donanmaya sahip olmadıkları için yardım ulaştıramadılar. Taht kavgaları, darbeler ve iç bölünmeler sonucunda zayıflayan ve gerileyen Endülüs İslam Devleti, haçlıların vahşi saldırılarıyla yıkıldı ve üç milyona yakın Müslüman tam bir soykırıma tâbi tutuldu.

Sultan II. Beyazıd, Antalya havalisinde ortaya çıkan Şah Kulu isyanlarıyla uğraşırken, şehzadeleri veliahtlık kavgasına başlamışlardı bile. Öyle ki, sonraları Yavuz Sultan Selim olarak nam salan Şehzade Selim, Şah Kulu isimli alevinin önderliğindeki isyandan dolayı vehamet arz eden Devlet'in o günkü dağınık görünümünden istifade ederek veya bu durumu gerekçe göstererek, tıpkı 15 Temmuz 2016 gecesi TRT mikrofonlarından okunan Yurtta Sulh Konseyi'nin

Saray komplolarının, darbe girişimlerinin ve darbe paranoyasının birçok kurbanı olmuştur Osmanlı hanedanında. Bunlardan birisi de Kanunî Sultan Süleyman'ın büyük oğlu Şehzade Mustafa'dır. Şehzade Mustafa'nın, babasına karşı bir darbe planladığı ve bunun için ciddi hazırlıklara başladığı yönünde Saray içindeki fitnecilerin bir şuyûu oldu.

darbe bildirisinde olduğu gibi *'Kaybolan Devlet otoritesinin yeniden tesisi için...'* babası II. Beyazıd'ı tahttan indirip Sultan olmak maksadıyla, yani günümüzdeki tabiriyle bir darbe girişiminde bulunmak üzere Sultan II. Beyazıd'ın bulunduğu Edirne üzerine ordusuyla beraber yürüdü. Aralarında geçen bir takım diplomatik teatilerden sonra savaşmaktan vazgeçer gibi oldular. II. Beyazıd'ın maiyetiyle beraber İstanbul'a doğru yola çıkmasını, kardeşi Ahmed'in veliaht olarak tayin edileceği şeklinde anlayan Şehzade Selim, ordusuyla beraber Çorlu yakınlarında II. Beyazıd'ın, yani babasının ordusuyla savaştı. Baba-Oğul arasındaki bu savaşta da olay yine aslında küffar üzerine cihada çıkmak üzere orduda bulunan askerlere oldu ve tarihî kayıtlara göre o savaşta sadece Şehzade Selim'in ordusundan iki bin süvari öldürülmüştür.

O sıralarda yurdun değişik bölgelerinde başını Alevilerin çektiği isyanların biri bitiyor, diğeri başlıyordu. Dönemin alevî-kızılbaş isyanlarında fitnenin asıl kaynağı, şu sıralarda Irak-Şam ve Yemen havalisindeki fitnelerin tutuşturucusu ve dahi harlandırıcısı olan Safevî-Rafizî İran'dan başkası değildi. Türkmenlerden oluşan alevîlerin isyanı bu kez Şehzade Ahmed'in vali olduğu Karaman dolaylarında patlak vermişti. İsyancıların elebaşı, Nur Ali adındaki bir aleviydi ve kendisini destekleyen alevi Türkmenlerle birlikte kısa sürede birçok yeri istilâ ederek Tokat havalisine kadarki bölgeyi kendi kontrolü altına almaya muvaffak olmuştu. Şah Kulu isyanını bastırıp asayişi yeniden tesis etmekte yetersiz kalan Şehzade Ahmed , babasının da gözünden düşmüştü. Sultan II. Beyazıd, ileriki zamanlarda Şehzade Selim'i İstanbul'a çağırttı ama bu çağrı Şehzade Selim'i veliahtlığını ilan etmek için değildi. Sultan II. Beyazıd, Osmanlı tahtından feragat ederek saltanatı oğlu Şehzade Selim'e devredip, devlet işlerinden elini eteğini çekti. Saltanatı oğluna devrettikten bir ay sonra da vefat etmiştir.

Saray komplolarının, darbe girişimlerinin ve darbe paranoyasının birçok kurbanı olmuştur Osmanlı hanedanında. Bunlardan birisi de Kanunî Sultan Süleyman'ın büyük oğlu Şehzade Mustafa'dır. Şehzade Mustafa'nın, babasına karşı bir darbe planladığı ve bunun için ciddi hazırlıklara başladığı yönünde saray içindeki fitnecilerin bir şuyûu oldu. İran üzerine sefer yapmak üzere yola çıkan Kanunî, Aksaray'a yakın Aktepe mevkiîne gelince otağını orada kurdu. Kendisi aleyhine sarayda komplolar tasarlandığından habersiz olan Şehzade Mustafa, aynı mevkiye varıp otağını Padişah'ın ortağının yanına kurarak, Padişah babasının elini öpmek için çadırına girdi. Fakat çadıra girince, karşısında babasını değil, kendisini öldürmek için bekleyen yedi dilsiz cellâdı buldu. İleride baş ağrısı olmasın, hem diğer şehzadelerle de taht kavgasına girişmesin yahut darbe teşebbüsünde bulunamasın diye en kestirme çözüm(!) tatbik ediliyordu yine. Büyük oğlu Şehzade Mustafa yedi dilsiz cellâdın ellerinde can çekişirken Kanunî Sultan Süleyman aynı çadırda, atlas bir perdenin ardından olanları izliyordu. Sağ kalabilen Şehzadelerden Beyazıd ise, babasının Şehzade Mustafa hakkındaki kuşkularını bizzat kendi üzerinde yakîne çevirir ve Osmanlı'nın gelmiş geçmiş en dirayetli padişahlarından olan Kanunî Sultan Süleyman'a karşı darbe teşebbüsünde bulunmak maksadıyla etrafında asker toplamaya başlar. Kanunî bunu duyunca devrin Şeyhu'l İslam'ı Ebu's Suud Efendi'den fetva alarak Konya'ya, oğlu Beyazıd'ın

üzerine yürür. Diğer oğlu Şehzade Selim (II. Selim yahut Sarı Selim olarak da bilinir) de babasıyla birlikte, kardeşi Şehzade Beyazıd'a karşı savaşır. Sonuçta Şehzade Beyazıd mağlup olur ve savaş meydanından firar ederek büyük bir hata yapıp İran Şahı'na sığınır. Kanunî, İran Şahı'na oldukça yüklü miktarda altın ve başka değerli hediyeler gönderip Kars'ı da kendisine vereceğini vaad ederek, Şehzade Beyazıd'ı kendisine teslim etmesini ister. Şah, biraz direnir gibi olsa da, geleneksel rafizî refleksiyle, kendisine verilen ve ayrıca vaad edilen menfaatlar karşılığında darbeci Şehzade'yi Kanunî'nin gönderdiği heyete teslim eder. Heyette cellatlar da vardır. Şehzade Beyazıd'ı teslim aldıktan sonra henüz İran topraklarındayken Kazvin şehri yakınlarında onu infaz ederler. Şehzade Beyazıd katledilirken beraberinde bulunan küçük çocukları da aynı akıbete uğrar. Saltanatın da, darbeciliğin de, karşı darbeciliğin de acımasız ve çirkin yüzü böylece bir kez daha ortaya çıkar.

Sultan II. Selim'in (Sarı Selim) vefatından sonra tahta geçecek olan Şehzade Murad henüz cülus merasimi yapılmadan beş Şehzadeyi, yani beş kardeşini aynı gerekçelerle boğdurur ve babası ile boğdurduğu beş şehzadenin cenaze namazını kıldıktan sonra Sultan III. Murad olarak tahta oturur.

III. Murad'ın vefatından sonra, yerine Şehzade Mehmed padişah oldu ve kendisine biat edildi. Sultan III. Mehmed'in, babasının defin işinden hemen sonra yaptığı ilk icraat; büyük büyük dedesi Fatih'in kanun hükmündeki vasiyetine istinaden ileride saltanat kavgasına tutuşma ve bir darbe teşebbüsü ihtimalini ortadan kaldırmak için o güne kadar ve hatta son Osmanlı Padişahı'na kadar hiçbir padişahın yapmadığı bir şey yapması, sarayda adetâ bir katliama imza atması ve tam on dokuz (19) şehzadeyi getirip idam ettirmesi oldu.

Osmanlı'nın on yedinci padişahı olan IV. Murad, on bir veya on iki yaşındayken tahta oturtulur. Çocukluk dönemini bitirinceye kadar devletin idaresi annesi Kösem Sultan'ın ve onun çevresinde kümelenmiş birkaç menfaatçı dalkavuğun elindeydi. IV. Murad yaşça olgunlaşıp yönetimi eline aldığında ülkenin dört bir yanında isyan hareketleri baş göstermişti. Belki de böylesi olağanüstü bir durumdan dolayıdır, bilinmez ama IV. Murad, seleflerine göre şedid bir yönetim tarzı uygulamayı tercih etmiştir. İranlılarla yapılan savaşta beklenen başarıyı sağlayamayan Sadrazam Hüsrev Paşa'yı, isyanların bastırılmasında acziyet gösterdiğine kanaat ettiği sarayın Silahtar Ağası Ahmed Ağa'yı, rüşvet olayına karıştığı suçlamasıyla Abaza Mehmed Paşa'yı, hicivlerinde mübalağa ettiği gerekçesiyle Şair Nefi'yi, tütün (sigara) içenleri, Konya'da kendini Mehdi ilan eden bir meczubu ve Bağdad'ı İranlılardan aldıktan sonra iki buçuk ay kaldığı Diyarbakır'da halkın kendisine çok teveccüh gösterdiğine şahit olduğu ve o havalide hürmet edilen bir zat olan Şeyh Aziz Mahmud Urmevî'yi ve daha nicelerini idam ettirmiştir. Bu şiddet sarmalı yine Nizâm-ı Âlem için hanedanın en genç üyelerini de içine alır. Her biri henüz yirmili yaşlarında olan Şehzade Süleyman ve Şehzade Beyazıd'ı da boğdurmuştur. Yukarıda bahsi geçen Bağdat seferine hazırlık yaptığı sıralarda da (1638 yılında) Şehzade Kasım'ı boğdurarak seleflerinin yolunu *'kararlılıkla'* sürdürmüştür.

Yirmi dokuzuncu Osmanlı Padişahı olan ve toplamda bir yıl kadar saltanat sürebilen IV. Mustafa, kendisinden önce on sekiz yıl boyunca Osmanlı padişahı olan Sultan III. Selim'i bir darbeyle devirdikten sonra öldürülmesi emrini vermiştir. Bu emir gereği, bir darbeyle devirip onun yerine tahta geçtiği III. Selim, sarayda göz hapsinde tutulduğu halde öldürülmüş, Şehzade Mahmud ise zar zor kurtulabilmiştir. Dördüncü Mustafa'nın darbesi aynı zamanda bir karşı darbeyi de tetikler ve Âlemdar Mustafa Paşa, emrindeki orduyla beraber İstanbul üzerine yürür. IV. Mustafa'nın tahta oturtulmasını sağlayan darbenin başındaki isim olan Kabakçı Mustafa bulunup öldürtülür. Âlemdar Mustafa Paşa, emrindeki ordunun gücüyle İstanbul'da sükûneti sağlar. İstanbul'a kadar gelmişken, kifayetsiz ve dirayetsiz IV. Mustafa'yı da tahttan indirip yerine II. Mahmud'u getirir. Böylece darbeler ve karşı darbelerle bir yıl gibi kısa bir zamanda koca Osmanlı'da üç padişah değişikliği gerçekleşmiş olur. IV. Mustafa tahttan indirilmiş olmayı bir türlü hazmedemez ve yeniden padişah olmayı arzular. Bilahare darbe planlamaları yaptığı şüphesiyle Sultan II. Mahmud tarafından büyük atası Dündar Bey'in akıbetine uğratılır.

Darbecilik Geleneği Osmanlı Hanedanlık Saltanatını Tarih Sahnesinden Siliyor

Osmanlı Devleti'nin zayıflayıp gerile(til)diği son döneminde ilginçtir ama yükseliş devrinde olduğu gibi Nizâm-ı Âlem kanununun tatbik edilmediği müşahade edilir. Osmanlı hanedanının kendi evlatlarını ve kardeşlerini bizzat boğdurup idâm ettirmeye artık mecali kalmamıştır son devirde. Zira sadece Osmanlı hanedanının değil, tüm İslâm ümmetinin kökünü kazımak için içeriden İttihat ve Terakkici Jön Türkler marifetiyle ve dışarıdan da o devrin emperyalist haçlıları olanca kuvvetleriyle altı yüz yıllık koca çınarı devirmeye çalışıyorlardı.

Ordu başta olmak üzere devletin temel kurumlarına sızıp yerleşmiş olan FETÖ mensuplarının askerî kanadında yer alan general ve subaylar ile Osmanlı'nın can çekiştiği yıllarda orduda örgütlenen İttihat ve Terakkici paşalar ve zabitler arasındaki benzer özelliklere bakınca, tarihî bir hakikat kendisini yeniden hatırlatır: *'Tarih tekerrürden ibarettir.'*

Sultan Abdulhamid, İttihat ve Terakki mensubu çetecilerin dalga dalga kuşatması altına alınıyorken, Osmanlı-İslam yurdunu müdafaa için vazifelendirilen ordudaki ittihatçı paşalarla subaylar, korumakla mükellef oldukları mıntıkalara adetâ akbabalar gibi çökmeyi *'Hürriyet Devrimi'* olarak ilan ediyorlardı. Bugün Makedonya sınırları içerisinde yer alan Manastır şehrinde fiilî olarak başlatılan ve Sultan Abdulhamid'in hal' edilmesiyle (tahttan indirilmesiyle) neticelenen İttihatçı darbe sürecinde hedeflenen hususlardan bazıları, Alman muhibi Jön Türkler (İttihatçılar) ile kendilerini destekleyen Avrupa Hıristiyanların 10 Ocak 1897 yılında Brüksel'de dağıttıkları ortak bildiride şöyle sıralanmış idi:

1. Sultan Abdulhamid hal' edilmelidir.

2. Abdulhamid'in yerine Reşad Efendi geçmelidir ve kurulacak olan konsey, Müslümanlarla birlikte Hıristiyanlar, Türkler ve Avrupalılardan teşekkül etmelidir.

3. Osmanlı Şeyhu'l İslamı din hürriyeti ile ilgili bir fetva hazırlayıp ilan etmelidir. (Yani Müslüman, Hristiyan, Yahudi, ateist vs. herkesin her yönüyle eşit olduğuna dair bir fetva, bir mânâda Laikliğin ilânını Şeyhu'l İslam'a yüklemek istiyorlar.)

İttihatçıların darbesinden sonraki süreçte söz konusu bildiride tasarlanan hususlar aynen tatbik edilmiştir. Bildirinin ilânından on iki yıl kadar sonra Sultan Abdulhamid düzmece bir fetvayla hal' edilmiş, yerine de kardeşi Sultan Reşad (V. Mehmed Reşad) geçirilmiştir. Bilahare kurulan Meclis-i Mebûsân, çoğunlukla Jön Türkler (İttihatçılar), Yahudiler, Ermeniler, Yunanlar ve Bulgarlardan teşekkül ettirilmiştir.

Sultan Abdulhamid'e karşı yapılan darbenin son hamlesi, yani Abdulhamid'in hal' edilmesini bir fetva ile şer'î kılıfa sokmak için merhum Akif'in kendisinden 'Kaltaban' diye söz ettiği Talat Paşa görevlendirilir. İttihatçı-Darbeci çetenin elebaşlarından olan Talat Paşa, hasta olduğunu söylediği halde Şeyhu'l İslam Ziyauddin Efendi'yi zor ve tehditle Meclis-i Mebûsân'a götürür.

Sultan Abdulhamid'e karşı yapılan darbenin son hamlesi, yani Abdulhamid'in hal' edilmesini bir fetva ile şer'î kılıfa sokmak için merhum Akif'in kendisinden *'Kaltaban'* diye söz ettiği Talat Paşa görevlendirilir. İttihatçı-Darbeci çetenin elebaşlarından olan Talat Paşa, hasta olduğunu söylediği halde Şeyhu'l İslam Ziyauddin Efendi'yi zor ve tehditle Meclis-i Mebûsân'a götürür. Şeyhu'l İslam Ziyauddin Efendi aslında hasta değildir. Meclis'e gitmek istememesinin asıl sebebi böylesine ağır bir cürme ortak olmaktan

kaçınmasıdır. Osmanlı Devleti'nde Şeyhu'l İslamlıkta fetva işleriyle uğraşan dairenin başında bulunan Fetva Emini Nuri Efendi de aynı yöntemle Meclis'e götürülür. Nuri Efendi, Sultan Abdulhamid'in hal' edildiğine dair fetvayı yazmamakta direnir. Bunun üzerine mebûslardan Elmalılı Hamdi Efendi (Hamdi Yazır) Sultan Abdulhamid'in hal' fetvasını bizzat yazar. Cumhuriyet devrinin ilk ve en meşhur müfessiri olan Elmalılı Hamdi (Yazır) Efendi'nin bizzat yazdığı hal' fetvası yine cebir ve tehditle Şeyhu'l İslam Ziyaudddin Efendi'ye imzalatılır. Hal' edilip tahttan indirildiğini bildiren fetvayı Sultan Abdulhamid'e tebliğ etmek için oluşturulan heyet, İttihatçı-darbeci çetenin menfur ve menhus bir sureti hüviyetindedir. Fetvayı tebliğ heyetinde Yahudi Emanuel Karasu, (Arnavut) Esat Paşa, Ermeni katoliki Aram ve Sultan'ın eski yaverlerinden Arif Hikmet Paşa bulunuyordu.

Abdulhamid, İttihatçı-Batıcı bir darbeyle tahttan indirildikten sonra Selânik'te ikamete mecbur edildi. Daha sonra İstanbul'daki Beylerbeyi Sarayı'na getirilip göz hapsinde tutuldu ve nihayet 1918 yılında vefat etti. Onun yerine geçirilen kardeşi Sultan V. Mehmed Reşad, İttihatçıların şerâretinden çekindiği için iktidarı fiilen gasp etmiş olan bu güruhun yönetimdeki tasarruflarına hemen hemen hiçbir müdahalede bulunamamıştır.

Altı yüz yirmi üç sene ömür sürmüş olan Osmanlı Devleti'nin sonu da bir meclis darbesiyle resmiyet kazandı. Esasen kendisi de bir Osmanlı subayı olan Selânikli M. Kemal'in Anadolu'da yaptığı bir takım görüşmeler ve kongrelerden sonra Ankara'da topladığı TBMM'nin 1 Kasım 1922'de Saltanat sistemini lağvetmesi ve son padişah Sultan Vahiduddin'in adına hutbe okunmasına son verilmesiyle Osmanlı Devleti de resmen ve fiilen tarih sahnesinden çekilmiş oldu. Geride ise, denizde bir damla yahut çölde bir kum tanesi misali darbelerin, iktidar kavgalarının, darbecilerin ve karşı darbelerin ibretlik hikayeleri kaldı.

Hanedanlık Saltanatı Sıtma ise, Demokratik Saltanat Ölümdür!

Osmanlı'nın kuruluşundan tarih sahnesinden çekilmesine kadar vuku bulmuş bir takım darbeler, darbe girişimleri ve karşı darbeler ile şer'î şerifin ölçülerine asla sığmayan, insanî olarak da tasvip edilemez olan birçok saray içi ve saray çevresi infazlara kısaca değinmiş olduk. Yaşanan bunca trajedinin en mühim sebebi, geçmiş dönemlerdeki Hanedanlık Saltanatı ile günümüzde yaygınlaştırılmaya çalışılan Demokratik Saltanat sistemidir. Hanedanlığa dayalı saltanat rejimlerinde iktidar; yasama, yürütme ve yargısıyla beraber çoğunlukla tek bir kişinin elinde toplanır. Geçmişte İslâm toplumunda uygulanan bu sistemde, şûrâ gibi İslamî yönetimin ve siyasetin en önemli müessesine yer verilmemektedir. Bu sistemle ismen mevcudiyeti var sayılsa da, Hilafet, fiilî olarak yoktur. İslâm tarihi Hilafet veya Halife adıyla yönetimde bulunup istibdat rejimi uygulayan birçok zâlim sultanın hikâyeleriyle doludur.

Hanedanlıkta saltanatın başında bulunan Melik, Kral veya Sultan o devletin her şeyidir. Mesele tevhid akidesi itibariyle değerlendirildiğinde Demokratik Saltanat rejiminin her bir insanın bilhassa uhrevî hayatına müteallik sonuçları açısından Hanedanlığa dayalı saltanat rejiminden daha kötü ve tehlikeli olduğu görülecektir.

Şöyle ki; demokratik saltanat rejiminde kanun yapma yetkisi hanedanlıkta olduğu gibi Sultan ile sınırlı değildir. Demokratik saltanat sisteminde kanun yapma (teşride bulunma) yetkisi, seçmen niteliği taşıyan her bir vatandaşa teşmil edilmektedir. Böylelikle yüce Allah'a ait olan hakimiyet yetkisi, tepeden halk tabanına doğru yaygınlaştırılarak ismen Müslüman olan toplumun büyük bir kesimine itikadî bidatin en kesif hâli olan şirk necaseti bulaştırılmış olmaktadır. Allah'ın *subhanehu ve teâlâ* hakimiyet yetkisinin gasp edilmesi demek olan demokrasinin yaygınlaştırılması hususunda Hristiyan-Siyonist Batılıların İslam coğrafyasındaki maraba yöneticiler üzerinde Bekçi Murtaza'lık yapması da, bu ülke halklarının itikadî olarak yeniden dirilmesi, şuurlanması ve örgütlenerek Nebevî Menhec üzere aslî kimliğine dönüşünü engelleme çabalarıdır. Demokratik kurallara uygun bir şekilde kurulan ve faaliyetlerinin tamamını bu çerçevede idame ettiren (siyasî yelpazenin özellikle de muhafazakar kanadından) bazı siyasî partiler, her bir vatandaşı bu mecraya yöneltmekle, aslında zahiren karşı çıktıkları Batı ve Batıcılığın amacına hizmet eden birer araç işlevi görmektedirler. Üzücü ama gerçek olan budur.

İslam tarihinde Emevîler ile başlayan saltanat sistemi, Osmanlı'nın son devrine kadar devamlı olarak iktidar mücadeleleri, karşı darbeler ve darbe girişimleriyle adetâ fasit bir daire içinde her daim kötülük üretmeye devam edegelmiştir. Demokrasicilik olarak yutturulan şirk sistemine özgü saltanat sisteminde ise, yasama (teşrî) ve yaşama (şeriat) alanlarında bütün olarak güçlü veya sayıca fazla olanların heva ve heveslerinden kaynaklı bir iradenin hakim ve belirleyiciliği görülür. Hanedanlığa dayalı saltanat sisteminde Müslüman halkın başındaki Müslüman bir Sultan'ın icraatlarındaki yanlış uygulamalar, nihaî olarak toplumun dünyevî hayatıyla ilgili bir takım sıkıntılarının ortaya çıkmasına sebep olacak iken; demokratik saltanatın olduğu bir memlekette ise halka refah düzeyi ve yaşam memnuniyeti oranının yükseltilmesi vaad edilir fakat itikadî bidatler ve en önemlisi de tevhid akidesinin hakimiyet esasının iptal edilmesinden dolayı birçok insan ahiretini harap ederek asıl büyük darbeyi bizzat kendi öz nefsine karşı gerçekleştirmeye teşebbüs eder. Bu anlamda diyebiliriz ki, darbecilerde ve darbeseverlerde her zaman aktifleşmek için imkân ve fırsat kollayan bir tür darbe virüsü bulunur. 15 Temmuz 2016'daki darbe girişimi benzeri kanlı iktidar kavgalarında bu virüsler bünyenin az ya da çok bir kısmında aktifleşerek ciddi zararlar vermeye başlar. İşin tuhaf olan yönü de her ülkedeki darbeciler demokrasiyi korumak ve kollamak için darbe yaptıklarını, darbe karşıtları veya karşı darbeciler de demokrasiyi savunmak ve daha da ileri düzeyde bir demokratik sisteme ulaşmak için mücadele ettiklerini iddia ederler.

Cumhuriyet'in kuruluşundan çok partili demokrasicilik sistemine geçildiği süreye dek geçen çeyrek asırlık bir dönemde Batıcı ve Batılılarca tecviz olunan farklı bir saltanat rejimi hüküm sürmekteydi. Çok partili demokrasi hayatına geçildikten on yıl sonra 27 Mayıs 1960 tarihinde demokratik saltanatın ilk darbesi gerçekleşmiş oldu. Kuruluş aşamasında Cumhuriyet'in temel kurumları (Ordu, meclis, yargı...) öyle kurgulanmış ki, ülkemizde darbe geleneği artık demokratik saltanat siteminin on yılda bir nükseden kronik bir hastalığı hâline gelmiştir. Askeri darbe, Yargı darbesi, Post Modern darbe, Sivil darbe, İnternetten ilân edilen E-Muhtıra, derken son olarak bir de örgüt darbesine tanık olduk. Cumhuriyet devrindeki kimisi kanlı, kimisi kansız yapılan tüm darbeler de, esasen demokratik saltanat sisteminin kötülük üreten mekanizmasının ürünleridir.

15 Temmuz 2016'da yaşanan örgüt darbesini ısrarla Cemaat darbesi diye isimlendirip işlemek, cehalettir. Zira Cemaat dediğimiz olgu esas itibariyle tevhid ümmetinin bizzat kendisidir. Cemaat, tevhid ümmetinin ana gövdesidir. İslam'da fırkacılık yoktur, çünkü tevhid ümmetinde gruplaşma hastalığı zemmedilmiştir. Burada istisna edilebilecek bir husus da şudur. Batıcı ve şirk hükümleriyle yönetilen bazı ülkelerde tebliğ ve davet çalışmalarında bulunan bazı Müslüman toplulukların bulunması bu hakikat ile çelişmez. Zira Müslüman topluluklar farklı ülkelerde olsalar da beslendikleri kaynaklar ve ulaşmak istedikleri amaçlar itibariyle tevhid ümmeti/Cemaat'in birer cüzüdürler.

> İşin tuhaf olan yönü de her ülkedeki darbeciler demokrasiyi korumak ve kollamak için darbe yaptıklarını, darbe karşıtları veya karşı darbeciler de demokrasiyi savunmak ve daha da ileri düzeyde bir demokratik sisteme ulaşmak için mücadele ettiklerini iddia ederler.

FETÖ örneğinde apaçık bir şekilde ortaya çıkan örgütçülük ise İslâm ümmetine yabancı ve İslamî esaslara aykırı bir vakıadır. Sultan Abdulhamid'i darbeyle deviren İttihatçılar ile *'Pensilvanya'lı Dündar'*ın darbeci FETÖ'sü arasındaki ortak özelliklerden birisi olan örgütçülük yapısında şunu açıkça müşahade ettik. Örgüt yapılanması Firavun piramidi gibi tepeden başlayıp aşağıya doğru genişleyerek yayılır. Nitekim darbecibaşı *'Pensilvanya'lı Dündar'*da ilk olarak masonik üst yapı kadrosunu oluşturduktan

Tarihsel süreç içerisinde şöyle bir hakikat belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Tarihte her durulma, her süzülme, her budanma ve her nihaî şekil alış, mutlaka kısa veya uzun süre devam eden bir karışıklık, bir alt üst oluş, bir kaynama ve çalkalanma devrinin mahsulüdür. Darbeler, karşı darbeler ve darbe girişimleri de bu alt üst oluşların bir çeşididir.

sonra tıpkı soluduğumuz hava gibi her tarafa girmiş, sızmış, sinmiş. Piramit tipi örgütlenmeyle toplum ve devlet yapısında hakim olmayı hedeflerken şer'î şerifin dışında yol ve yöntemlere başvurduğu ve tevhid diye, Nebevî menhec diye bir derdinin, bir hesabının olmadığı apaçık ortaya çıktı. Örgütçülükte tevhidî hakikatler ile mücadele metodu arasında bağ olmaz. Aslında masonik ya da stalinist örgütçülükle sözde İslamî *'hizmet'* yaptığını iddia eden kadrolarda ne tevhidin aslı vardır, ne de Nebevî metodun izleri...

Cemaat; esasen tevhid hakikatiyle çelişmeyen çalışma ve pratiğiyle tabandan/aşağıdan yukarıya doğru izhar edilen amaçların bir ifadesini temsil eden ve bunu her halükârda şer'i şerif çerçevesinde ve şeriat namına yapan Nebevî menhec üzere azimle sebat eden ve *'tevhid ümmeti ana omurgası'*nın cüzü olan bir teşekküldür.

Hristiyan Siyonistlerin İslam ümmetinin içine soktukları *'truva atı'* olan demokrasiciliğe dayalı saltanat sisteminin, sağlıklı olmayan yapısı gereği hem dünyevî, hem de uhrevî neticeleri itibariyle sebep olduğu şenâetlerin en büyüğü olan yüce Allah'a ait olan hakimiyet yetkisinin gasp edilmesi hakikati, mümin yüreklere onca genişliğine rağmen yeryüzünü dar kılmalıyken ve bunun izalesi için bir söz söylemesi, bir cümle yazması, bir adım yahut bir taş atması gerekirken, mevcud durum özellikle de demokrasiciliğe hoşgörü ile bakanlar açısından pek de ümit verici değildir. Oysa aynı insanlarımız, hakimiyetin Allah'a ait olduğuna itikad etmek; yönetici konumundakilerin Allah'ın indirdikleriyle hükmetmesinin zorunluluğu; yönetilenlerin de bu hakkı (Hakimiyet hakkını) ancak ve yalnız Allah'a has kılması; dinî veya dünyevî tüm ihtilaflarda çözüm mercii olarak Kur'an ve Sünnet dışında başkaca (beşer kaynaklı) bir merci kabul edilmemesi hususlarında şuur ve irade olarak şer'i şerif nazarında makul, müsbet yahut mazur bir pozisyonda olmadıklarını anlamalılar.

Tarihsel süreç içerisinde şöyle bir hakikat belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Tarihte her durulma, her süzülme, her budanma ve her nihaî şekil alış, mutlaka kısa veya uzun süre devam eden bir karışıklık, bir alt üst oluş, bir kaynama ve çalkalanma devrinin mahsulüdür. Darbeler, karşı darbeler ve darbe girişimleri de bu alt üst oluşların bir çeşididir.[1]

Allah'tan *subhanehu ve teâlâ* dünyada da, ahirette de afiyet dileriz. Allah'a hamd, Rasûlullah'a salât ve selâm olsun.

1. *İstifade edilen kaynaklar:*
   1. *İ.H Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi*
   2. *Hammer, Osmanlı Devleti Tarihi*
   3. *İ.S Sırma, Müslümanların Tarihi*
   4. *(İttihatçı) Halil Kut Paşa'nın Hatıratı*

Filler ve Ebabiller

Mahi
mahi@tevhiddergisi.net

Bir anda gökyüzü karardı. Herkes yağmur bulutlarının geldiğini düşünüyordu. Oysa gökyüzünde sayısız kuş vardı, gelen ebabillerdi. Attıkları taşlarla orduyu yenmiş ekin gibi tarumar ettiler. Ebrehe ve ordudan geriye kalan, filler ve ebabillerdi...

Huneyn'den dersler ve ibretlerle döndü Rafi. Peygamber'in dizi dibinde de yetişmiş olsa insan hata yapabiliyordu. En dar zamanda korkuya kapılabiliyordu. Nefsi herkesten ve her şeyden daha önde olabiliyordu. Allah'ın dilemesi olmasa idi bu hâl müminlerin ayaklarını kaydırabilir, imanlarına zarar verebilirdi. Zira terkettikleri, yardımsız bıraktıkları Allah'ın Elçisi idi. Allah, Peygamber'in sahabisine acımış olmalı ki onları yeniden Rasûl'ün etrafına topladı. Kıyasıya savaştılar. Hatalarını telafi ettiler...

Bir şeyi daha öğrenmişti Rafi: Sayıca çok olmak değildi zafere ulaştıran; kuvvetli bir imandı... Sayısı çok olmasına rağmen İslam ordusu nasıl da çil yavrusu gibi dağıldı!

Müşriklerin planına ne demeli? Sinsice ve akıllıca...

Tüm bu düşünceler içinde iken kalınlığı bir hurma kütüğünü geçen tarih defterini aldı eline... Bu engin analizlerimi kaydetmeliyim diye diye geçirdi içinden. Şöyle eski yazılarına bir göz attı... Bazılarını okudu ve ufak tefek harf hatalarını düzetmek için elini dili ile yalayarak papirüsün üstüne sürttü. Mürekkep dağılıverdi. Böylelikle kelimelerin doğrusunu yazabildi.

Birkaç sayfa daha okudu geriye doğru. Boş bir yere *'filleri sor'* diye not düşmüştü.

— Filleri sor, filleri sor... Allah Allah, ne diye yazmışım böyle, diye mırıldanıyordu kendi kendine.

— Fillerle alaklalı bir konu geçti mi, diye zihnini yokladıysa da bir türlü bulamadı.

O sırada arkadaşı Hubeyb çıkageldi.

— Selamun aleykum arkadaşım, nasılsın?

— Ve aleykum selam hoşgeldin arkadaşım iyiyim elhamdulillah sen nasılsın?

— Nasıl olayım? Ganimetten payıma düşen şu obur koyun ile başım dertte.

— Aaa... Çok Tatlı.

— Tatlı, tatlı olmasına da çok yiyor be abicim!

— Eeee... Sana zayıf bir koyun denk gelseydi asıl o zaman sıkıntı olurdu.

— Niye ki?

— Niye olacak canım, kendini doyurmaktan zavallıyı düşünmeyeceğin için daha da zayıf düşer, hatta açlıktan ölebilirdi.

— Ya Allah'tan kork! Ben o kadar mı bencilim?

— Bencil değilsin ama biraz...

— Biraz neyim?

— Off Hubeyb obursun işte. Sen bu koyundan neden rahatsızsın biliyor musun, senin yediklerine de ortak olduğu için. Öyle değil mi?

— Şeyyy... Yani... Immm...

— Bırak kem küm etmeyi. Mâdem yakınıyorsun, biraz daha besle de kes, etinden kavurma yapalım.

— Ay Rafi ne kadar acımasızsın. Ona nasıl kıyarım!

— İyi, sen bilirsin. Yakınma o zaman. Bu arada sana bir sorum olacak; bize fillerle alakalı bir kıssa anlatan oldu mu?

— Hatırlamıyorum.

— Haydi gel benimle, birilerini bulalım da şu esrarengiz notumu soralım.

— Esrarengiz not mu? O da ne?

— Sen gel hele...

Rafi, Hubeyb ile yola koyuldu. Mescide gitmeyi planlıyordu. Her seferinde olduğu gibi ona bu sorunun cevabını verebilecek kimse, olsa olsa Canım Peygamberimin sevgili arkadaşlarından başkası değildi. Adımlarını sıklaştırdı Rafi. Önlerinde iki kişi yürüyordu. Onlara yetişmekti niyeti. Biraz daha yaklaşınca iki kişiden birinin Ömer *radıyallahu anh* olduğunu farketti. Hemen yavaşlayıverdi.

— Ne oldu Rafi? Neden yavaşladık.

— Önümüzde kim yürüyor görmedin mi?

— Kim?

— Ömer el-Hattab.

— E ne var bunda?

— Ne bileyim abicim, ben oldum olası korkarım Ömer Amca'dan. Sert bir duruşu var.

— Ama yufka bir yüreğe sahip.

— Sen nereden biliyorsun?

— Bizim komşumuz ya, tanıyorum onu. Kölesi iş yaparken yardım eder, ona çok iş yaptırmaz. Hem bir çok kölesini de Allah için azat etti.

— Ömer Amca'dan bahsediyoruz değil mi?

— Evet. O kâfirlere karşı sert, haksızlıklarda sert, ama adil. Hatta inanmayacaksın ama evde en çok

Rafi, Hubeyb ile yola koyuldu. Mescide gitmeyi planlıyordu. Her seferinde olduğu gibi ona bu sorunun cevabını verebilecek kimse, olsa olsa Canım Peygamberimin sevgili arkadaşlarından başkası değildi.

sesi çıkan hanımıdır. Göründüğü gibi değil yani. Haydi şu esrarengiz notu ona soralım. O bilir.

— Tamam.

— Ömer Amca selamun aleykum.

— Ve aleykum selam Hubeyb. Nasılsın bakalım?

— Ben iyiyim elhamdulillah. Siz nasılsınız?

— Biz de iyiyiz. Hayırdır?

— Ömer amca bu benim arkadaşım Rafi. Tarihçi Rafi. Size bir sorusu var.

— Buyur bakalım.

— Eee şey, tarih defterimin kenarına filleri sor diye not almışım. Fakat bir türlü ne maksatla, nereden esinlenerek yazdığımı hatırlayamadım. Canım Peygamberimin fillerle bir imtihanı var mıydı?

— Ha ha haa... Güldürdün beni oğul. Peygamberimin fillerle imtihanı olmadı elhamdulillah. Müşriklerle idi onun imtihanı. Ama o doğmadan elli gün önce, Kâbe filler tarafından yıkılmak istendi.

— Neden? Ya da nasıl desem daha doğru olur.

— Siz hiç elemtera'yı okumuyor musunuz namazda?

— Okuyoruz.

— İşte sorunun cevabı o surede gizli.

— Anlatmayacak mısınız?

— Benim vaktim yok. İbni Mesud'a gidin. Size neler anlatacak neler! Bu arada bir soru da ben sorabilir miyim? Arkanızdaki koyun neden sizi takip ediyor?

— O ganimetten bana düşen pay... Sanırım biraz yemeğe düşkün. Bu nedenle peşimden ayrılmıyor.

— Onu sakın aç bırakma tamam mı evladım?

— Tamam.

— Çok teşekkür ederiz Ömer amca.

— Rica ederim çocuklar...

Rafi ve Hubeyb hiç vakit kaybetmeden arkadaşları Sâlim'i de alarak İbni Mesud'un yanına gittiler. Ömer'in, ibni Mesud'u tavsiye etmesinin nedeni, Kur'an'ın her bir ayeti hakkında derin malumata sahip olmasındandı.

İbni Mesud'u bulmak kolay olmadı. Hele randevu almak, boş vaktini ayarlamak daha da zordu. Sonunda bir seher vaktinde anlaştılar.

Çocuklar sabahın mahmurluğundan tamamen sıyrılmış, İbni Mesud'un yanlarına gelmesini bekliyorlardı. Nihayet gelmişti. Konuşmasına Fil suresinin kıraati ile başladı. O kadar güzel okuyordu ki, çocuklar surenin bitmesini istemediler. Herbiri mest olmuştu. Allah ne güzel ses vermişti ona. Ve o da, sesini ne güzel bir işte kullanıyordu: Kuran okumak...

Surenin bitiminde başladı anlatmaya:

— Peygamberimiz daha dünyaya gelmemişti. Kâbe, atamız İbrahim *aleyhisselam* ve oğlu tarafından yapılmış, müminler tarafından tavaf ediliyordu. Gel zaman git zaman insanların amellerine şirk bulaştı. Hac'dan vazgeçmedikleri gibi şirk amellerinden de vazgeçmediler. Müşrik olmalarına rağmen Kâbe'ye çok büyük değer veriyorlardı. Uzak yakın demeden her sene ziyaret edip, hac ediyorlardı. Kâbe'ye gösterilen bu hürmeti kıskanan Habeşli Ebrehe, kendine Kulleys adında bir mabed yaptı. Hristiyan olan Ebrehe, buraya akın akın insanların gelmesini beklerken, hiçkimse iltifat etmemişti. Hatta iki kişi gizlice girerek mabedi kirletti. Bunu duyan Ebrehe hepten çılgına döndü. Bir ordu hazırlayarak Kâbe'yi yıkmak için harekete geçti. Ordunun en önüne de filleri sürdü. Ordu yola çıktı. Kâbe'ye yaklaştı. Mekkeliler haberi alınca dağların eteklerine çekildiler. O zaman Kâbe'nin yöneticisi Peygamberimizin dedesi Abdulmuttalib idi. O da dağ eteğine çekildi. Kimsenin filler ile desteklenen bu ordunun karşısında durmaya gücü yetmezdi. Fakat çok tuhaf birşey oldu. Filler durdu. Ne yaptılarsa ilerlemedi.

— Aaaa, umre için Mekke'ye giderken Kusva durunca Rasûl: *"Filin yürümesine engel olan Allah, onun gitmesine de engel oluyor."* demişti. Demek bunu kastetti.

— O da bir şey mi, bir anda gökyüzü karardı. Herkes yağmur bulutlarının geldiğini düşünüyordu. Oysa gökyüzünde sayısız kuş vardı, gelen ebabillerdi. Attıkları taşlarla orduyu yenmiş ekin gibi tarumar ettiler. Ebrehe ve ordudan geriye kalan filler ve ebabillerdi...

Konversiyon Bozukluğu

Dr. Seyfullah İSLAM
seyfullahİslam@tevhiddergisi.net

Konversiyon bozukluğunda hasta, 'Ne olur beni görün ve rahatsızlıklarımı önemseyin' şeklinde etrafındakilere veya aile bireylerine mesaj vermiş oluyor. Kişinin iradesi dışında gelişen bu rahatsızlığın hastaya bazı kazançları olmaktadır. Hasta bunun sayesinde yapması gereken bazı yükümlülüklerden kurtulabilmekte veya bazı haklar elde edebilmektedir.

Allah'a hamd, Rasûlü'ne salât ve selam olsun...

Ruhsal rahatsızlık olarak kabul edilen ve görülme sıklığı azımsanmayacak kadar çok olan konversif bozukluğunu açıklayacağız biiznillah...

Konversiyon; çevirme demektir. Kişinin çoğunlukla ruhsal sıkıntısını beden diline çevirmesi yani sıkıntının beden diliyle ifade edilme hâlidir. Ruhsal sıkıntıların, olumsuz hislerin, birtakım olumsuz düşüncelerin bedene yansıma hâli diyebiliriz. Genellikle kişinin kendisini yeterli düzeyde ifade edemediği durumlarda konversif belirtiler bir şekilde kişinin sözsüz iletişim biçimi olmaktadır.

Konversif bozukluk kadınlarda erkeklere oranla 2-3 kat daha fazla görülmektedir. Bu hastalık her yaşta görülebilir. Çocukluk yıllarında nadiren ortaya çıkmakta olup, ergenlik ve gençlik döneminde daha sık rastlanmaktadır. Altta yatan organik bir neden bulunmaksızın ortaya çıkan, bayılma, felç olma ve duyu kaybı gibi bazı nörolojik belirtilerin görüldüğü klinik tablodur.

Belirtiler nörolojik hastalıkları taklit eder. Ve çoğunlukla hastanın günlük işlerini aksatacak kadar hayatını etkileyebilmektedir. En sık görülen belirtiler;

Bayılma, Epilepsi/Sara Benzeri Nöbet Geçirme

Hastalar tek başına iken bayılma pek olmaz. Sıklıkla kalabalığın olduğu yerlerde bayılma görülür. Bayılma sırasında pat diye düşme olmazken kendini yaralamadan olduğu yere adeta yığılırlar ve bilinç kaybı gö-

rülmez. Hasta etrafta olanları duyduğunu ancak yanıt veremediğini, tüm bedeninin felç olduğunu, hissettiğini belirtir. Bayılma genelde uzun sürelidir. Kendine gelirken ağlama, saldırgan davranışlarda bulunma, saçını, yüzünü yolma gibi taşkınlık belirtileri görülebilir.

Kol, Bacak veya Tüm Bedende Karıncalanma, Uyuşma, Felç Olma

Kişinin nörolojik muayenesinde organik bir neden bulunamaz ve uyuşan bölge sinir kökenli duyu kayıplarından farklıdır.

Körlük

Sıklıkla tek gözün görmemesi, iki gözde körlük olur. Göz muayenesi normaldir.

Konuşamama

Genelde bayılma sonrası ısrarla konuşturulunca hastalar kısık sesle konuşabilir. Konuşamamayı açıklayacak organik bir neden bulunamaz.

Bedenin herhangi bir yerinde titreme veya istemsiz beden hareketleri görülebilir. Özellikle izlendiklerini anladıklarında tüm bu belirtilerde artma görülür.

Tüm bu belirtilerin konversiyon bozukluğu olabilmesi için bilinç dışı olması gerekir. Eğer belirti hastanın kendi istemi ile ve bilinçli olarak ortaya çıkıyorsa başka ruhsal hastalıktan söz edilir.

Konversiyon tepkisinin neden ortaya çıktığı tam olarak bilinmemekle beraber en çok şu görüşler üzerinde durulmakta;

• Konversiyon; çözümlenmemiş psikolojik iç çatışmaların neden olduğu sıkıntı sonucu ortaya çıkar.

• Kişi çevresi ile sözel iletişim kuramadığı durumda sıkıntısını beden dili ile ifade eder.

• Yakınlarına istediğini yaptırmak, kontrolü ele geçirmek, belli bir kazanç sağlama amacının güdülmesi.

• Bazı bedensel hastalıklar sonucunda bu belirtiler ortaya çıkabilir. Yatkın olan kişilerde ağır bedensel hastalıkları takiben konversiyon belirtileri görülebilir.

• Kişinin herhangi bir yakınının ölmesi, anne ve babanın ayrılması gibi duygusal durumların görülmesi, duygusal durumların tepkisi normal sürecini tamamlayıp çözülmediği zaman konversiyon bozukluğu ve diğer ruhsal sıkıntıların görülme olasılığı artmaktadır.

Belirtilerin sadece biri olabileceği gibi birkaçı da aynı anda görülebilmektedir. Bu belirtilerin nörolojik kökenli olup olmadığı veya sebebiyet verebilecek tüm durumların belirtiye göre ilgili branş hekimi tarafından araştırılması gerekir. Çoğu zaman hastalığın pekişmesini önlemek için ayrıntılı tetkik yapılması pek önerilmemekte, hastanın kliniği ile beraber detaylı öyküsü de dinlendiğinde konversiyon tanısı tecrübeli hekim tarafından rahatlıkla konulabilmektedir. Tam emin olunamadığı durumlarda ise belirtiye göre yapılması gereken tetkike karar verilebilir.

Sonuç

Konversiyon bozukluğunda hasta, *'Ne olur beni görün ve rahatsızlıklarımı önemseyin'* şeklinde etrafındakilere veya aile bireylerine mesaj vermiş oluyor. Kişinin iradesi dışında gelişen bu rahatsızlığın hastaya bazı kazançları olmaktadır. Hasta bunun sayesinde yapması gereken bazı yükümlülüklerden kurtulabilmekte veya bazı haklar elde edebilmektedir. Bu tür kazançlar hastalığın ilerlemesine, tekrarlamasına sebep olmaktadır. Bu da tedaviyi güçleştirmektedir. Yapılması gereken, hastaya hastalığı nedeniyle bazı haklar tanımamak ve hastalık öncesi nasıl davranılıyorsa aynı tutumu devam ettirmektir. Stres sonrası bayılan ve bunun psikolojik kökenli bayılma olduğu doktor tarafından onaylanan bir hasta aile ortamında bayıldığında onu sakin bir odaya alıp yalnız bırakmak hastaya daha iyi gelecektir. Çoğu zaman uygun çevresel koşullarla birlikte kendiliğinden ve telkin yöntemi ile düzelmeler görülebilir.

Yukarıda da değindiğimiz gibi konversiyon bozukluğunun en sık görülen belirtileri arasında bayılma nöbetleri yer almaktadır. Bu bayılmalar halk arasında sara hastalığı olarak bilinen epilepsi nöbetleri ile benzerlik göstermektedir. Bir sonraki yazımızda Epilepsi/ Sara hastalığını açıklamaya çalışacağız inşallah...

Davamızın sonu âlemlerin Rabbine hamd etmektir.

Davetçinin Ruh Terbiyesi

Veysel TÜRK
veyselturk@tevhiddergisi.net

Kitap: Davetçinin Ruh Terbiyesi

Yazarı: Dr. Mecdi el-Hilali

Yayınevi: Beka

Hamd âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. Ancak O'na ibadet eder ve ancak O'ndan yardım ve mağfiret dileriz. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Ve yine şehadet ederim ki Muhammed O'nun kulu ve Rasûlü'dür.

Değerli kardeşim bu ay sana *'Davetçinin Ruh Terbiyesi'* isimli kitabı tavsiye edeceğim. Aslında kitabımıza içerik itibari ile *'Davetçinin yol azığı'* da diyebiliriz. Biliyoruz ki davet yolu zor ve çilelidir. Yine biliyoruz ki tüm zorluklara rağmen Allah *subhanehu ve teâlâ* nurunu tamamlayacaktır. Bu nurun tamamlama metotlarından biri de davettir. Allah Rasûlü *sallallahu aleyhi ve sellem* bir hadiste şöyle buyuruyor:

"Bu din gecenin ve gündüzün ulaştığı her yere ulaşacaktır. Allah bir azizin izzetiyle ve bir zelilin zilletiyle, İslam'ı üstün kılacağı bir izzetle ve kâfiri zelil kılacağı bir zilletle yerleşik ya da göçebe herkesin evine bu dini mutlaka sokacaktır." [1]

Evet kardeşim, bu din güneşin doğduğu ya da battığı yere, köyde, kasabada ya da şehirde olan herkesin evine girecektir. Bunu başarma yöntemlerinden biri de davettir. Böylesine büyük bir görevi üstlenen davetçinin sorumluluğu elbette ki ağırdır. Davetçinin bu ağır yükün altından kalkabilmesi ve istikamet üzere olabilmesi için çok ciddi yol azığı hazırlaması lazım. Seyahat için bir iki günlük yola çıkanlar hazırlıksız çıkmazlarken, bu büyük davayı üstlenenlerin bu meşakkatli yolda nasıl bir hazırlık yapmaları gerektiğini sen düşün! Allah'tan diliyorum ki bu ay sana tavsiye ettiğim kitap, bu yol azığını hazırlarken işini kolaylaştırsın.

Fi Emânillah.

1. *Ahmed bin Hanbel*

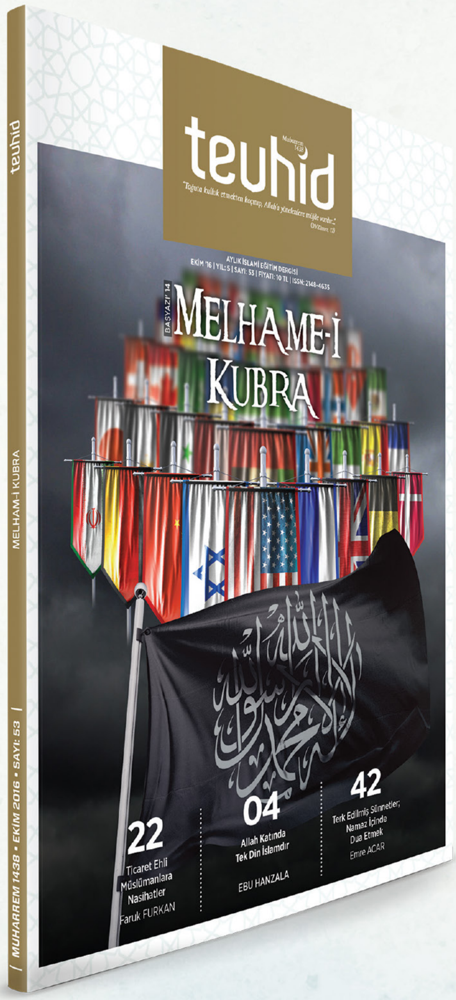
TEVHİD DERGİSİ

Kirazlı Mh. Mahmutbey Cd. No: 120/A 34212 Bağcılar/İSTANBUL

“Tağuta kulluk etmekten kaçınıp Allah’a yönelenlere müjde vardır. Kullarımı Müjdele!”
(39/Zümer, 17)

teuhid

ISSN 2148-4635
9 772148 463504

ABONELİK İÇİN

info@tevhiddergisi.net
www.tevhiddergisi.net
0545 762 15 15